Hechos
Apustulkuna Rurashankuna

Lucasmi Bibliapi ishkay librukunata iskribiran. Punta kaq librumi karan San Lucas. Chay uk libru iskribishanqami karan Hechos. San Lucas librupimi iskribiran Jesucristo rurashankunata, rimashankunata ima intrakanallapapaq. Hechos librupimi iskribiran Jesucristo syiluman tikrakashana katin, apustulninkuna Santu Ispiritupa pudirninwan rimashankunata, rurashankunata ima intrakanallapapaq.

Chaymi kay libruta liyir intrakanchik apustulkunata imanu Santu Ispiritu yanapatin, Jesucristupa shumaq rimayninta maylawpipis yaĉhachikushanllapapaq.

Teofilupaqmi Lucasqa kay libruta iskribiran, Jesucristupa apustulninkuna rimashanta, rurashanta ima. Piru manami Teofilulapaqchu iskribiran, ashwanmi tukuy runakuna intrakananllapapaq.

Lucasmi Teofiluman iskribiran

1 Tayta Teófilo, punta iskribishushay libruypimi nishuray Jesús imata rurashanpaq, yaĉhachikushanpaq ima, qallarishan diyamantapacha,

2 syiluman rishankaman. Manaraq syiluman riyarqami, Santu Ispiritunlawan yaĉhachiran, tukuy akrashan apustulninkunataqa, imatami ruranqallapa nirmapis.

Jesusmi syiluman riran

3 Chaymantaqami, wanusha karmapis kawsamurqa rikariran apustulninkunapa naypanman. Chaqa, chaynumi paykunataqa intrachiran “Chiqapta kawsayan” nir. Chaymi, kwarinta diyakunata pullanllapa kar, yaĉhachiyaran Taytanchik Dyuspa mantakuyninpaq.

4 Apustulninkunawan pulla karllaraqmi, Jesusqa allita willaran, kaynu nir:

—Amaraqmi maytapis rinkillapachu Jerusalén pwiblumantaqa. Ashwan yarayllapa Taytay tukuy chay arnishushanllapata kumplishunanllapakaman. Manachu nishurayllapa Santu Ispiritunwan shutichishuyanqallapa nir.

5 Chiqaptamiri Shutichikuq Juanqa yakulawan shutichikuran. Nataq allaqkamanqa Santu Ispirituwanna shutikunkillapa.

6 Chaynu nitin Jesuswan pulla kaqkunaqa kaynu nir, tapuranllapa:

—Taytituy, ¿qamchu, chay romano runakuna mantamananllapamantaqa washar, kay Israel pwiblumanta kaqkunataqa kananlla mantamanaykillapapaq kanki? nir.

7 Chaymi Jesusqa niran:

—Manami qamkunaqa yaĉhanaykillapapaq allinchu, maydiyami, ima urasmi Tayta Dyus imata rurayanqa nirmapis. Chaytaqami payla yaĉhan, tukuypa amun kar, maydiyami, ima urasmi imata rurayanqa nirmapis.

8 Chaynu katinmapis, Taytanchik Dyuspa Santu Ispiritunmi qamkunaman shamutin, paypa pudirninwanna kankillapa. Chaymantanami

rinkillapa nuqapaq yaĉhachikuq kay Jerusalén pwiblupi, tukuy Judeapa pwiblunkunapi, Samariapa pwiblunkunapi, chaynulla tukuy pacha intiruta ima.

9 Chaynu nirmi, tukuy chaypi kaqkuna rikayatin, Jesusqa apakaq qallariran syiluman. Chaymantaqa unaqpina katin, puktay rikarimur limpu pampatin, mana rikaranllapanachu.
10 Chaymanta chay runakuna, syiluman iqaqta rikakuyatinllapaqa, ishkay runakuna yuraq mudanayjun rikariran paykunamanqa.
11 Chaymi niranllapa:

—Galilea pwiblumanta runakuna, ¿imapaqtaq qamkunaqa chapakuyankillapa syilumanqa? Jesús, qamkunawan karan chayqami rishana syiluman. Chaymantaqami imanutaq qamkuna rikayatkillapa riran, chaynulla qashan shamunqa maydiyaqa.

Matiasta akraranllapa Judaspa lugarnin apustul kananpaq

12 Olivos shutiq sirkamanta-pachami apustulkunaqa tikrakaranllapa Jerusalén pwiblukaman, shipcha kashanrayku. Chaqa samana diyapiqami chaynulata purinanllapapaq karan.
13 Chaynu Jerusalenman ĉharllapaqa, chay samashanllapa wasipa mas unaq altuman iqaranllapa. Paykunaqami kaykuna karanllapa: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Alfeupa wamran Santiago,

Simón (paymi Celote shutiranpis), chaynulla
Santiagupa uknin Judas * ima.
14 Paykunaqami tukuyninllapa waran waran
Jesuspa ukninkunawan, maman Mariawan,
wakin warmikunawan ima tantakaqllapa
Dyusman pulla mañakunanllapapaq.
15 Chay diyakunapimi syintu binti (120) yupay
kriyiqkunaqa tantakaranllapa. Chaymi Pedruqa
ĉhaypinllapapi shar, kaynu nir rimaq ĉhurakaran:
16-17 "Ukniykuna, Davidmi Santu Ispiritu
yanapatin iskribiran Judaspaq. Chaymi tukuy
iskribishanqa kumplikaranna. Chaqa Judasqami
nuqanchikkunapa ukninchikllapa kar, imata
rurashallapapis ruraq. Piru chaynu karmapis
Jesuspa kuntrankunata apatin, ayparanllapa.
18 Chaynu Jesusta kuntrankunaman qukur
mana allinta rurashanpaqqami pagraranllapa.
Chaymi chay qillaywanqa rir uk pachata rantiran.
† Chaymantami umap ratar paĉhyatin, limpu
chunchulinmapis qutukamutin wanuran.
19 Chayta Jerusalén pwiblupi taqkuna yaĉharmi,
chay pachataqa 'Acéldama' shutichiranllapa.
Rimayninllapapi-shuypaqa munan niyta 'Yawar
Pacha' nir.
20 Chaqa Judaspaq David, Salmos librupi
iskribishanqami chiqapta kumplikaran. Chaqa
niqmi:
'Wasinqami chunllaq lugarpaq tikrakanqa.

---

* **1:13** Kaynupismi intrakayta puytinchik: Santiagupa wamran Judas nir. † **1:18** Chaynullami intrakaytapis puytinchik: Pachataqa Judaspaq shutinpi rantiranllapa nir. Masta intrakanarqa rikashunllapa San Mateo 27.3-10.

Chaymi manana mayqanpis chaypiqa tanqanachu' nir.
Chaynullami niqpis:
'Uknami paypa lugarninqa kanqa' nir.
21 "Chayraykumi, allin kanqa tukuy kriyiqkunamanta, uk runata akrasha yanapamanallapapaq. Chaqa kay nuqanchikkunapimi kanllapa Amitunchik Jesucristo nuqanchikkunawan katin, maydiyapis pullanchikllapa kasha kaqkunaqa.
22 Paykunaqami Shutichikuq Juan, Jesusta shutichishanmanta-pacha, syiluman rinankaman, pullanchikllapa kasha. Chaymi paykunamanta uknin allin kanqa, pullanchikllapana kar intrachikunanpaq, Jesusqami wanushanmantaqa kawsamuran nir ima".
23 Chaynu nirqami ishkay runakunata akraranllapa: Ukninqami shutiq José. Paytami niqllapapis: Barsabás, Justo ima nir. Nataq, uk-shuypaqa Matías karan.
24 Chaymantami Dyusman kaynu nir mañakuranllapa:
"Taytituy, qammi tukuypa yarpuyninta yaĉhanki. Chaymi rikachimayllapa, kay ishkaykunamantaqa mayqannintataq akrashayki.
25 Chaynuqami payna chay Judas uchanrayku chinqaran chaypa lugarninqa apustul kananpaqqa. Chaqa Judasqami rishana maymanĉhi rinanpaq karan chaymanqa" nir.
26 Chaynu nir mañakutinllapami swirtikunaqa Matiaspaq ishkiran. Chaymi chaymanta-pachaqa chay unsi apustulkuna, Matiaswan tantakarqa dusina qashan karanllapa.

2

Dyuspa Santu Ispiritunmi shamuranna

1 Chaymanta Pentecostés fyista ĉhamutinqa, Jesu-
cristupi tukuy kriyiqkunaqa uk wasilaman tanta-
kasha karanllapa.
2 Chaynu chaypi katinllapami, illaqmanta jwirti
wayra yupay kusata waqar syilumanta shamur,
yaĉhapachiran chay wasi kashanllapamatapis.
3 Chaymi, paykunamanqa rikariran ninapa
llipyaynin yupay tukuyninpa ananman.
4 Chaymantami, tukuy chaypi kaqkunaqa
Dyuspa Santu Ispiritunwanna kidaranllapa.
Chaymi Santu Ispiritu rimachishannulla uk
rimaykunatana rimar parlaranllapa.

5 Chay diyakunapimi Jerusalén pwiblumanqa,
Dyuspi kusa achka kriyiq Israel runakuna
ĉhamusha chaypina tayaranllapa. Paykunaqami
tukuy may nasyunkunamanta shamusha
karanllapa.
6 Chaymi, chay wayra yupay waqaqta uya-
parllapaqa, tukuy runakuna qimikaranllapa chay
wasimanqa. Chaynumi paykunapa rimananlla-
papi rimaqta uyaparanllapa, chay wasipi tanta-
kashakunataqa.
7 Chaymi mana allitachu yarpur, paykunapura
kaynu ninakuqllapa:

"¿Manachu kay rimaqkunaqa tukuynin, Galilea
pwiblulamanta?
8 ¿Imanutaq nuqanchikkunapa rimayninchiklla-
papi rimayanllapaqa?

9 Kaypiqami kanchikllapa achka nasyunkuna-
manta: Partia pwiblumanta, Mediamanta, Elam-
manta, Mesopotamia pwiblumanta ima. Wak-
inqa Judea pwiblumanta, Capadociamanta, Pon-
tumanta, chaynulla prubinsya Asiamanta ima.
10 Kanchikllapapismi Frigia pwiblumanta,
Panfiliamanta, Egiptumanta, chay Cirene
pwiblupa qichqan Africapa pwiblunkunamanta
ima. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa
shamushanchikllapa Roma pwiblumanta.
Ukkunaqa chiqap Israel runakuna kanchikllapa.
Nataq wakin-shuypaqa, Israel runakunapa
kustumrikunata ruraqkunana kanchikllapa.
11 Kanchikllapapismi Cretapa pwiblunku-
namanta, Arabiamanta ima. Chaynu tukuy
riqchaq pwiblukunamanta karmapismi, kusa
allita intrakanchikllapa rimayninchikkunapi
Dyusninchikpaq, tukuy shumaq rurashanpaq
ima yaĉhachimashallapamapis nir”.

12 Tukuy paykunami kusata dispantakarllapa,
mana allita yarpuranllapachu. Chaymi kaynu
ninakuqllapa:

“¿Imatataq munan niyta, tukuy kayqa?” nir.

13 Nataq wakinkuna-shuypaqami burlakar,
niqllapa:

“Wak runakunaqami maĉhasha” nir.

Pedrumi achka runakunata yaĉhachiran

14 Chaymantami Pedruqa shariran, wakin unsi
apustul masinkunawan pulla. Chaymi payqa
jwirtita rimaq qallariran, kaynu nir:

“Israel runa masiykuna, tukuy kay Jerusalén
pwiblupi taqkuna, kayta qamkunaqa uyakuyl-
lapa nuqa willashuyanillapa chayta.
15 Qamkunaqa maĉhasha nimankillapa. Man-
ami chay nishaykillapanuchu. Chayraqmi allaql-
laraq, imanuna maĉhashaqa kashaqllapa.
16 Ashwan kayqami chaynu pasayan, Dyuspa
unay rimaqnin Joel nisha karan chaynulla. Chaqa
Joelmi kaynu niran:
17 ‘Dyusninchikmi nin: Maydiya pacha
tukukananpaq katinnaqami
tukuy runakunaman kaĉhashaq Santu Ispiri-
tuyta.
Chaymi runakunapa wamrankuna, ullqupis,
warmipis rimanqallapa nuqa munashayta.
Musu wamrakunami riqchaq imakunata
rikapakunqallapa.
Nataq rukukuna-shuypaqa musqupanqal-
lapa.
18 Chaynulla chay diyakunapimi munashay
akrashaykunamanpis
kaĉhashaq Santu Ispirituytaqa,
paykunapis rimananllapapaq nuqa
munashayta.
19 Unaq syilupimi mana rikashanllapakunata
rikachishaq, rikar dispantakananllapapaq.
Nataq kay pachapi-shuypaqa yawarta, ni-
nata, quntayta ima rikachishaq,
runakuna rikar dispantakananllapapaq.
20 Chayna, Amitunchik shamunanpaq diya
ĉhamuyatinnaqa,
rupayqa yanalla tutaparaqpaq tikrakanqa.

Nataq killa-shuypaqa yawarpaq yupay
tikrakanqa.
21 Piru mayqanpis Amitunchikpi kriyir
shutinpi mañakuqqami washakanqa' nir".
22 Chaymi Pedruqa niranpis:
"Uyakuyllapa, Israel runakuna, kaynu
nishutiyllapa: Nazaretmanta Jesustami,
Dyus yanapatin naypaykillapapi mana
ruraypaq shumaq imakunata, milagrukunata,
kusa dispantakaypaqkunata ima ruraran.
Chaynuqami ruraran qamkuna rikar allita
yaĉhanaykillapapaq, Jesusqami chiqapta
Dyusmanta shamusha karan nir.
23 Piru ukkuna qushutinllapami ashwan chay
mana allin runakunawan kruspi klabar wanuchi-
raykillapa, imanutaq Dyus unaylla chaynu kanan-
paqqa nishallana karan chaynulla.
24 Chaynu wanuchitkillapapismi, Tayta Dyusqa
wanushanmanta kawsachimuran. Manari di-
jaranchu ismunanpaqqa.
25 Chaqa Davidmi unaylla iskribiran, Jesús
kaynu nishanta:
'Nuqami maydiyapis Dyusniytaqa naypaypi
rikani.
Chaynu pay allilaw qichqaypi katinqami,
mana mayqantapis manchayta puytinichu.
26 Chayraykumi tukuy shunquywan kusata aligri-
yar takini.
Chaymi ashwan Dyusniylapi kunfyakarna
kawsashaq.
27 Chaymi Taytay, wanur pampakatiymapis mana
dijankichu almay chaypi kidananpaqqa.

Chaynulla kusa munashayki Wamraykipa
kwirpun ismunanpaqpis mana dijankichu.
28 Chaqa qammi intrachimarayki, munashaykita
rurar tukuy tyimpupaqna kawsanaypaq.
Chaymi naypaykipiqa, kusata aligriyan-
imapis' nir".
29 Chaynu nirnaqami Pedruqa niranpis:
"Ukniykuna, chiqaptami nishaykillapa: Unay rukunchikllapa Davidmi wanutin, pamparanllapa. Chaymi chay pampakashantaqa kananka-man rikanchikllapa.
30 Chaqa Davidmi Dyuspa rimaqnin kashan-rayku Dyusqa jurar arnisha katin, yaĉhayaranllana, paypa ayllunmantashi uk mantakuq kayanqa nir.
31 Chaynu katinmi Davidqa, Jesús kawsamunanpaq kashanta rikasha yupayna kaynu niran: Dyus Akrashan Cristun wanur pampakatinqashi, almanqa mana chaypiqa kidayanqachu, chaynulla kwirpunmapis manashi ismuyanqachu nir.
32 Chaqa chay nishannullami Dyusqa, Jesustaqa kawsachimuran. Chaymi tukuy chaykunapaqqa nuqanchikkuna allita yaĉhanchikllapa.
33 Chaymantami Dyusqa, Jesucristuta syiluman apar, allilaw qichqanpina tachiran. Chaynullami Taytanqa quran Santu Ispiritunta. Chaymi paypis chay arnimashanchikllapa Santu Ispiritutaqa nuqanchikkunamanpis kaĉhamuran. Tukuy chaytami qamkunaqa rikashaykillapa, uyapashaykillapa ima.
34 Mabir, ¿imapaqtaq Davidqa syilumanqa mana riran? Chaqa payllamiri kaynu niran:
'Tayta Dyusmi, Amituytaqa kaynu niran:

Tay allilaw qichqaypi,
35 maydiya chay ĉhiqnishuqkunata
ĉhakikipa ĉhakinman ĉhuranaykaman nir'.
36 "Israel pwiblumanta runakuna allita
uyakur intrakayllapa, Jesusta kruspi klabar
wanuchishaykillapatami, Dyusqa kananqa
nisha, tukuypa Washakuqnin Amitunchikllapana
kananpaq" nir.
37 Chaynu Pedro nitinmi, chaypi tantakasha
kaqkuna uyaparqa, tukuy shunqunwan kusalata
llakiranllapa. Chaymi Pedruta, chaynulla wakin
apustulkunamatapis kaynu nir tapuranllapa:
—¡Ukniykuna! ¿Imatataq rurashaqllapa? nir.
38 Pedruqa niran:
—Tukuy mana allinta rurashaykillapata dijar,
Dyusman tikrakar, uknikillapa uknikillapa
Jesucristupa shutinpina shutikuyllapa. *
Chaynuqami Dyusqa uchaykillapamanta
pirdunar, Santu Ispiritunta qushunqallapa.
39 Tukuy kay nishushayllapaqami qamkuna-
paq, wamraykillapapaq, chaynulla tukuy uk-
lawmanta kaqkunata Amitunchik Tayta Dyus
akranashankunapaq imami kanqa nir.
40 Chaynu nir imami, Pedruqa allita willar,
kaynu niranpis:
—¡Wakaq tukuyllapa chay mana allin tukuq
runakunamanta! nir.
41 Pedro chaynu nitinmi, intrakar kriyiqkunaqa
chay diyalla shutikuranllapa. Chaymi kriyiqku-
naqa tris mil (3,000) yupayna karanllapa.

* **2:38** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuyllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

Kaynumi kawsaqllapa puntata kriyiqkunaqa

42 Paykunaqami apustulkuna yaĉhachikutinqa
kusa allita kriyishanllaparayku yanapanakur ima
kawsaqllapa. Chaynulla Dyusman mañakuqllapa;
Santa Mikunata mikuqllapa ima.
43 Tukuy kriyiqkunaqami kusalata
dispantakaqllapa, Dyus yanapatin apustulkuna
achka milagrukunata, mana ruraypaq shumaq
imakunata ruratinllapa rikarqa.
44 Chaynumi kriyiqkunaqa tantala kusa shu-
maqta kawsaqllapa, iman kaqkunawan ukninl-
lapa ukninllapa yanapanakur ima.
45 Chaymi imanllapata rantikurmapis chay qil-
laywan imanu paykunamanta ministishanllapan-
ulla yanapanakuqmapis.
46 Chaynulla waran waranmi Dyusta
adurananllapa wasipi tantakar, Dyusta
alabaqllapa. Nataq wasinllapapi-shuypaqa
tantakaqllapa Santa Mikunata mikunanllapapaq.
Chaynumi tukuy shunqunllapawan kusata
aligriyar ima tantala mikuqllapamapis.
47 Dyusta tantala alabatinllapa rikarmi, tukuyla
kusa shumaqta yarpuqllapa. Chaymi Dyus yanap-
atin kriyir washakaqkunaqa waran waran masna
achkayayaranllapa.

3

Uk kujumi alliyaran

1 Uk diyami, alas tris di la tardina, Pedruwan
Juanqa Dyusta adurananllapa wasiman riran.
Chay urasmi tantakar Dyusman mañakuqllapa.

2 Piru Dyusta aduranannllapa wasipiqami,
nasishanmanta-pacha uk kuju runitu karan.
Paytami waran waran apar dijaqllapa chay
wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi.
Chayna chay wasiman tukuy yaykuqkunata
limusnata mañakunanpaq.
3 Chaymanta chay kujuqa, Pedruwan Juanta
Dyusta aduranannllapa wasiman yaykuqta
rikarqa, limusnata mañakuran.
4 Chaymi Pedruwan Juanqa kusata chaparan.
Chaynu chaparllapami, Pedruqa kaynu niran
chay kujitutaqa:
—Allita chapamayllapa nir.
5 Chaymi chay runituqa kusata chaparan,
imalataqa qumayanqallapa nir yarpur.
6 Ashwanmi, Pedruqa niran:
—Manami qillayniyjun, uruyjunpischu kani.
Piru kaytami qushuyta puytini, Nazaretmanta Je-
sucristupa shutinpi nishuni: Sharir puriy nir.
7 Chaynu nirqami Pedruqa allilaw makinmanta
chutar sharichitin, chay kujupa ĉhakinkuna,
muqunkunamapis jwirtina tikrakaran.
8 Chaymi, chay kujuqa das piryar sharir
puriqna qallariran. Chaymantaqa paykunawan
pullana, Dyusta aduranannllapa wasiman
yaykuran, piryar piryar Dyusta alabaqnuna.
9 Chaymi tukuy chaypi kaqkuna, Dyusta alabar
puriqta rikarqa,
10 kusalata manchakur dispantakaranllapa.
Chaqa payqa mananari kujunachu karan.
Chaymi dispantakaranllapa, chay kujitu
unaymanta-pacha limusnata, Dyusta

aduranan̈llapa wasipa punkun “Shumaq Punku” shutiqpi, mañakur taqta rikashanllaparayku.

Pedrumi qashan achka runakunata yaĉhachiran

11 Chay kuju alliyashaqami, Pedruwan Juanmantaqa mana chiqanchakarannachu. Chaymi tukuy runakuna kusata dispantakar kallpar riranllapa, Dyusta aduranan̈llapa wasipi, “Salomonpa Kurridurnin” shutiqpi kayashanllapaman.

12 Chaymanta, Pedruqa chayta rikarmi, runakunataqa kaynu niran:

“Israel pwiblumanta runakuna, ¿imaraykutaq kusata dispantakar, chapamankillapa? ¿Qamkunachu yarpunkillapa, nuqakunalla pudirniyjun kar, chaynulla kusa allin kashayllaparayku allichatiyllapa purisha chay runaqa? nir. ¡Manami chaynuchu!

13 Unay rukunchik Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusninmi, Wamran Jesucristuta, munashankunata qusha. Piru chaynu katinmapis qamkunaqa karguyjunkunaman qukuraykillapa. Chaymanta chay gubyirnu Pilato kaĉhashaq nitinmapis, qamkunaqa mana munaraykillapachu.

14 Ashwanmi washanaykillapamantaqa, allin mana uchayjun katinmapis, qamkunaqa mañaraykillapa uk wanuchikuq runata kaĉhananpaq, allinla Amitunchikta-shuypaqa mana.

15 Chaynumi qamkunaqa wanuchiraykillapa bidanchikta qumanchik chaytaqa. Chaynu katinmapis, Dyusmi kawsachimuran. Chaytaqami nuqakuna rikasha kar, yaĉhanillapa.

16 Chaymi, Jesuspa shutinpi allita kriyitiyllapa,
Amitunchik allichasha kay runitutaqa. Qamkuna
kay runituta riqsinkillapa, paypismi allita Je-
suspi kriyir alliyasha. Chaytami tukuy qamkuna
rikankillapa.
17 “Yaĉhaninami ukniykuna, qamkuna man-
taqnikikunawan ima Jesusta wanuchiraykillapa
mana allita yaĉharchu, imatami rurayanchikllapa
kaynu tukurqa nirmapis.
18 Chayta ruratkillapaqami kumplikasha Dyus
unay nishanqa, imanuĉhi paypa rimaqninkuna
nisha kayaq, ‘Paypa Cristunqashi qischakar
wanuyanqa’ nir, chaynulla.
19 Chayraykumi qamkunaqa uchaykillapata di-
jar, Dyusman tikrakar pay munashannu kawsayl-
lapa. Chaynuqami payqa, tukuy uchaykillapa-
manta shumaqchashunqallapana.
20 Chaynullami Tayta Dyusqa qashan Jesusta
kaĉhamunqa, washamanallapapaq. Imanutaq
unaymanta-pacha arnikusha chaynulla.
21 Kananllaqami manaraq shamunqachu.
Syilullapiraqmi kanqa, kay pachapi shu-
maqchakunan tyimpu ĉhamunankaman. Chay
tyimpu ĉhamutinraqmi, Taytanchik Dyusqa
kaĉhamunqa Wamranta kay pachapi tukuy
imata shumaqchananpaq, imanuĉhi unay
rimaqninkuna nisha karan chaynulla.
22 Chaqa rimaqnin Moisesmi niran
rukunchikkunata:
‘Dyus Amitunchikmi akranqa qamkunamanta
uk rimaqninta nuqa yupaylla kananpaq.
Chayrayku tukuy imata pay nishushanllapataqa,
kasur rurayllapa.

23 Chaqa tukuy payta mana kasuqkunataqa,
Dyusqa kriyiqninkunamantaqa akrar chin-
qachinqa' nir.
24 "Chaynumi Samuelmanta-pacha, Dyuspa
tukuy rimaqninkunaqa, Jesús shamunan
tyimpullapaq rimaranllapa.
25 Chaymi Dyusninchik rimaqninkunata arnis-
hanqa, qamkunapaqna kasha. Chaynulla, chay
tratuta Dyus Amitunchikqa rukunchikkunawan
ruraran, chaypis qamkunapaq kasha. Chay
tratuta rurarmi Amitunchikqa, Abrahamtaqa ni-
ran: 'Aylluykimanta uk runawanmi tukuy kay
pachapi kaqkunata shumaqchashaq' nir.
26 Tayta Dyusmi, Wamran Jesucristuta
wanushanmanta kawsachimurqa, naypaqtaqa
qamkunamanraq kaĉhamuran bindisishu-
nanllapapaq. Chaynuqa Dyusmanna
tikrakanaykillapapaq, tukuy mana allin
ruranaykillapataqa dijarna".

4

Pedruwan Juanmi karguyjunkunapa naypanpi

1 Pedruwan Juanqa runakunata
yaĉhachiyatinllaraq, kurakuna ĉharan, Dyusta
aduranannllapa wasipa kuytakuqninkunawan,
saduceo runakunawan ima.
2 Paykunami piñakusha karanllapa, Pedruwan
Juan, kaynu runakunata yaĉhachishanpaq:
"Tayta Dyus, Jesusta wanushanmanta
kawsachimushanraykumi runakunapis wanurqa
qashan kawsamuyanqa" nir.
3 Chaypaqmi aypar, apar karsilaranllapa al-
laqninkaman, chay diyaqa tardina katin.

4 Chaynumapis, Pedruwan Juan
yaĉhachikushanpiqa achka runakuna uyakurqa
kriyishallapana karan. Chaymi chay
kriyiqkunaqa ullqukunala yaqqa sinku milna
(5,000) kasha kanqa.

5 Allaqnin diyaqa Jerusalenpi tantakaranllapa,
Israel runakunapa mantaqninkuna, Moisés man-
takushanta yaĉhar yaĉhachikuqkuna ima.
6 Chaypiqami karanpis, kurakunapa
mantaqnin Anas shutiq runa. Chaynulla pullanqa
karanpis Caifás, Juan, Alejandro ima. Tukuylla
chay kurakunapa ayllun kaqkunapismi, chaypi
karanllapa.
7 Paykunami kaĉhakuranllapa, Pedruwan
Juantaqa paykunaman apananllapapaq. Chaymi
ĉhaypinllapapi shachir tapuranllapa, kaynu nir:

—¿Mayqan mantashutinllapataq, pipa shutin-
wantaq, kaykunata rurayankillapa qamkunaqa?
nir.
8 Pedruqa Santu Ispirituwan karmi, niran:

—Pwiblukunapa rukunkuna, mantaqninkuna
ima.
9 Qamkuna tapumankillapa uk qishaq runata
allichashayllapalapaq, yaĉhanaykillapapaq iman-
umi rurasha kanillapa, nir.
10 Chaynu katinqa, qamkunata willashaykil-
lapa, tukuy Israel pwiblupi yaĉhananllapapaq.
Kay runa alliyasha naypaykillapapi shaqqami,
alliyasha Nazaretmanta Jesucristupi kriyis-
hanrayku, chay mayqantaĉhi qamkuna kruspi
klabaraykillapa, payrayku. Chaynu klabatkilla-
pamapis Dyusmi paytaqa kawsachimuran.

11 Jesucristutami qam llutakuqkuna, kay rumiqami mana sirbinchu nir itakutkillapamapis,
ashwan kusa shumaq rumipaqna tikrakasha. ✡
12 Manami ukkunapiqa washakayta
puytinchikchu. Chaqa Tayta Dyusqa kay pachapi,
maypipis mana qumashanchikchu uk runata
payrayku washakanallapapaqqa nir.

13 Chaynu nir, Pedruwan Juan mana istudyasha
karmapis, mana manchakur imachu kusata
rimaqta uyaparllapami karguyjunkunaqa kusata
dispantakaranllapa. Chaynullami kwintata
qukaranllapa, kay runakunaqami Jesuspa
yaĉhakuqninkuna kasha nir.
14 Chay alliyasha runapis chaypi paykunawan
katin, mana mayqanpis imatapis willayta puyti-
ranllapachu.

15 Chaymi paykunaqa, Pedruwan Juanta
waqtaman lluqshichir, ukninllapa ukninllapa
tapunakur parlaqllapa.
16 Chaymi kaynu ninakuqllapa:

"¿Imatataq rurashunllapa kay runakunawanqa?
Tukuy kay Jerusalén pwiblupi taqkunami
yaĉhayanllapa kay shumaq milagruta
rurashanllapapaqqa, manami mana niytaqa
puytinchikllapachu.
17 Chayraykumi, Jesuspaq rimar
yaĉhachikutinllapa kriyir, ama achkayanan-
llapapaqqa, alli abisar kaĉhashunllapa
amana mayqantapis Jesuspaqqa parlar
purinanllapapaqnachu".

✡ **4:11** Sal 118.22

18 Chaymi Pedruwan Juantaqa, qayamur willaranllapa, ama mayqantapis Jesuspa shutinpi rimarqa yaĉhachinanllapapaqnachu.
19 Chaynu nitinllapamapis, Pedruwan Juanqa niranllapa:
—Qamkunalla yarpuyllapa. ¿Allinchu kanqa Dyusta manana kasur qamkunatana kasushunayllapapaq? ¿Manaqachu Tayta Dyustaraq naypaqtaqa kasunayllapapaq allin kanqa?
20 Manami nuqakunaqa uyarayta puytinillapachu rikashayllapamanta, uyapashayllapamantaqa.
21 Piru chay karguyjunkunaqami amana chayta ruranallapapaq alli abisar, dijatinllapana riran. Manami imanupis kastigayta puytiranllapachu. Chaqa tukuy runakuna alabaranllapa Dyusta,
22 chay kuju runa kwarinta añuyjun karmapis alliyashanrayku.

Kriyiqkunami mañakuran shachinakunanllapapaq

23 Pedruwan Juanqa, prisu kashanmanta lluqshishana karllapaqa, rir tantanakuranllapana tukuy kriyiq masinkunawan. Chaymi chay kurapa mantaqninkuna, tukuy ruku mantakuqkuna, imanu willashanllapatapis, parlaranllapa wakinninkunataqa.
24 Chaymanta uyakurllapaqa, tukuyninllapa tantala mañakuranllapa Dyusman, kaynu nir:
“Taytayllapa qammi rurarayki syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy chaykunapi kaqkunata ima.
25-26 Chaynu karmi Santu Ispirituykiwan rimachirayki unay rimaqniki Davidta, kaynu ninanpaq:

‘¿Imapaqtaq rimapakunllapa pwiblukuna?
¿Imapaqtaq parlanllapa mana imata yaĉhar,
mana allin ruraykunapaqqa?
Kay pachapiqa mantakuqkuna piñakunllapa,
chaymanta-shuypaqa pulla ĉhiqninllapa Tayta
Dyusta.
Chaynulla Dyus Akrashan Cristuntapis
ĉhiqninllapa’.

27 “Tayta Dyus, chiqaptami David nishannulla
kasha. Gubyirnu Herodes, mantakuq Poncio Pi-
lato kay pwiblupi tantakaranllapa, uklawmanta
runakunawan, chaynulla kay Israel pwiblumanta
runakunawan ima, chay akrashayki kusa allinla
Wamrayki Jesusta ĉhiqnir.
28 Chaynu katinmi, rurananllapa qam imanuĉhi
yaĉhaynikiwan pasananpaq nisha karayki
chaynulla.
29 Kananqa Taytituy rikay-ari imanu abisar di-
jashallapa nirmapis. Chaynu katinmapis kay sir-
bishuqnikikunata yanapamayllapa shachinakur
qampa rimanaykita yaĉhachikunayllapapaq.
30 Qampa pudirnikiwan yanapamatkillapa,
mana ruraypaqkunata, kusa shumaq milagruta
ruranayllapapaq. Chaynulla qishaqkunata
allichanayllapapaq ima, kusa allinla Wamrayki
Jesuspa shutinwan” nir.
31 Chaynu nir mañakur tukchitinllapaqa, chay
tantakashanllapa wasiqa kuyuq qallariran.
Chaymi chay kutilla, tukuyninta Santu Ispiritu
balurta qur yanaparan. Chaymi chaymanta-
pacha ashwan mana manchakur imanachu
mas animakur ima rimaq qallariranllapa Dyus
nishanlatana.

Tukuy imanllapakunami tukuypaq karan

32 Tukuy kriyiqkunami achka karllapamapis,
chayllata yarpuqllapa. Manami mayqanpis
niqchu, chay imankunaqa paylapaqna
kanqa nirqa. Tukuyninllapami niq tukuy
imanllapaqashi tukuypaq kanqa nir.
33 Chaynu katinmapis, Dyus pudirninwan
yanapatin apustulkunaqa rimayaranllaparaq,
Amitunchik Jesucristo imanumi wanushanmanta
kawsamuran nir. Chaymi Tayta Dyusqa
tukuyninta yanapatin shumaqta kawsaranllapa.
34 Manami paykunamantaqa, mayqanlapis
imakunata ministiqkunaqa karanllapachu.
Chaqa achka pachayjun, mas wasiyjun ima
kaqkunaqa, chay imankunata rantikur,
qillayninllapataqa,
35 apustulkunata quqllapa, paykunana minis-
tiqkunataqa qutinllapa ima ministishanllapamat-
apis rantinanllapapaq.
36 Karanmi Chipre shutiq pwiblumanta uk
Levita, José shutiq runa. Paytami apustulkunaqa
niqllapapis Bernabé (rimayninchikpi munan
niyta “Kunsulakuq”) nir.
37 Paymi pachayjun kar, chay pachanta rantikur
apustulkunata quran qillaytaqa.

5

Ananiasmi warmin Safirawan uchakuran

1 Piru karanmi uk runa Ananías shutiq. Paymi
warmin Safirawan pulla rantikuranllapa uk
pachata.

2 Kay runami warminwan pulla parlaran
pachanta rantikur wakin qillayta aypar
wakinlata apustulkunataqa qur ninanllapapaq:
“Kaylami rantikushayllapa qillayqa” nir. Chay
parlashanllapanullami ruraranllapa.
3 Chaynu llullakushanpaqmi Pedruqa niran:
—Ananías ¿imapaqtaq Satanaspa yarpuyninta,
shunquykipi ratakuchir Santu Ispirituta
llullachiyta kamashayki, chay pachapaq
pagrashushanmanta wakin qillayta aypar wakin-
latana ‘Kaymi tukuynin’ nir qumashaykillapa?
4 ¿Chaqa manachu qampa karan chay pachaqa?
Chaytaqami rantikushayki. ¿Manachu qampa
karan chay qillayqa? ¿Imata yarpurtaq kay-
taqa rurashayki? Manami runakunatachu llul-
lachishayki. Dyustami llullachiyta kamashayki
nir.
5 Chaynu Pedro nitin, uyaparmi Ananiasqa das
ratar wanuran. Chaymi tukuy chaypi uyakuqku-
naqa kusata manchakuranllapa.
6 Chaymantaqa musu runakuna shamur, chay
wanushataqa raĉhpawan pillur aparanllapa pam-
paqqa.
7 Ananías wanushana katin, kimsa uramanta
yupayqa, chay kayashanllapamanqa yaykuran
Ananiaspa warmin, mana imata yaĉharlamapischu.
8 Chaymi Pedro tapuran kaynu nir:
—Nimay ¿chiqaptachu qamkunaqa rantikuraykil-
lapa chay pachataqa, qamkuna niyashaykillapan-
ula? nir.
Payqa niran:
—Arí, chaynu nishushayllapanumi rantikuray-
llapa.

9 Chaynu nitinmi, Pedruqa chay warmita niran:
—¿Imapaqtaq qamkunaqa parlashaykillapa chayllata rimar, Amitunchikpa Ispiritunta llullachiyta kamanaykillapapaq? Chaytami runaykita pampaqkunaqa shamuyanllapa. Kananqami qamtana apashunqallapa pampaqqa nir.
10 Chaynu Pedro nitinmi Safirapis, Pedrupa ĉhakinman ratar wanuran. Chaymanta chay musu runakuna yaykurqa, wanushatana tarir, aparanllapa runan pampakashanllaman pampaqqa.
11 Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkuna, chaynulla wakin runakunamapis, chayta yaĉharllapaqa kusalata manchakuranllapa.

Achka milagrukunata ima ruraranllapa

12 Tayta Dyusmi, apustulkunata yanapatin ruraranllapa kusa shumaq mana ruraypaqkunata chaynulla kusa achka milagrukunata runakunapa naypanpiqa. Chaymi tukuy kriyiqkuna tantakaqllapa Salomón rurashan kurridurpi.
13 Nataq mana kriyiqkunaqami paykunawanqa mana pulla kayta munaqllapachu manchakushanllaparayku. Piru chaynumapis kusalata paykunataqa alabachiqllapa.
14 Chaymi Amitunchikpi kriyiqkunaqa ullquraq, warmiraq kusalata achkayayaranllapa.
15 Chaqa, achka runakuna qishaqninllapakunata wasinmanta urquqllapa kallikunaman pununakunapi, parakunapi ima. Chaynumi Pedro pasatinqa, qishaqkunapa ananta llantunlamapis pasanman nir yarpuqllapa.

16 Chaymi Jerusalén pwiblupa shipchanku-
namanmatapis, runakunaqa apamuran
qishaqninkunata, tukuy chay dyablupa
yarpuyninrayku yaruyashakunamatapis.
Chaynumi tukuy shamuqkunaqa alliyaqllapa
qishayninllapamantaqa.

Apustulkunatami qischaranllapa

17 Chaymantami chay kurakunapa mantaqnin-
wan, chay saduceo runakunaqa apustulkuna Je-
sucristupaq yaĉhachikutin achka runakuna kriyis-
hanllaparayku kusalata ĉhiqniranllapa.
18 Chaymi paykunataqa aypar, karsilman
itaranllapa.
19 Piru Amitunchikpa uk angelnin tuta
chaypi rikarirmi, karsilpa punkunta kiĉhar
lluqshichimuran kaynu nir:
20 “Riyllapa, Dyusta aduranannllapa wasiman.
Chaypimi shar yaĉhachikuyllapa tukuyta mushuq
bidapaq, imatami ruranqallapa nir”.
21 Chaynu ángel nishannullami, allaqmantaqa
amsaq amsaqla Dyusta aduranannllapa wasiman
yaykur, yaĉhachikuq qallariranllapa. Piru chayka-
manqami, kurakunapa mantaqninqa, paywan
pulla kaqkunawan, qayamuranllapa kusa mas
karguyjunkunata, chaynulla Israel runakunapa
ruku mantaqninkunata ima, tantakar parlanan-
llapapaq. Chaymi kaĉhakuranllapa apustulku-
nataqa karsilmanta apamunanllapapaq.
22 Piru kuytakuqkuna karsilman rirqa,
apustulkunataqa mana tariranllapachu. Chaymi
tikrakamurqa kaynu niranllapa:

23 —Karsilpa punkuntaqami alli kirpakashata
tarinillapa. Chaynulla chay kuytakuq suldadukunatapis, karsilpa punkunpi allita chapar kuytakur
shaqta tarinillapa. Piru punkuta kiĉharqa, mana
mayqantapis tarinillapachu ruripiqa nir.

24 Chaynu nitinllapa, chay kurakunapa
mantaqnin, Dyusta adurananllapa wasipa
kuytakuqninkunapa mantaqnin, chaynulla
kurakunapa wakin mantaqninkuna ima
uyaparqa, ninakuqllapa: “¿Imanutaq lluqshisha
kanqaqa? ¿Kanan-shuypaqa imanuraq
tukushunllapa?” nir.

25 Chaymi chay kutilla, ukqa ĉhar niran paykunataqa:

—Qamkuna runakunata karsilman itaraykillapa, chaykunaqami achka runakunata Dyusta
adurananllapa wasipi yaĉhachiyan nir.

26 Chaymi chay kuytakuqkunapa mantaqnin
wakin kuytakuqkunawan rir maskar tariranllapa. Piru chaynu tarirmapis, manami qischaranllapachu. Chaqa manchakuyaranllapari
“Runakuna rumillawan sitamachuwanllapa” nir.

27 Chaymantaqa aparanllapa kusa mas
karguyjunkuna tantakasha karanllapa chayman.
Chaymi chay kurakunapa mantaqninqa kaynu
niran:

28 —Nuqakunaqami allita willashurayllapa, amana Jesuspa shutinta rimarqa
yaĉhachikunaykillapapaqnachu. Chaynu katinqa
¿imatataq qamkunaqa rurashaykillapa?
Chaqa chaynu yaĉhachikutkillapami, tukuyla
Jerusalén pwibluta shikwakasha. Chaynullami

anallan uchachamanayankillapa chay runa wanushanpaqmapis nir.

29 Chaymi Pedro chay wakin apustulkunawanqa niranllapa:

—Nuqakunaqami runakunata naypaqta kasunayllapamantaqa, Dyustaraq kasunillapa.

30 Chaqa unay rukunchikkunapa Dyusninmi, Jesusta qamkuna kruspi klabar wanuchitkillapamapis qashan kawsachimuran.

31 Chaynu kawsachimurmi syilupiqa allilaw qichqanpi tachisha. Chaymi nisha puytiq Mantakuq, Washakuq ima katin tukuy Israel runakuna Dyusmanna tikrakatin, uchanllapamanta pirdunananpaq.

32 Chaymi nuqakuna, chaynulla Santu Ispiritu ima tistigu kanillapa tukuy chaykunapaqqa. Chaqa Dyusmi payta kasuqkunataqa Santu Ispiritunta qusha nir.

33 Chaynu apustulkuna niqta uyaparqa, karguyjunkunaqa kusalata piñakur, apustulkunataqa wanuchiyta yarpuranllapa.

34 Piru chay kusa mas karguyjunkunamantami kaq uk fariseo runa Gamaliel shutiq. Paymi Moisés mantakushanta kusata yaĉhar yaĉhachikuq katin, kusalata rispitaqllapa wakin runakunaqa. Chaymi sharir, kaĉhakuran apustulkunata uk ratituta waqtaman lluqshichinanllapapaq.

35 Chaymantami wakin karguyjunkunataqa niran:

—Israel runakuna, allita intrakankillapa. Kuytakankillapa chay runakunamantaqa imata ruranayarllapamapis.

36 Yarpuyllapa qamkuna. Uk tyimpupi Teudas
shutiq runa kusa puytiq kayta munatin, kwatru-
syintus runakuna yupay paypi kriyir ikinpi puri-
ranllapa. Piru chaymantaqa chay runata wanu-
chitinllapaqa chay ikinpi puriqkunaqa wakta
kayta shikwakar tukukaranllapa.
37 Chaymanta qashan uk tyimpupi, sinsuta
ruratinllapaqa, Galileamanta uk runa Judasna
rikariran. Chaymi paypi kriyir puriqkunapis
karanllapa. Piru chaytapis wanuchiranllapa.
Chaynullami, chay ikinpi puriqkunaqa wakta
kayta shikwakaranllapa.
38 “Chayraykumi nishunillapa, chay runaku-
nataqa ama imatapis rurarchu, dijanaykillapa-
paq. Chaqa chay runakuna yanqa runakunapa
rimayninkunalata rimayarqa, chinqanqallapa.
39 Nataq Dyuspa rimayninwan katin-shuypaqa
manami imanu tukurpis binsiyta puytinkilla-
pachu. ¡Kuytakankillapami! ¡Imanupiqakish Dyuspa
kuntranmana, shachinakuq qallaritkillapa!” nir.
40 Chaynu Gamaliel nitinmi, chay karguyjunku-
naqa “Allinmi chayqa” niranllapa. Chayman-
taqa apustulkunata qayamur kusata llibachir
ima, willaranllapa, amana Jesuspa shutinpi rimar
yaĉhachikur purinanllapapaqnachu. Chaynu allita
willar imaqa, kaĉharanllapana.
41 Piru chaynu ruratinllapamapis, apustulku-
naqa chay karguyjunkunapa naypanmantaqa
kusala aligrina lluqshiranllapa. Chaqa Dyusmi
paykunataqa akraran Jesucristurayku chaynu
qischakananllapapaq.
42 Chaymi ashwan waran waran Dyusta
aduranllapa wasikunapi, tananllapa wasikunapi

ima mana manchakurlamapischu Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqllapa, Jesusmi Dyus Akrashan Cristun nir ima.

6

Sirbikuqkunatami akraranllapa

1 Chay tyimpuqa Dyuspi kriyiqkuna mastana achkayaq qallarisha katinllapanaqa, chay griego rimaypi rimaqkunaqa rimapakuqllapa chay hebreo rimaypi rimaqkunapaqqa, kaynu nir: “Chay griego byuda warmikunaqashi, chay hebreo byuda warmikuna yupayqa mana aypaqchu kasha chay ministiyashan qukuyashanllapamantaqa” nir.

2 Chaymi chay dusi akrakasha apustulkunaqa, tukuy kriyiqkunata tantar niranllapa:

—Manami allinchu nuqakuna Dyuspa rimananta yaĉhachikuyashayllapata dijar, mikuy tantashanchikllapata qukunayllapapaqqa.

3 Chayrayku kriyiq masiykuna, qamkunallamanta akrayllapa syiti runakuna, kusa allin yarpuyniyjun, kusa intrakaq, Dyuspa Santu Ispiritunwan kaqkunata ima. Paykunatana willatiyllapa, kay ruraykunataqa ruranllapapaq.

4 Nuqakunaqami Dyusman mañakur ima, paypa rimayninta yaĉhachikushaqllapa maydiyapis nir.

5 Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa tukuynin “Allinmi chay nishaykillapaqa” nir, akraranllapa Estebanta. Paymi Amitunchikpi kusata

kriyiq, chaynulla Dyusninchikpa Santu Ispiritunwan karan. Akraranllapapismi: Felipita, Procuruta, Nicanorta, Timonta, Parmenasta, Nicolasta ima. Pay Nicolasmi Antioquía pwiblumanta karan. Piru yaĉhakushami karan Israel runakunapa kustumrinkunata.

6 Chaymantaqa aparanllapa paykunataqa chay apustulkunapa naypanman. Ĉhachitinllapaqa apustulkunaqa, chay syiti akrakashan runakunata, allitana Dyusta sirbinanpaq nir, paykunapa ananman makinkunata ĉhurar, Dyusman mañakuranllapa.

7 Chaynulla, Dyus rimashantaqami tukuy parlakutinllapa, kriyiqkunamapis achkana karanllapa Jerusalenpiqa. Chaynullami, Jesucristupiqa chay Israelmanta kurakunamapis kusala achkana kriyiranllapa.

Estebantami prisuranllapa

8 Dyus yanapatinmi, Estebanqa ashwan kusala pudirniyjun kar, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ima ruraran tukuypa naypanpi.

9 Chaymantami tantakananllapa wasi Libertos shutiqmanta wakin runakuna, chaynulla Cirene, Alejandría pwiblumanta kaqkuna, chaynulla chay Cilicia, Asia lugarmanta kaqkuna ima tantanakur, Estebanwan willanakuq qallariranllapa.

10 Piru chay runakunaqa mana upallachiytaqa puytiranllapachu. Chaqa Estebanqa, Dyuspa Santu Ispiritun yanapatin, kusa shumaqta rimayaran.

11 Chaymi Estebanta kuntraq runakunaqa
mana imanupis binsiyta puytirqa, wakin
runakunata pagraran rimananllapapaq
Estebanpa kuntran kaynu nir: “Estebantami,
Moisespa, chaynulla Dyusninchikpa kuntranta
rimaqta uyapasha kanillapa” nir.
12 Chaynu llullakutinllapami, runakunaqa
kriyir tukuy ruku mantakuqkunawan, Moisés
mantakushanta yaĉhar yaĉhachikuqkunawan
tantanakur kusata piñakuranllapa. Chaynu
piñakurllapami Estebantaqa aypar aparanllapa
kusa mas karguyjunkunapa naypanman.
13 Chaynulla tistigukunatapis, Estebanpa kun-
tran rimar llullakunanllapapaq maskaranllapa.
Chaymi kaynu niranllapa:
—Kay runaqami kusa saqra mana rimaypaqku-
nata waran riman Dyuspa wasinpaq, chaynulla
kusa allin mantakushanpaqmapis.
14 Chaynullami uyapasha kanillapapis kaynu
niqta: ‘Nazaretmanta Jesusshi, Dyuspa wasinta
ratachiyanqa. Chaynullashi Moisés kustumrinta
qumashanchikllapatapis ukmanpaqna
tikrayanqa’ nir.
15 Chaynu nitinllapami, tukuy kusa mas kar-
guyjunkuna, Estebanta chaparqa, rikaranllapa
kusa angelnula qaqllitayjunta.

7

Estebanmi allita rimaran

1 Chay kurakunapa mantaqninmi Estebantaqa
kaynu nir tapuran:
—Qampaq chaynu rimayashanllapaqa,
¿chiqapchu, manaqachu mana? nir.

2 Chaymi Estebanqa niran:

“Ukniykuna, taytituykuna allita uyapamayllapa: Kusa puytiq Taytanchik Dyusmi, unay rukunchik Abraham Mesopotamia pwiblullapi kar, manaraq Harán pwibluman taq riyatin, payman rikariran.
3 Abrahamtaqa niran: ‘Pachaykita, aylluykikunata dijar, riy chay pachata nuqa rikachishuyani chayman’ nir.
4 Chaynu nitinmi, Abrahamqa chay tayashan Caldea pwiblumantaqa lluqshir rir, Harán pwibluman ĉhar, chaypina taran. Chaymanta taytan wanutinqa, Abrahamtaqa Tayta Dyus apamuran, kay tayashanchikllapa Israel pachamanqa.
5 Piru kaypiqami Abrahamtaqa mana irinsyantaqa quranchu, uk ĉhakisitunta sarukuchinanlapaqmapis. Piru mana kaypi qurmapis, arniranmi pay wanutinqa wamrankunana kay pachapiqa tananllapapaq. Chaynumiri arniran manaraq wamranmapis kayatinraqchu.

6 “Chaynullami Dyusqa niranpis: ‘Aylluykikunaqami kay tayashanllapamantaqa lluqshir rir uklaw pachakunapi kwatru-syintus (400) añuta tanqallapa furastirukuna yupay, kusata sirbikur, qischakar ima.
7 Piru chay nasyun aylluykikunata sirbikuchir qischaqkunataqami nuqa kastigashaq. Chaymantami paykunaqa lluqshir shamur, kay lugarpina sirbimanqallapa’ nir.

8 “Chaynu nirmi Dyusqa Abrahamwan uk tratuta ruraran, tukuy Israelmanta kaqkunaqa

siñal kustumrita ruranan llapapaq * nir. Chaymi Abrahamqa wamran Isaac nasishanmanta uchu diyayjunna katinqa siñal kustumrita ruraran. Chaynullami Isaacpis wamran Jacobo nasitinqa ruraran. Chaymi Jacobupis wamrankunawan chay Israel runakunapa dusi pwiblunkunapa rukunkunawanqa ruraran.

9 "Chay dusi rukunchikllapamantami uknin shutiq José. Paytami ukninkuna ĉhiqnir Egiptuman rantikuran.

10 Piru Tayta Dyusmi, Josiwan kar, qischakatinmapis kusata llakipar kusa yaĉhaqpaq imana tikraran Egiptupa mantaqnin Faraonpa naypanpiqa. Chaymi ashwan Faraonqa, Josita numraran pay mantakuna wasinpi, chaynulla chay pwiblupa mantakuqninna kananpaq.

11 "Piru chaymantami chay Egipto pachapi chaynulla Canaán pachapiqa kusala mallaq tyimpu katin, kusalata qischakaranllapa. Chaqa manari imapis karanchu rukunchikllapakuna mikunanllapapaqqa.

12 Chaymantami, Jacobuqa Egiptupishi trigu kan nir yaĉharqa, kaĉharan wamrankunata, chay rukunchikkuna karan chaykunata. Chaymi paykunaqa riranllapa puntataqa.

13 Qashan ishkay kutipaqna ritinllapaqa, Josiqa ukninkunata niran, payqashi ukninllapa nir. Chaynu José ukninkunata nitinmi, Faraonqa yaĉharan mayqan ayllumantami Josiqa nirmapis.

14 "Chaymi Josiqa kaĉhakuran taytan Jacobuta, tukuy aylluntinta apananllapapaq. Tukuy ayl-

---

* **7:8** Kay tratupaq mas intrakanarqa rikashun Génesis 17.1-14.

lunkunaqami sitintay sinku (75) kasha kanqallapa.
15 Chaynu rirmi Jacobuqa Egiptupi tayar,
chaypina wanuranmapis. Chaynullami unay
rukunchikllapakunamapis chaypi wanuran.
16 Chaymantaqa Jacobupa kwirpunta aparanllapa Abrahampa unay tashan pwiblu Siquempi
pantyunninman pampaq. Chaqa chaytaqami
Abraham rantisha karan, uk runa Hamor shutiqpa wamrankunamanta.
17 “Taytanchik Dyusmi, Abrahamta tukuy ima
pasayanqa nir arnishan tyimpu shipchamuyatinnaqa, Israel runakunaqa kusala achkana karan
Egiptupiqa.
18 Chay tyimpumi Egiptupiqa mantakuran uk
gubyirnuna. Payqami Jositaqa mana riqsishachu
karan.
19 Chaymi chay gubyirnuqa ingañar ima
kusalata qischaranllapa unay rukunchikkunataqa. Chaynullami mantakuranpis ullqu
wamritukuna chayraq nasitinqa, dijatinllapa
wanur amana achkayananllapapaq.
20 “Piru chay tyimpupimi Moisés nasiran.
Paymi kusala shumaq wamritu karan Dyuspaqqa.
Chaymi Dyus yanapatin taytankunaqa wasinpi
pakaqnula kimsa misista purichiranllapa.
21 Chaymanta wasinpi manana pakayta puytir
waqtalapi dijasha katin, † Faraonpa warmi
wamran tarir apar, kusa shumaqta kriyakuran
wamranta yupay.

---

† **7:21** Taytankuna mana wanunanta munarmi, kanastitalaman itar yakupa ĉhaypinkaqlapi pakar ĉhuraran ama wanunanpaq. Mas allintaqami intrachimanchik Exodupi 2.2-10.

22 Chaynumi Moisesqa winaran Egipto
runakunapa yaĉhayninkunata kusata yaĉhakur.
Chaymi Moisesqa kusa puytiq karan rimananpaq,
chaynulla imata ruranapaqmapis.
23 “Kwarinta añuyjunna karqa, Moisesqa
watukuran Israel masin runakunata, paypa
chiqap ayllunkuna katin.
24 Chaymi Egiptumanta runa, paypa ayllu mas-
inta maqaqta rikarqa, washananrayku chay Egip-
tumanta chaytaqa wanuchiran.
25 Chaqa payqari yarpuran, Israel
aylluykunaĉhi allita kwintata qukar ninqallapa:
‘Dyusmi, Moisesrayku Egipto runakunamanta
washamashunllapa’ nir. Piru paykunaqa mana
kwintata qukaranllapachu.
26 Chaymanta, allaqnin ishkay Israel
runakunata maqanakuqta tariran. Chaymi payqa
washanachiyta yarpur niran: ‘Qamkunaqami
chay ayllulla kankillapa, ¿imapaqtaq uknikillapa
uknikillapaqa maqanakur ima qischanakunkil-
lapa?’ nir.
27 “Piru ukninta masta qischaq chayqa, Moi-
sesta kumsar niran: ‘¿Pitaq qamtaqa uk mantakuq
jwista yupayqa ĉhuramushusha nuqakunamanqa?
28 ¿Manaqachu qamqa, quya imanuĉhi uk Egiptu-
manta runata wanuchirayki, chaynulla nuqatapis
wanuchimanayanki?’ nir.
29 Chaynu nitinmi, Moisesqa alsakar riran
Madián shutiq pachaman. Chaypimi furastiru
yupay tayatin, ishkay wamrankuna nasiran.
30 “Kwarinta añuna pasasha katin Moisés chun-
llaq lugar Sinaí sirkapi kayatinmi, sarsapi nina

ratakuq rurimanta uk ángel ‡ payman rikariran.
31 Chaymi Moisés chayta rikarqa kusalata dispantakaran. Chaymanta mas qimikar rikashaq niyarqa, uyaparan Amitunchik kaynu niqta:
32 'Nuqami unay rukuykikuna Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa Dyusnin kani' nir. Piru Moisesqa kusalata manchakur chukchukyashanrayku, mana chapanaranlamapischu.
33 Chaymi Amitunchikqa kaynu niran: 'Llanqikita urquy. Chaqa kay lugar kayashaykiqami, kusa santu lugar.
34 Nuqami allita rikasha kani pwibluymanta runakuna imanu Egiptupi qischakatinmapis. Paykunatami uyapasha kani kusata llakir qayĉhakutinmapis. Chayraykumi ishkimusha kani paykunata washanaypaq. Chaymi shamuyna. Chaqa Egiptumanmi kaĉhashuyani' nir.
35 "Unaymi paykuna, Moisesta disprisyar '¿Pitaq kaĉhashusha mantakuq jwis yupay kanaykipaq?' niranllapa. Piru Dyusmi kaĉharan mantakuq kar washakunanpaq, imanutaq angelnin chay sarsa rurinpi rikar intrachishannulla.
36 Chaymi Moisesqa, milagrukunata, chaynulla mana ruraypaq shumaq imakunata rurar ima Egiptumantaqa lluqshichir unay rukunchikkunataqa apar pasachiran chay chupika mar yakupa rurinta. Chaynumi milagrukunata rurar ima, chay chunllaq lugarkunapi kwarinta añuta puriran.

‡ **7:30** Ángel nirqami intrachimanchik Dyus angelpaq tikrakar rikariran Moisesman nir. Masta intrakanarqa rikashun Éxodo 3.1-5.

37 Chaqa Moisesllami Israel runakunatapis
niran: ‘Dyus Amitunchikmi qamkunamanta
ukta akranqa nuqa yupay rimaqnin kananpaq.
Chayna qamkunaqa kasunaykillapapaq’ nir.
38 “Israel runakuna chunllaq lugarpi
tantakasha katinmi, Moisesta, angelqa Sinaí
sirkapi shumaq imakunata willaran. Payna
rukunchikkunata imanu kawsananllapapaq nir
intrachitin, nuqanchikkunatapis intrachimashal-
lapa kasurna kawsanallapapaq.
39 “Piru rukunchikkunaqami mana uyakunar
disprisyashanllaparayku ashwan Egiptuman
tikrakanaranllapa.
40 Chaymi Aaronta niranllapa: ‘Moisés Egip-
tumanta urqumaranllapa chayqa, mana rikarin-
nachu. Chayraykumi dyuskunata ruratki, yana-
par Egiptuman apamananllapata munanillapa’
nir.
41 Chaynu nitinllapami, Aaronqa ruraran uk
dyus bisirrunuta. Chaynami animalkunata
wanuchir, rupachir imana fyistata rurar
aduraranllapa chay paykunalla rurashan
dyustaqa.
42 Chayraykumi Dyusqa paykunamanta ashur,
dijaran syilupi tukuy ima kaqkunata aduranan-
llapapaq. Chaqa chaypaqmi Dyus nitin, ri-
maqninkunaqa kaynu nir iskribisha kayaq:
‘Israel runakuna, ¿qamkunachu chay kwarinta
añukunata chunllaq lugarpi karqa,
animalkunata wanuchir, ufrinditata ĉhurar
ima aduramaraykillapa?
43 Ashwanmi qamkunaqa chay yanqa dyus
Molocta andasninpi purichiraykillapa.

Chaynullami Refán qullarpa ritratunta ima
rurar dyus nir aduraraykillapa.
Chaykunata adurashaykillaparaykumi,
nuqaqa pwibluykimanta urqur, Babilonia
pwiblumanmatapis mas wakaqman
itakushaykillapa' nir.
44 "Unay rukunchikkunami chay chunllaq
lugarkunapiqa ruraran Dyusta aduranannllapa
tuldu wasita, imanutaq Dyus, Moisesta
rikachir willaran chaynulla. Chaytaqami
purichiqllapapis Dyuswan tratuta rurashanpaq
yarpunanllapapaq.
45 Chay tuldu wasitaqami ayka añukunata
purichiyarqa, Josuewan apar rir uk pwiblumanta
kaqkunata binsir taran, Tayta Dyus arnishan
pachapi. Chay tuldu wasiqami chaypiqa karan
Davidpa tyimpunkaman.
46 "Davidtaqami Tayta Dyusqa shumaqta rikar,
kusata yanaparan. Chaymi Davidqa mañakuran
Dyusta aduranannllapa wasita ruratin, chaypina
Jacobupa Dyusnin tananpaq.
47 Chaynu mañakusha katinmapismi, wamran
Salomón ruraran Dyusta aduranannllapa
wasitaqa.
48 Piru allita yaĉhashanchikllapanu syilumanta
Taytanchikllapa Dyusqami, mana runakuna
rurashan wasikunapichu tan. Chaypaqmi Dyuspa
rimaqninqa kaynu nisha kayaq:
49 'Unaq syilumi, tar mantakunay.
Nataq pacha-shuypaqa ĉhakiy shanan.
¿Imanu wasitataq rurayanqallapa nuqapaqqa?
¿Mayqantaq tanay wasiqa kanqaqa?
50 Nuqami tukuy imata rurasha kani' nir".

51 Chaynu Dyuspa rimaqnin nishanta willarmi,
Estebanqa niranpis:
“Qamkunaqami unaymanta kusala mana in-
trakaq, anku shunqukuna kankillapa. Chaynul-
lami chay mana kriyiqkuna yupay mana ka-
sukuq, mana shumaqta yarpuqkuna ima kankil-
lapa. Chaynu karmi maydiyapis Dyuspa Santu
Ispiritunpa kuntranla kankillapa. Chaynuqami
unay rukuykillapa yupaylla kankillapa.
52 Chaymi nimayllapa, ¿Dyuspa mayqan
rimaqnintataq mana qischaranchu chay unay
rukuykillapaqa? Paykunami, wanuchiranllapa
Dyuspa Akrashan Cristunmi shamuyanqa nir
yaĉhachikuqkunata. Piru chaynumapis Dyuspa
Akrashan Cristun shamutinqa, kuntrankunaman
qukur ima wanuchiraykillapa.
53 Chaynullami Dyus mantakushanta an-
gelkuna, Moisesta willatin, intrachishutinllapapis
mana kasukuraykillapachu” nir.

Estebantami wanuchiranllapa

54 Chaynu Esteban nitinmi, payta kuntrashanl-
laparayku chay karguyjunkunaqa kusata piñakur
kirunllapamatapis richyachiranllapa ima.
55 Piru Estebanqami, Dyuspa Santu
Ispiritunwan kar, unaq syiluman chapakur,
Dyusninchikta kusa llipyaraqta rikaran.
Chaynulla rikaranpis Jesús, Dyuspa allilaw
qichqanpi shaqta.
56 Chaymi Estebanqa niran:
—¡Rikayllapa! ¡Syilutami rikani kiĉhakashata!
Rikanipismi Dyusmanta Shamuq Runata paypa
allilaw qichqanpi shaqta nir.

57 Piru chaynu nitinqa, chay runakunaqa mana
uyapanar rinrinllapata kirpar, qayĉhakur ima,
tukuynin kallparanllapa Estebantaqa aypaq.
58 Chaymanta ayparqa, chay pwiblumanta
lluqshichir, rumikunawan sitaranllapa. Chaymi
chay llullakuq tistigukunaqa raĉhpanllapata urqur
inkargaranllapa uk musu runa Saulo shutiqta.
59 Chaynu sitayatinllaparaqmi, Estebanqa
mañakuran kaynu nir: “Amituy Jesucristo,
ispirituyta rikapamanki”.
60 Chaynu nirqa, qunqurikur kusala jwirtita ri-
mar niran: “Taytituy, amami kay uchakushanlla-
pataqa kwintachankichu” nir.
Chaynu nirqami, wanuranna.

8

Saulumi kriyiqkunata kusata qischaran

1-2 Chayta rikarmi, Sauluqa yarpuran:
Estebanta wanuchirqami allinta tukuyanllapa
nir. Nataq chay kusala allin llakipakuq
runakunalami Estebantaqa pamparanllapa
kusata paypaq waqar ima. Chaymanta
chay diyallami Jerusalenpiqa, Jesucristupi
kriyiqkunapa ikinpi puriq qallariranllapa
qischananllapapaq. Chaymi tukuy kriyiqkunaqa
shikwakar, riranllapa Judeapa, Samariapa
pwiblunkunaman. Piru apustulkuna-shuypaqa
mana lluqshiranllapachu Jerusalenmantaqa.
3 Chaykamanqami Sauluqa kusalata qischaq
Jesucristupi kriyiqkunataqa. Chaymi wasin
wasin yaykur, ullqutaraq warmitaraq aysaĉhakur
lluqshichimuqllapa karsilman apananllapapaq.

Samariapimi Jesucristupaq yaĉhachikuranllapa

4 Nataq Jerusalenmanta wakta kayta
shikwakaqkunaqa, may rishankunapipis Dyuspa
shumaq rimayninta yaĉhachikuranllapa kriyirna
washakananllapapaq.
5 Paykunamanta uknin Felipimi, Samaria
pwibluman rir ĉharqa, Dyuspa Akrashan
Cristunpaq yaĉhachikuq qallariran.
6 Chaynu yaĉhachikutinmi tukuyla tantakashaku-
naqa kusalata uyakuqllapa, Felipe imata nitin-
pis. Chaynullami rikaqllapapis Felipe, Dyuspa
pudirninwan milagrukunata ruratin ima.
7 Kusa achka runakuna dyablupa yarpuyn-
inwan kaqkuna alliyaqllapa. Felipita uyar,
dyablukunapa yarpuynin runakunata qayĉhachir,
lluqshiqllapa. Chaynullami achka mana
kuyuyta puytiq kwirpuyjunkuna, chaynulla
kujukunamapis alliyaranllapa.
8 Chaynu katinmi, chay pwiblupiqa tukuyla
kusata aligriyaqllapa.

9 Piru chaypiqami karan uk runa, Simón shutiq.
Paymi unaymanta-pacha Samaria pwiblumanta
runakunata wasqakur, kriyichisha karan:
Payqashi kusa puytiq runa nir.
10 Chaymi tukuy wamrantin, rukuntin paytaqa
kusata uyakuqllapa. Paykunami niqllapa: “Kay
runa, Dyuspa pudirninwan. Chayrayku tukuy
riqchaq milagrukunata rurayta puytin” nir.
11 Chaynu nir imami, paytaqa kusata
kasuqllapa unaymanta-pacha wasqakur
kriyichisha kashanrayku.

12 Piru Felipe, Dyuspa shumaq rimayninta

Jesucristupa shutinpi kriyirmi, Dyuspa mantakuyninpi kawsananllapapaq nir yaĉhachikutinmi, warmipis ullqupis kriyirna tukuyla shutikuranllapa.

13 Chaynulla chay wasqakuq Simonpismi, Felipe nishanta kriyir, shutikuran. Chayna Felipipa pullan puriqna qallariran. Achka milagrukunata Felipe ruratin rikar, Simonqa kusalata dispantakaran.

14 Chaymanta Jerusalenpi apustulkunaqa "Samaria pwiblupi runakunaqashi Dyuspa rimayninpi kriyishallapana" nir yaĉharqa, Pedruwan Juanta kaĉharanllapa.

15 Paykunaqa Samaria pwibluman ĉharqa, Dyusman mañakuranllapa Santu Ispiritunwanna mushuq kriyiqkunaqa kananllapapaq.

16 Chaqa, manaraqmi kriyiqkunamanqa shamushachu karan, Dyuspa Santu Ispiritunqa. Piru paykunaqami shutikushallapana karan Amitunchik Jesucristupa shutinwanqa.

17 Chaymi Pedruwan Juanqa, kriyiqkunapa ananman makinkunata ĉhuratin, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kidaranllapa.

18-19 Chaynu apustulkuna kriyiq runakunapa ananman makinkunata ĉhuratinllapa, Dyuspa Ispiritun paykunawan kidatin rikaran, chay Simonqa. Chaymi apustulkunata qillayta arnir, kaynu niran:

—Chay pudirta qumayllapa, nuqapis makiykunata mayqanpa ananman ĉhuratiyqa, Dyuspa Santu Ispiritunwanna paykunaqa kananpaq nir.

20 Chaynu nitinmi, Pedruqa niran:

—Tayta Dyus pudirninta qumanchik chayta rantinashaykirayku, qillaynikiwan pulla chinqankillapa.
21 Qamqa mana ima dirichuyjunchu kanki nuqakuna rurashayllapata ruranaykipaqqa. Chaqa qampa shunquykiqami Dyuspaqqa mana allinchu.
22 Chaymi ashwan uchaykita dijar, Tayta Dyusman tikrakar mañakuy ichapis pirdunashunman chay mana allinta yarpushaykimantaqa.
23 Chaqa yaĉhayanimi shunquykipiqa kusata inbidyakayanki nir. Chaymi uchaykiqa prisu yupayna purichishuyan nir.

24 Chaynu Pedro nitinmi, Simonqa niran:

—Amitunchikman mañakupamayllapari. Chaqa manami munanichu chay nimashaykillapanulla imapis pasamanantaqa nir.

25 Chaymanta Pedruwan Juan, Dyuspa rimayninta yaĉhachikurllapanaqa, tikrakaranllapana Jerusalenman, Samariapa pwiblunkunapipis Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu ima.

Felipimi parlaran Etiopiamanta runawan

26 Chaymantaqami Dyuspa uk angelnin Felipiman rikarir niran:

—Sharir riy surlawman, Jerusalenman nanta rishaykinu Gaza pwiblukaman. Chay nanqami chunllaq lugarta pasan.

27 Chaymi Felipiqa sharir, riran. Riyarmi, nanpiqa rikaran Etiopía pwiblumanta uk runata. Payqami uk kusa karguyjun eunuco karan. Chay payllami gubyirna Candace shutiqpa imankunata

rikaq. Chay runami risha karan Jerusalenman
Tayta Dyusta aduraq.
28 Chaymanta qashan pwiblunman tikrakar, uk
karritapi tasha riyaran, Dyuspa rimaqnin Isaías
iskribishan libruta liyiqnu.
29 Chaymi Dyuspa Ispiritun Felipitaqa niran:
—Rir qimikay wak karritaman nir.
30 Chaymanta Felipe chay karritaman qimikar
chay runa, Isaiaspa librunta liyiqta uyaparqa,
kaynu nir tapuran:
—¿Intrakankichu kay liyiyashaykitaqa? nir.
31 Chaynu taputinqa chay runaqa niran:
—¿Imanunari intrakashaq, mana mayqanpis in-
trachimatinqa? nir.
Chaymi Felipitaqa rugaran kaynu nir:
—Karritayman iqamur qichqaypi tay nir.
32 Nataq chay librupi liyiyashanqami kaynu ni-
yaran:
“Imanutaq Uyshata wanuchitin,
millwanta rututinllapamapis uyarala,
chay yupaymi paypis mana imatapis
rimaranchu.
33 Pinqaypaqta ruraranllapa.
Chaynulla mana llakiparchu, allin runa kat-
inmapis uchacharanllapa.
Piru mayqanpis mana yarpuranchu ¿imanumi
payqa maydiyaqa kanqa? nirqa.
Chaqa wanuchirna kay pachamanta ashuchi-
ranllapa” nir.
34 Chaymi chay karguyjun runaqa tapuran Fe-
lipitaqa kaynu nir:
—Willamay-ari, ¿pipaqtaq rimayan kay Dyuspa
rimaqninqa? ¿Payllapaqchu, manaqachu ukpaq?

35 Chaymanta Felipiqa chay runa liyiyashanpaq willar, intrachiran Jesuspaq: “Imanumi washamanchikllapa” nir.
36 Chayna parlar riyarllapaqa, uk lugar yakuyjun kaqta pasayarqa, chay karguyjun runaqa niran:
—Kaypi kan yaku. ¿Manachu nuqapis shutikuyman? nir.
[
37 Felipiqa niran:
—Tukuy shunquykiwan kriyitkiqami, puytini shutichishuyta.
Chaymi chay runaqa niran:
—Kriyinimi, Jesucristuqa Dyuspa Wamran nir.]
38 Chaymi karritanta yarachir, ishkantin ishkir, yaykuranllapa yakuman. Chaymi chaypina Felipiqa shutichiran eunucutaqa.
39 Chaymanta yakumanta lluqshitinllapaqa, Amitunchikpa Ispiritun Felipitaqa illaqmanta apatin, chay runaqa mana rikarannachu. Piru chaynumapis ashwan kusa aligrina riran.
40 Nataq Felipiqa Azoto pwiblupi rikariran. Chaymi pwiblun pwiblun riran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikuqnu, Cesarea pwibluman ĉhanankaman.

9

Saulumi Amitunchikpina kriyiran

1-2 Chaykamanqa Saulo-shuypaqa mana shaykuq, rimapakur puriran, Amitunchikpi kriyiqkunata wanuchiyta yarpur. Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman rir mañakuran uk urdinta. Chaywanna Damasco pwibluman rir,

tantakananllapa wasikunaman yaykur Jesuspi kriyiqkunataqa tarir ullquta, warmita ima prisur Jerusalén pwibluman apamunanpaq.

3-4 Chaymanta, Damasco pwibluman rir ĉhayatinllapanaqa, nanpi illaqmanta kusala llipya intiru, syilumanta achkirachikamuran Saulo kayashanmanqa. Chaynu achkirachikamutinqa, pachaman ratar, uk rimayta uyaparan kaynu niqta: "¡Saulo, Saulo! ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?" nir.

5 Chaymi Sauluqa niran: "¿Mayqantaq kanki, Taytituy?"

Chay rimaqqami niran: "Nuqami Jesús kani, mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay. [Chaynu purirqami qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuĉhi turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay".

6 Chaymi Sauluqa manchaysalla chukchukyayar, kaynu nir tapuran: "Taytituy, ¿imatataq ruranaypaq allin kanqa?" nir

Amitunchikqa niran:] "Sharir, riy Damasco pwibluman. Wakpimi willashunqallapa imatami ruranki nirmapis".

7 Chaynulla Sauluwan riqkunapis uyaparan chay rimaytaqa. Piru manami mayqantapis rikaranllapachu. Chaymi kusalata dispantakaranllapa.

8 Chaymanta, Sauluqa ratashanmanta sharir, manana rikakuyta puytiranchu. Chaymi pullan kaqkunaqa, makinmanta aysakurna, aparanllapa Damasco pwiblumanqa.

9 Chaypiqami kimsa diyatana karan mana
chapakur; mana mikur, mana imatapis upyar
imalamapischu.

10 Damasco pwiblupiqami taq Amitunchikpi
kriyiq uk runa Ananías. Chaymi Amitunchikqa,
rikapakuyninpi payman rikarir, kaynu niran:
“¡Ananías!”

Payqa niran: “Kaypimi kani, Taytituy” nir.

11 Chaymi, Amitunchikqa niran: “Sharir, riy
chay kalli Dirichu shutiqman. Chaypimi Ju-
daspa wasinpi tapukuy uk runa Saulo shutiqpaq.
Payqami Tarso pwiblumanta. Paymi Dyusman
kusata mañakuyan.
12 Chaymi, rikapakuyninpi rikashusha wasi-
man ĉhar yaykur, makikikunata ananpi ĉhuratki
qashan rikakuyan” nir.

13 Chaynu Amitunchik nitinmi, Ananiasqa ni-
ran: “Taytituy, kusa achka runakunami parla-
mashallapa paypaqqa, tukuy mana allinkunata
Jerusalenpi qampi kriyiqkunata rurashanpaq.
14 Kananqami chay runaqa kay Damasco
pwiblumanna shamusha, kurakunapa
mantaqninkuna kaĉhamutin, qampi kriyiqkunata
apar prisunanpaq” nir.

15 Chaynu nitinmapis, Amitunchikqa kaynu nir
kaĉharan: “Riy. Chaqa paytami akrasha kani nuqa-
paq rimar yaĉhachinanpaq chay Israel runakunata,
chaynulla mana Israel runakunata, gubyirnunku-
nata ima.
16 Nuqami paytaqa intrachishaq, nuqapaq ri-
mar yaĉhachikurqa kusata qischakayanqa” nir.

17 Chaynu Amitunchik nitinqa, Ananiasqa ri-
ran, chay maypiĉhi Saulo kayashanman. Chay-
man ĉharqa, wasiman yaykur Saulupa ananpi
makinkunata ĉhurar, niran:
—Kriyiq masiy Saulo, nanta shamuyatki Ami-
tunchik Jesús qamman rikariran chay paymi
kaĉhamasha nawiki rikakutinna, Santu Ispiritu
qamwanna kananpaq nir.
18 Chayta nitinmi chay kutilla, Saulupa naw-
inmantaqa pispa yupaylla wiqtikuna rataran.
Chaymi qashan rikakurna sharir shutikuran.
19 Chaymantaqa mikur kusa jwirsayjunna
tikrakaran. Chayna Jesucristupi kriyiqku-
nawanqa pullana taran Damasco pwiblupiqa,
ayka diyallataqa.

Saulumi Damascupi yaĉhachikuran

20 Chaymantami Sauluqa, Damasco pwiblupiqa
Israel runakunapa tantakananllapa wasikunapi
yaĉhachikuran, “Jesucristuqa, Tayta Dyuspa
Wamranmi” nir.
21 Chaynu yaĉhachikutinmi, tukuy chay
uyakuqkunaqa dispantakashalla ninakuqllapa:
“¿Manachu kay runa Jerusalenpiqa, Jesuspi
kriyiqkunapa ikinpi puriq prisur ima
qischananpaq? ¿Manachu chaynu kar, kaymanpis
shamuran Jesuspi kriyiqkunata prisur,
kurakunapa mantaqninman qukunanpaq?” nir.
Chaynu nir imami, paykunapura parlaqllapa.
22 Piru chaynu ninakutinllapamapis, Sauluqa
mana mayqantapis mancharchu, kusata ani-
makur yaĉhachikuran: “Jesusmi, Dyus Akrashan
Cristun chiqap washamaqninchikllapaqa”

nir. Chaynu nir yaĉhachikutinmi, Damasco pwiblupi taq Israel runakunaqa alliplata yarpupakuranllapa.

23 Chaymanta, ayka diyakuna pasatinnaqa, chay runakunaqa tantakar parlaranllapa Saulutaqa wanuchinanllapapaq.

24 Piru Sauluqami yaĉharan, tukuy unaq, tukuy tutashi chay ĉhiqniqninkunaqa yarakuyan, chay pwiblumanta lluqshina punkupi, pay yarquqta wanuchinanllapapaq nir.

25 Chaymi Jesucristupi kriyiqkunaqa Saulutaqa uk kanastaman itar, chay pwiblupa ridurninpi rumiwan llutakasha pata kaq chaypa ananman iqachir, chaylata tuta waqtalawman ishkichiranllapa.

Saulumi Jerusalenpi

26 Chaymanta Saulo, Jerusalén pwibluman ĉharqa, Jesucristupi kriyiqkunaman pullachakayta munaran. Piru payta kusata manchashanllaparayku mana kriyiranllapachu, “Jesucristupi kriyiyanqa” nirqa.

27 Nataq Bernabimi Saulutaqa aparan apustulkunaman. Chaymi apustulkunataqa parlaran, imanumi Sauluqa nanpi Amitunchikta rikatin, payqa parlaran, chaynulla imanumi yaĉhachikuran Amitunchik Jesuspaq Damasco pwiblupi, mana mayqantapis manchar imachu nir.

28 Chaynami Sauluqa Jerusalenpi kidar, paykunawanna puriran.

29 Chaynullami mana manchakur imachu Amitunchikpaq yaĉhachikuq, chay griego rimaq Israel

runakunawan parlar, willanakur ima. Piru chay runakunaqami Saulutaqa wanuchiyta yarpuranllapa.

30 Chaymanta kriyiq masinkuna chayta yaĉharmi, Saulutaqa Cesarea pwibluman apar, paypa pwiblun Tarsumanna kaĉharanllapa.

31 Chaynami Judeapa, Galileapa, Samariapa pwiblunkunapi Jesucristupi kriyiqkunaqa kusa shumaqtana kawsaqllapa, mana qischakarnachu. Chaymi ashwan Amitunchik munashannulana kawsaqllapapis. Chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun yanapatinmi, masna achkayaranllapapis.

Pedrumi Eneasta allicharan

32 Chay tyimpukunapimi Pedruqa, Jesucristupi kriyiqkunata watukur puriq. Chaymi Lida shutiq pwiblupi taqkunatapis riran watukuq.

33 Chayman ĉharqami, tarinakuran uk runa Eneas shutiqwan. Paymi mana kuyuyta puytiq kwirpuyjun kar, uchu añupaqna mantanlapi karan.

34 Paytami Pedruqa niran:

—Eneas, kananqami Jesucristo alliyachishunna. Chaymi sharir, mantaykita tantay nir.

Chaynu nitinmi, Eneasqa chay kutilla allinna shariran.

35 Chaymi, chay Lida pwiblupi, Sarón pwiblupi taqkunaqa, rikaran imanumi Eneas sharitinmapis. Chayta rikarmi, uchanllapakunata dijar, Jesucristupina kriyiranllapa.

Pedrumi Dorcasta kawsachimuran

36 Lida pwiblupa shipchanpimi kaq uk pwiblu Jope shutiq. Chaypimi karan uk warmi, Amitunchikpi kusata kriyiq. Paymi shutiq Tabita. Nataq, griego rimaypi-shuypaqa “Dorcas” nir. Chay warmisitaqami kusa allinkunata rurar, mana imayjunkunata yanapar ima kawsaq.

37 Chaymantami chay diyakunapiqa qishar wanuran. Chaymi kwirpuntaqa paqachir ima aparanllapa wasipa altun unakaqnin kwartuman chutarachiq.

38 Chaymi chay Lida pwiblupi Pedro katin, Dorcaspa kriyiq masinkunaqa ishkay runata kaĉharanllapa, Pedruta kaynu willananllapapaq: “Dorcas wanusha katin, kananllashi rinki Jopiman, ama tardarchu” nir.

39 Chaymi Pedruqa paykunawan riran. Chaymanta ĉhatinqa, aparanllapa Dorcas chutarayashanman. Chaypimi achka byuda warmikuna, Dorcaspa ridurninman tantakasha, kusata waqayaranllapa. Chaynu waqarllapami, Pedrutaqa uknin uknin rikachiranllapa, manaraq wanuyar raĉhpanta rurashankunata ima.

40 Chayna Pedruqa, chay ruripi kaqkunataqa tukuyta waqtaman urqur, payqa qunqurikur Dyusman mañakuran. Chaymantaqa chay wanushata chapar, niran:

—Tabita, shariy, nir.

Chaynu nitinmi, chay warmisitaqa chay kutilla, nawinkunata chapakuchiran. Chayna Pedruta rikarqa, das taran.

41 Chaymanta, Pedruqa makinmanta chutar
sharichir, kriyiq masinkunata, byuda warmiku-
nata qayar, Dorcastaqa kawsaqtana paykunapa
naypanman apamuran.
42 Chaymi chayta Jope pwiblupi yaĉharllapaqa,
kusala achka kriyiranllapa Amitunchikpiqa.
43 Pedrupismi, achka diyakunata Jope
pwiblupiqa kidaran, uk runa Simón shutiqpa
wasinpi. Simonqami qarata blanduchar trabajaq.

10

Pedrumi Corneliuwan

1 Nataq Cesarea pwiblupimi taq uk runa Corne-
lio shutiq. Paymi uk kwartil Italiano shutiqmanta
suldadukunapa uk mantaqnin karan.
2 Payqami mana Israel runa karmapis tukuy
chay wasinpi ayllun taqkunawan Dyusta allipta
kasur, aduraqllapa. Chaynu karmi, qillaynin
kaqkunamatapis, Israel runa ministiqkunata qur
yanapaq. Chaynulla waran waran Taytanchik
Dyusman mañakuq.
3 Chaymi uk diyaqa tardi, alas tris yupayna
katin, Corneliuqa rikapakuyninpi Dyuspa angel-
ninta rikaran. Chaymi Dyuspa angelninqa pay
kashanman yaykur, kaynu niqta uyaparan: “¡Cor-
nelio!” nir.
4 Chaymi, Corneliuqa angelta kusata chapar
manchakur, tapuran: “¿Imatataq munanki, Tayti-
tuy?” nir.

Angelqa niran: “Tayta Dyusmi uyashusha, pay-
man mañakutki. Chaynulla, mana imayjunkunata
yanapatkipis, shumaqta rikashusha.

5 Kananlla Jope pwibluman kaĉhakuy apamu-
nanllapapaq uk runa Simón shutiqta. Paytami
ninllapapis Pedro nir.
6 Payqami tukayun Simón, qarata blanduchar
trabajan chaypa wasin, mar yakupa manyan-
lapi, chaypi tayan. [Chaymi shamurqa imata ru-
ranaykipaqpis willashunqa]".
7 Chaynu ángel parlar ritinnaqa, Corneliuqa
uk suldadunta, chaynulla ishkay sirbikuqninta
qayamuran. Chay suldadunqami Dyuspi kusata
kriyiq. Chaynulla pay Corneliutapis kusata kasuq.
Chaynu katinmi Corneliuqa chay suldadunpaq
kusata yarpuq.
8 Qayamur paykunata chay rikashanta
manyaqla parlarqa, kaĉharan Jope pwibluman.
9 Allaqninqa yaqqana Jopiman ĉhayatinllapa,
alas dusi yupaynaqa Pedruqa iqaran wasipa
ananman, Dyusman mañakunanpaq.
10 Payqari kusata mallaqnar, mikunayaran.
Chaymanta mikunanta kamakachinanllapaka-
manqa, rikapakuyninpi rikaran syilu kiĉhakaqta.
11 Chaynu syilu kiĉhakatinqa unaqmanta
ishkimuyaran uk atun pullu kada manyanku-
namanta watakasha.
12 Chay pullu watakashapa rurinpiqa karan
tukuy riqchaq mana mikuypaq animalkuna, kwa-
tru ĉhakiyjun animalkuna, largu kurukuna, pariq
kurukuna ima.
13 Chay rikapakuyninpi uyaparanpis
syilumanta kaynu niqta: "Pedro, sharir wanuchir,
mikuy" nir.
14 Piru Pedruqa niran: "Mana Taytituy. Chaqa
chay riqchaq mana mikuypaq animalkunataqa

mana mikushachu kani maydiyapis” nir.
15 Chaynu nitinqa, qashan chay rimaqqa niran:
“Tayta Dyus tukuy imatapis ‘Allin’ nishantaqa,
ama ‘Mana allin’ niychu qamqa” nir.
16 Chaynullamiri kimsa kuti willaran. Chay-
mantaqa qashan tikrakaranna syiluman chay
pulluqa. *
17 Pedruqa kusata yaĉhayta munaran chay
riqchaq rikapakushanpaq, ¿imataq kanqa chayqa?
nir. Chaypaq kusata yarpupakunankaman,
Cornelio kaĉhashan runakunaqa ĉharanna
Simonpa wasinmanqa, Pedrupaq tapukur.
18 Chay wasiman ĉharnaqa kusa jwirtita rimar
tapukuranllapa:
—¿Kaypichu Pedro ninllapa Simón shutiq runa
tan? nir.
19 Pedruqari chay riqchaq rikapakuyninpaq
yarpuyatinlla, Dyuspa Santu Ispiritunqa niran:
“Chapay. Kimsa runakuna maskashuyan.
20 Sharir, ishkir paykunawan riy ama ima-
paqpis yarpupakurchu. Nuqami chay runaku-
nataqa kaĉhamusha kani qamman shamunanlla-
papaq” nir.
21 Chaymi Pedruqa wasipa ananmanta
ishkimur, Cornelio kaĉhashan runakunataqa
niran:
—Nuqami kani Simón Pedruqa. ¿Imalapaqtaq
shamushaykillapa? nir.
22 Paykunaqa niranllapa:

---

* **10:16** Dyus, Pedruta kay rikachishanpaqmi intrachinayaran, mayqan runapis Dyuspi kriyiq kar, maylawmanta karpis, chaylla Dyuspaqqa. Mana ukman ukmanchu nir.

—Nuqakunami shamunillapa suldadukunapa kapitannin Cornelio kaĉhamatinllapa. Paymi allipta Dyuspi kriyin. Chaymi Israel runakunapis paytaqa kusata rispitanllapa, munanllapa ima. Pay Corneliumi kaĉhamashallapa paypa wasinman rir willatki uyakushunanpaq. Chaqa payqa nimaranllapa Dyuspa angelninshi willasha, qam rir wasinpi willatki uyakushunanpaq nir.

23 Chaynu nitinllapaqami, Pedruqa samachiran wasin ruriman. Chaypimi pullana chay tutaqa kidaranllapa. Chaymanta allaqninqa paykunawan pullalla riranllapa. Chaynulla wakin chay Jope pwiblupi, Dyuspi kriyiqkunapis pullan yapar riran Pedrutaqa.

24 Jope pwiblumanta lluqshirqa, allaqninraq Cesarea pwiblumanqa ĉharanllapa. Ĉhatinllapaqa, Corneliuqa ayllunkunawan amigunkunawan tantakasha, Pedrutaqa yarayasha karanllapa.

25 Pedro ĉhatinqa, Corneliuqa lluqshiran tariq, naypanpi qunqurikur aduranapaq.

26 Piru mana chayta munarchu kaynu nir sharichiran:

—Shariy taytituy. Nuqapismi qam yupay runala kani nir.

27 Chaynu paywan parlaqnu riyar wasinman yaykurqa, chay wasi ruripiqa achka runa tantakashata tariran.

28 Chaymantami Pedruqa tukuyta chaypi kaqkunataqa niran:

—Qamkunaqami yaĉhankillapa nuqakunapa kustumriyllapata. Israel runakuna katiyllapa kustumriyllapaqami intrachimanllapa: Ama

uklawmanta runakunawanqa tantakanayllapa-
paqchu, ama wasinmanmapis yaykunayllapapaq
imachu. Piru Tayta Dyusmi yaĉhachimasha amashi
pitapis nishaqchu: ‘Mana watukuypaqchu, mana
allinchu ima’ nirqa.
29 Chayraykumi qayachimatkillapaqa, utqaylla
shamusha kani, mana imapaqpis ukmanta
yarpur imachu. Chaymi yaĉhayta munanina
¿imalapaqtaq qayachimashaykillapa kanqa?
nirmapis.
30 Chaymi Corneliuqa niran:
—Kananwanqa kwatru diyana, kay uras
yupay nuqaqa kay wasiypi ayunar, Dyusman
mañakuyaray. Chaykamanmi, naypaypi uk runa
allipla yuraq intiru raĉhpayjun rikariran. Chaymi
nimaran:
31 ‘Cornelio, Dyusman mañakutkimi, payqa
uyapashusha. Chaynulla, mana imayjunkunata
yanapatkipis payqa shumaqta rikashusha.
32 Kaĉhay runakunata Jope pwibluman
Simonta, Pedro ninllapa chayta apamunanlla-
papaq. Mar yakupa manyanpimi chay tukayun
qarata blanduchar trabajaqpa wasinpi tayan’ nir.
33 “Chaynu nimatinmi, utqaylla kaĉhakuray
shamunaykipaq. Qamqami mana ima mana
allinkunataqa yarpurchu, ashwan utqaylla
shamushayki. Kanan-shuypaqari tukuyla,
kaypi kanchikllapa, Dyuspa naypanpi. Chaymi
kusata uyakushuyta munanillapa, tukuy
imata Amitunchik willashusha nuqakunata
willamanaykillapapaq chayta rimatki” nir.

Pedrumi Corneliupa wasinpi rimaran

34 Chaymantami Pedruqa paykunata niran:
—Kananqami allita intrakanina, chiqaptami
Dyusqa mana ukmanta ukmantachu
rikamanchik maylawmanta kashamapis nir.
35 Ashwanmi maylaw nasyunmanta, ima ayl-
lumanta karmapis payta kasusha, allinkunata
rurashaqa, kusa munashan wamranpaqna riqsi-
manchik.
36 Nuqakuna Israel runakunatami willamashal-
lapa, tukuypa Amun Jesusrayku, imanumi
Dyuswanqa shumaqta kawsanayllapapaq nir.
37 “Qamkunaqami allita yaĉhankillapa Israel
pwiblupi pasashantaqa. Naypaqtaqami
Dyusninchikqa akraran Shutichikuq Juanta,
Amitunchik Jesuspaq allita yaĉhachikunanpaq.
38 Chaynulla yaĉhankillapapis, Taytanchik Dyus
Nazaretmanta Jesusta Santu Ispiritunta, pudirn-
inta qushanpaqmapis. Chaynu karmi Jesusqa
allinkunalata rurar, runakunata dyablu qischat-
inmapis washaran, Dyus pullan katin nir imami
yaĉhankillapa.
39 Chaqa nuqakunami rikasha kanillapa Jesús
tukuy imata Jerusalenpi, Judeapa pwiblunku-
napi ima rurashanta, chaynulla kruspi klabar
wanuchishanllapamatapis. Chaymi nuqakunaqa
tukuy chaykunapaqqa tistigu kanillapa.
40 Piru Dyus, kimsa diyamanta
kawsachimutinmi, nuqakunaman rikariran.
41 Manami tukuyla runakunamanchu
rikarimuran. Ashwanmi Dyus nuqakunata
tistigukuna kanayllapapaq akramashanllapaku-
nalaman rikariran. Chaqa kawsamutinqami,
paywan mikurayllapa, upyarayllapa ima.

42 “Chaymantami payqa kaĉhamaranllapa, rir
tukuyta intrachinayllapapaq: ‘Dyusmi, Jesustaqa
kaĉhamusha wanuqkunata, kawsaqkunata allita
rikar yaĉhananpaq’ nir.
43 Chaqa Dyuspa tukuy rimaqninkunami Je-
suspaq kaynu nisha kayaq: ‘Tukuy paypi kriy-
itinllapashi tukuy uchankunamanta payqa pir-
dunayanqa’ nir”.

Mana Israel runakunamanmi Santu Ispiritu shamuran

44 Pedro chaynu yaĉhachikuyatinmi, tukuy chay
uyakuqkunamanqa Dyuspa Santu Ispiritun
shamuran.
45-46 Chaymi Santu Ispiritu uyakuqkunaman
shamutinqa, Israelmanta kriyiq runakuna
Pedruwan ĉhasha karan chaykunaqa, alliplata
dispantakaranllapa. Chaqa chay uyakuqkunaqa
ukman rimaykunapi Dyusta alabaqta
uyaparanllapa. Chaymi yarpuranllapa: ¿Imanutaq
Dyusninchikqa mana Israel runakunatapis Santu
Ispiritunta qun? nir.
47 Chaymi Pedruqa niran:
—Nuqanchikkunata yupaylla kay runakunat-
apis Dyusninchik Santu Ispiritunta qusha kat-
inqa, ¿ama shutikuychu niytachu puytinchik? nir.
48 Chaynu nirnaqa kaĉhakuran Amitunchik Je-
suspa shutinpina shutikunanllapapaq. † Chay-
manta shutikurnaqa, Pedruta kusata rugaranl-
lapa ayka diyallataqa paykunawan kidananllapa-
paq nir.

† **10:48** Amitunchik Jesuspa shutinpina shutikuranllapa nirqami intrachimanchik, paymi uchanchikmanta washamanchik nir kriyir shutikunchik nir.

11

Pedrumi kriyiqkunata willaran imata rurashanpaq

1 Apustulkuna, chaynulla Judea pwiblukunapi
Jesuspi kriyiq runakunapis uyaparanllapana,
“Chay mana Israel runa kaqkunapis, Dyus-
ninchikpa shumaq rimayninpi kriyishallapana”
nir.
2 Chaymi Jerusalén pwibluman qashan Pedro
ĉhatinnaqa wakin Israelmanta kriyiqkunaqa,
paywan willanakuranllapa. Chaqa paykunaqa
yarpuqllapa, mayqanpis Jesuspi kriyiq karmapis,
paykunapa kustumrintapis ruranllapapaq nir.
3 Chaymi Pedrutaqa tapuranllapa kaynu nir:

—¿Imapaqtaq rirayki chay kustumrinchikta
mana ruranllapachu chaykunapa wasinmanqa?
Chaynulla ¿imapaqtaq paykunawan pulla
mikushayki ima? nir.

4 Chaynu taputinllapami, Pedruqa manyaq-
manta parlaran tukuy ima pasashankunata,
kaynu nir:

5 —Nuqaqa Jope pwiblupi karay. Chaypi kar
Dyusman mañakuyarmi, rikapakuyniypi rikaray
syilumanta uk atun pullu kada manyankuna-
manta watakasha nuqaman ishkimuqta.
6 Chaymi, chaypa rurinman chapakurqa
rikaray mana mikuypaq kwatru ĉhakiyjun
animalkunata, utiq kurukunata, largu
kurukunata, pariq kurukunata ima.
7 Chaynullami uyaparaypis syilumanta kaynu
nimaqta: ‘Pedro sharir wanuchir mikuy’ nir.

8 “Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: ‘Mana
Taytituy. Chaqa chay riqchaq mana mikuypaq
animalkunataqa mana mikushachu kani may-
diyapis’ nir.

9 “Chaynu nitiyqa, chay syilumanta willamaqqa
qashan nimaran: ‘Tayta Dyus tukuy imatapis
“Allin” nishantaqa, ama “Mana allin” niychu
qamqa’ nir.
10 Chaynullamiri kimsa kuti willamaran.
Chaymantaqa chay pulluqa qashan tikrakaranna
syiluman.

11 “Chay kutillami, chay wasi kayashaymanqa
ĉharan kimsa mana Israel runakuna. Payku-
nataqami, Cesarea pwiblumanta kaĉhasha karanl-
lapa nuqata apamananllapapaq.
12 Chaymi, Dyusninchikpa Santu Ispiritun ni-
maran paykunawan rinaypaq, ama ukmanta
yarpurlamapischu. Pullaymi riran kay saysi ukn-
inchikkunapis. Tukuy paykunawanmi yaykuray-
llapa chay runapa wasinmanqa.
13 Chaymi chay runaqa parlamaranllapa
imanushi uk ángel wasinman yaykur kaynu
willaran nir: ‘Jope pwibluman kaĉhakuy
apamunanpaq uk runa Simón shutiqta, chay
Pedro ninllapa chayta.
14 Pay shamurmi willashunqa, imanumi
qam, chaynulla tukuy aylluykikunamapis
washakankillapa’ nir.

15 “Chaymi, paykunata yaĉhachiyatiyqa, Dyuspa
Santu Ispiritunqa paykunaman shamuran,
imanutaq uk kuti shamuran nuqanchikkunaman
chaynulla.

16 Chaymi chaymantaqa yarpuray Amitunchik
nishanta. Chaqa niqmi: ‘Chiqaptami Shutichikuq
Juanqa yakulawan shutichikuran. Piru Dyusqami
qamkunataqa Santu Ispiritunwan shutichishun-
qallapa’ nir.
17 Chaymi paykunatapis, Amitunchik
Jesucristupi kriyishanrayku, Taytanchik Dyus
nuqanchikkunata yupay, Santu Ispiritunta
qutinqa, ¿pitaq nuqaqa kani Dyusninchikta
willanaypaq ‘Ama paykunataqa Santu
Ispirituykitaqa quychu’ nirqa?”

18 Chaynu Pedro nitin, Jerusalenmanta kriy-
iqkuna uyaparqa uyarala kidar, ashwan Dyus-
ninchikta alabaran kaynu nir:

“Dyusninchikqami chay mana Israel runaku-
natapis yanapashana, uchankunata dijar pay-
manna tikrakananllapapaq. ¡Chaynuqami payku-
napis tukuy tyimpupaqna kawsanqallapa!”

Antioquiapi punta kriyiqkuna

19 Estebanta wanuchishallapana karqa, wakin
kriyiqkunapa ikinpi puriran qischananpaq
chay kuntraqninkunaqa. Chaymi wakin
kriyiqkunaqa alsakar riranllapa, Fenicia,
Chipre pwiblukunaman, chaynulla Antioquía
pwiblumanpis. Chay pwiblukunapiqa
Amitunchik Jesuspaq yaĉhachiqllapa Israel runa
masinkunalata. Nataq, wakinkunata-shuypaqa
mana yaĉhachiranllapachu.
20 Chaymantaqa ashwan, Chiprimanta,
Cirene pwiblumanta shamuranllapa Antioquía
pwibluman. Chaypiqami paykunaqa Jesuspa

shumaq rimayninta yaĉhachiran tukuy chay wakin
mana Israel runakunatapis.
21 Amitunchik paykunata yanapatinmi
yaĉhachikutinllapaqa, achka runakuna unay mana
allin rurayninkunata dijar, Amitunchikpina
kriyiranllapa.

22 Jerusalenpi kriyiqkuna "Antioquiapi mana Is-
rael runakuna kusata kriyinllapa" nir uyaparqa,
Bernabita kaĉharanllapa, rir rikananpaq.
23 Chaymi, Bernabé ĉharqa rikaran, Dyusninchik
imanu bindisir paykunata yanapashanmatapis.
Chaymi payqa alliplata aligriyaran. Chaynulla
paykunataqa kusata kunsijaran, ama imatapis
yarpurchu, tukuy shunqunwan shumaqta Ami-
tunchikta kasunanllapapaq.
24 Chaqa payqami kusala bwinu, chaynulla
Amitunchikpi kusalata kriyiq karmi, Dyuspa
Santu Ispiritunwan karanpis. Chaymi
yaĉhachikutinqa, achka runakuna Amitunchikpi
kriyir masna achkayaranllapa.

25 Chaymantami Bernabiqa riran Tarso shutiq
pwibluman, Sauluta maskaq.
26 Chaymi tarirqa, aparan Antioquiaman.
Chaypiqami paykunaqa uk añuta, Jesucristupi
kriyiqkunawan taran, achka runakunata
yaĉhachir. Chay Antioquiapi yaĉhachikushanmanta-
pachami Jesucristupi kriyiqkunataqa cris-
tianukuna nir riqsiranllapa.

27 Chay tyimpukunapimi Dyuspa wakin
rimaqninkuna, Jerusalenmanta riran
Antioquiaman.

28 Paykunapa ukninmi shutiran Agabo. Paymi
kriyiq masinkunapa ĉhaypinpi shar, Santu Ispir-
itu rimachitin, niran: “Tukuy intirupimi mallaq
tyimpu kanqa” nir. Chay nishanqami chiqapta
karan, chay Romapa gubyirnun Claudio man-
takuyashan tyimpunpi.
29-30 Chaynu mallaq tyimpu katinmi, Antio-
quiamanta kriyiqkunaqa, puytishanllapata qil-
layta tantar kaĉharanllapa chay Judea pwiblukunapi kriyiqkunamanqa. Chay tantashanllapataqa Bernabiwan Saulo aparanllapa chay Judeapi kriyiqkunapa rikaqninkunata qutin, chay paykunana qunanllapapaq chay ministiqkunataqa.

12

Santiaguta wanuchir Pedruta karsilaranllapa

1 Chay tyimpukunapi gubyirnu Herodesqa, qal-
lariran Jesucristupi wakin kriyiqkunataqa kusata
qischaq.
2 Chaymi kaĉhakuran Juanpa uknin Santiaguta
ispadawan wanuchinanllapapaq.
3 Chaynu Santiaguta wanuchishanpaqmi Israel
runakunaqa kusa shumaqta yarpuranllapa.
Chayraykumi Herodesqa kaĉhakuran Pedrutapis
aypar karsilananllapapaq. Chaykunataqami
Herodesqa ruraran Pascua fyistapi tantakunata
mana libadurayjuntachu mikunchik chay
diyakunapi.
4 Chaqa payqari yarpuran, Pascua fyista
pasatin, Pedrutaqa tukuy runakunapa
naypanman apatin, rikar yaĉhatinllapa
wanuchinanpaq nir. Pedro karsilpi katinqami

kuytayaranllapa dyisi-saysi (16) suldadukuna, kwatru kwatru turnanakur ima.
5 Chaynumiri Pedrutaqa karsilpiqa suldadukuna allita kuytayaranllapa ama lluqshinanpaq. Piru kriyiq masinkunaqami mana shaykuq mañakuyaranllapa Dyusman, Pedrupaqqa.

Pedrutami uk ángel karsilmanta lluqshichiran

6 Herodes, runakunapa naypanman apananpaq diya quyapachanqa, Pedruqa punuyaran ishkay suldadukunapa ĉhaypinpi, ishkay kadinakunawan alli watakasha. Nataq wakin suldadukuna-shuypaqa karsilpa punkunpi kuytakuyaranllapa.
7 Chaymantami illaqmanta Amitunchikpa uk angelnin chaypi rikaritin, kusa llipya intiru karsilqa tikrakaran. Chaymi angelqa Pedrutaqa qichqanmanta kumsar rikĉhachir kaynu niran:

—Utqar shariy, kananlla nir.

Chaynu nitinqa chay kutilla, Pedrupa makinmanta kadinakunaqa rataran pachaman.
8 Chaymi angelqa Pedrutaqa niran:

—Allita waĉhkakur, llanqikita llanqikuy nir.

Chaynumiri Pedruqa ruraran. Chaymi angelqa qashan niran:

—Qataykita qatakur, nuqapa ikiyta shamuy nir.

9 Chaynu nitinqami Pedruqa angelpa ikinta riran, ángel rurayashanqachu chiqap kanqa, manaqachu mana nirmapis, mana yaĉharchu. Ashwan paytaqa yarpuchiyaran yanqa musquyninlapi rikaq yupay.

10 Chaynu yarpuyarmapis Pedruqa angelwanqa naypaq kuytakuq suldadukunapa ĉhaypinta pasaran. Chaynulla mas riyarqa uk suldadukunatapis pasaranna. Chaymanta mas naypaqman riyarllapaqa ashwan ĉharanllapana karsilpa waqta lluqshina jyirru punkunmanpis. Chaymi chay punkuqa paylla kiĉhakaran. Chaynami, lluqshir ishkantin riyatinllapaqa, wakaqpina karqa, angelqa paylatana dijaran Pedrutaqa.

11 Chaymi Pedruqa chaypiraq kwintata qukar niran: “Kanan-shuypaqa Amituyqa chiqapta, angelninta kaĉhamusha washamananpaq Herodesmanta, chaynulla Israel runakuna tukuy imata ruramananpaq kashanmanmatapis” nir.

12 Chaynu kwintata qukarnaqa, Pedruqa riran Juanpa maman Mariapa wasinman. Kay Juantami Marcos niqllapapis. Chaypimi kusa achka kriyiq masinkuna tantakasha, Dyusman mañakuyaranllapa.

13 Chay wasiman ĉharnaqami, waqta yaykuna punkumanta takakur qayakuran. Chaymi, uk warmi wamra Rode shutiq, punkumanta qayakuqta uyaparqa kallparan rikaq.

14 Chaymanta, rimayninmanta Pedrutaqa riqsiran. Chaymi chay warmi wamraqa kusata aligriyar, punkuta mana kiĉharchu ruriman kallparan wakinkunata willaq, Pedrumi chay punkupi qayakuyan nir.

15 Chaymi paykunaqa niranllapa:

—Yaruyashayki kanqa nir.

Chaynu nitinllapamapis, wamraqa niran:

—Chiqaptami pay nir.

Chaynu nitinmapis, paykunaqa niranllapa:
—Manami Pedruchu kanqa. Ashwanmi angelnin kanqa nir.
16 Chaynu ninanllapakamanqa, qayakuyaran Pedruqa. Chaymi rir punkuta kiĉhar, Pedruta rikarqa alliplata dispantakaranllapa.
17 Piru, Pedruqa makinlawan willaran uyarananllapapaq. Chayna paykunataqa parlaran imanushi, Tayta Dyusqa karsilmanta urquran nirmapis. Chaynullami niranpis:
—Kay nishushayllapatami, parlankillapa Santiaguta, * chaynulla kriyiq ukninchikkunatapis nir.
Chaynu nirqa, chay kayashanmanta yarqur riran uklawtana.
18 Achkiyatinnaqa, chay suldadukunashuypaqa mana imanu tukushaq nirpis yaĉharanllapachu. Chaqa paykunaqari mana yaĉharanchu maytataq Pedruqa risha nirmapis.
19 Chaymanta, Herodesqa kaĉhakuran Pedruta maskananllapapaq. Piru mana tariyta puytitinllapanaqa, chay kuytakuqkunata uchachar, Herodesqa mantakuran wanuchinanllapapaq.
Chaymantami Herodesqa Judeamanta lluqshir, riran Cesareamanna taq.

Herodesmi wanuranna

20 Chaypi katinmi Tiro, Sidón pwiblukunapi taqkunaqa Herodesmanqa rinanpaq yarpuranllapa: Herodesqa, alliplata piñakusha nuqanchikkunawanqa. Rir shumaqchanakushunllapa paywan. Chaqa paypa pwiblunmanta mikunanchikta rantimunchik

* **12:17** Kay Santiagutami “Jacobo” niqllapapis.

nir. Chaynu rinanllapapaqqa, naypaqtaqa amiguta ayparanllapa, Herodespa uk kusa yanapaqnin Blasto shutiq runawan. Payraykumi, Herodeswanqa shumaqchanakuranllapa.

21 Chaymi, Herodesqa uk diyapi paywan pulla tantakar parlananllapapaq niran. Chay diya ĉhamutinqa, payqa kusa shumaqta mudakur mantakunan samananpi tar, kusa shumaqta rimaran.

22 Chaymantami chay uyakuqkunaqa, kusa jwirtita rimar, niqllapa:

—¡Kay rimaqqami dyus, mana yanqa runalachu! nir.

23 Chayta nitinllapaqa, Herodesqa Dyusta mana alabarchu, ashwan payna dyusnu kusa puytiq tukuran. Chaymi Amitunchikpa angelninqa kusa saqra nanayta Herodesman kaĉhamutin, limpu kurur tukukar wanuran.

24 Piru ashwan kriyiqkuna-shuypaqa Amitunchikpaq rimatinllapa, shikwakaran chay rimashankunaqa. Chaymi, tukuy uklaw pachakunapipis yaĉharanllapana Amitunchikpa rimayninpaqqa.

25 Chaymanta Bernabiwan Saulo Jerusalenpi qillayta apustulkunata qushana karqa tikrakamuranllapana Antioquiaman. Piru Marcos ninllapa chay Juanta aparmi shamuranllapa.

13

Bernabiwan Saulutami akraranllapa yaĉhachikunanpaq

1 Antioquía pwiblupi kriyiqkunamantaqami karan Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla yaĉhachikuqkuna ima. Paykunaqami karan

Bernabé, Simón, Lucio, Manaén, Saulo ima.
Chay Simontami niqllapapis, “Yana Runa” nir.
Lucio-shuypaqa Cirene pwiblumanta karan.
Nataq Manaén-shuypaqa, Galileapa gubyirnun
Herodespa pullan kriyakasha karan.
2 Uk diyapimi paykunaqa ayunupi kar Dyusta
adurayatinllapaqa, Dyuspa Santu Ispiritun
kaynu niran: “Bernabiwan Sauluta, akrayllapa.
Chaqa nuqami paykunataqa akrasha kani
yaĉhachikunanpaq” nir.
3 Chaymi chaypi kaqkunaqa ayunar, Dyusman
mañakushana karqa, Bernabipa, Saulupa anan-
man makinllapata ĉhurar, kaĉharanllapana.

Bernabiwan Saulumi Chipripi yaĉhachikuranllapa

4 Bernabiwan Sauluta, Dyuspa Santu Ispiritun
apatinmi, riranllapa Seleucia pwibluman. Chay-
mantaqa, yaku karrupina riranllapa uk lugar
yaku ĉhaypilapi Chipre shutiq chayman.
5 Chay Chipre lugarllapi Salamina shutiq
pwibluman ĉharqa, Israel runakunapa
tantakananllapa wasikunapi, yaĉhachikuranllapa
Dyuspa shumaq rimaynintaqa. Juanpis *
paykunata yanapar pullanllapa riyaran.
6 Chay Chipripa tukuy pwiblunkunapimi puri-
ranllapa yaĉhachikurqa. Chaynu rirmi Pafos shutiq
pwiblukaman ĉharanllapa. Chay pwiblupimi tari-
ranllapa Israelmanta uk bruju Barjesús shutiqta.
Chay brujuqami Dyusninchikpaq rimaq tukuqla.

---

* **13:5** Kay Juantami “Marcos” niqllapapis. Rikashun Hechos 12.12; 15.37,39.

7 Chay brujuqami, Sergio Paulo shutiq gubir-
nadurwan amigu karan. Chaqa chay gubir-
nadurmi kusala yaĉhaq runa kaq. Chaymantaqa
kaĉhakuran Bernabiwan Sauluta qayamunanlla-
papaq. Chaqa paymi kusata uyakunaran Dyuspa
shumaq rimaynintaqa.
8 Piru chay bruju Barjesús, griego rimaypi
Elimas shutiqqami, apustulkunapa kuntran
ĉhurakaran, gubirnadurqa ama kriyinanpaq
Dyuspaq yaĉhachikutinllapaqa.
9 Chaymi Saulo, griego rimaypi Pablo shutiqqa,
Dyuspa Santu Ispiritunwan kar, chay brujutaqa
kusata chapar niran:
10 —¡Kusa llulla, mana allinkunata yarpuq runa,
dyablupa wamran, tukuy allin kaqkunapa kun-
tran! ¿Imapaqtaq Dyus yaĉhachikushanta dañayta
munanki?
11 Chayta ruranashaykiraykumi Dyusqa
kananqa kastigashuyan. Chaymi kananmanta-
pacha syigu kidarna, ayka diyallataqa rupay
achkirachikuqlamatapis mana rikankinachu nir.
Chaynu nitinlami chay brujupa nawinqa
tutaparaq intiruna kidaran. Chaymi manana
rikakuyta puytir, uk runata maskayaran aysakur
purichinanpaq.
12 Tukuy chayta rikar, chaynulla Saulo
yaĉhachikushanta uyakur kusalata dispantakarmi
gubirnadurqa Amitunchikpa shumaq rimayninpi
kriyiranna.

Pabluwan Bernabimi Pisidiaman riranllapa

13 Pafos pwiblumantami Pabluqa, pullan
puriqkunawan riranllapa uk yaku karrupi

Perge pwibluman. Chay pwiblumi, Panfilia shutiq lugarpi kaq. Piru Juanqami chaypi wakinninkunata dijar, Jerusalenman tikrakamuran.
14 Nataq wakinninkuna-shuypaqa, chay Pergi-manta lluqshir, riranllapa Pisidiapa yatan Antio-quía pwibluman. Chaypimi samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasiman yaykur, samaranllapa.
15 Chaymanta, Dyus nitin Moisés iskribishanta, chaynulla Dyuspa rimaqninkuna iskribishanta liyitinllapa imaqa, chay wasipa mantakuqninku-naqa kaynu niran:

—Ukniy masiykuna, runakunata animachi-naykillapapaq imata rimanayarllapaqa, kananlla rimayllapa nir.

16 Chaynu nitinllapami, Pablo sharir makin-lawan runakunataqa upallachir, kaynu niran:

—Pwibluymanta runa masiykuna, chaynulla uklawmanta qamkuna, Dyusta manchar kasuqkunapis, uyakumayllapa kayta willashutiyllapa:
17 Dyusninchikllapami, unay rukunchikkunata akraran paypaqna kananllapapaq. Chay rukunchikkunapaqqa kaynu karan: Egipto pwiblupi furastiru yupay tayarllapamapis, alliplata achkayaranllapa Dyusninchik akrashan katin. Piru chaymantami chay pwiblumantaqa lluqshichimuran paypa pudirninwan.
18 Chaynu lluqshichimurmi, chunllaq lugarku-naman apar kwarinta añuta kuytaran imanu tukur tatinllapamapis.

19 Chaynulla, Canaán shutiq lugarpi, syiti atun
pwiblupi taqkunata limpu wanuchir tukchiran,
chay wanushapa pachankunataqa rukunchikku-
natana qunanpaq.
20 Tukuy kay pasashankunaqa kwatru-syintus
sinkwinta (450) añumata kaq kasha kanqa.

“Chaymantami, rukunchikkunataqa
quranllapa puytiq runakuna rikananllapapaq,
Dyusninchikpa rimaqnin Samuelpa tyimpunka-
man.
21 Piru rukunchikkunaqami Dyusta
mañaranllapa gubyirnunllapata numrananpaq.
Chaymi Dyusqa munashanllapata rurar,
numraran Saúl mantakunanpaq. Saulqami,
Benjaminpa ayllunmanta, Cispa wamran karan.

“Chaymantami kwarinta añuta yupay
mantakushana katinqa,
22 Dyusqa, Saulta kargunmanta urqur, David-
tana numraran, gubyirnu kananpaqqa. Pay-
paqmi Dyusqa niran: Uk allipla allin runatami
tarisha kani. Paymi imata ruray nitiypis, ruran.
Payqami Isaipa wamran David.
23 Chaqa Davidpa ayllunllamantami
karan Jesuspis. Paytami Tayta Dyusqa
kaĉhamuran washamanallapapaq, imanutaq
arnimashanchikllapa karan chay kumplikanan-
paqqa.
24 Chaymi manaraq Jesús shamuyatinqa,
Shutichikuq Juanqa tukuy Israel runakunataqa
kaynu niq: Uchaykillapata dijar, Dyusmanna
tikrakar shutikuyllapa nir.
25 Chaymanta Juanpa wanunan tyimpu
shipchamuyatinnaqa, kaynu niran: ‘Nuqaqa

manami Dyus arnishushanllapa runapaq yarpuyankillapa chay paychu kani. Payqami chaymantaraq shamunqa. Chaymi paypaqqa nuqaqa mana sirbinichu uk sirbikuq yupay llanqinpa watunta kaĉhanaylapaqmapis' nir".

26 Chaynullami Pabluqa niranpis:

"Abrahampa ayllunmanta ukniykuna, qamkuna uklaw nasyunkunamanta Dyusta kasuqkunatapis nishunillapa: Dyuspa shumaq rimaynin washamanallapapaq chayqami tukuy nuqanchikkunapaq.

27 Chaqa, Jerusalenpi taqkuna, chay mantakuqkuna imaqa, Jesusta mana riqsir, mana kwintacharanllapachu. Chaynullami Dyuspa rimaqninkuna Jesuspaq iskribishanllapata, samana diyakunapi liyirmapis, mana intrakaranllapachu. Chaymi ashwan Jesustaqa kuntrar qukuranllapa wanuchinanllapapaq. Chayta rurarmi Dyuspa rimaqnin iskribishannulla kumpliranllapa.

28 Chaqa mana ima uchayjun katinmapis wanuchinanllapapaq, Pilatuta mañaranllapa.

29 Chaynumiri Dyus nitin iskribikashannulla rurarllapanaqa, Jesustaqa krusmanta ishkichimur pamparanllapana.

30 Piru Dyusqami Jesustaqa kawsachimuran.

31 Chaymi Jesusqa, achka diyakunata pullanllapa karan, Galileamanta Jerusalenman yapar pullan riranllapa chaykunawanqa. Chaymi kananqa paykunaqa tukuypaq uk tistigu yupayna chay pasashankunapaqqa.

32-33 "Chaymi Bernabiwan nuqaqa willashunillapa Dyuspa shumaq rimaynintaqa:

Taytanchik Dyusmi kawsachimuran Jesustaqa
kusa munashan Wamran kashanrayku. Chayta
rurarmi rukunchikkunata arnishantaqa
kumpliran, nuqanchikkunawan, imanuĉhi
Salmospi nishannulla. Chaqa niqmi:
‘Qammi Wamray kanki.
Nuqami kananqa Taytaykipaq riqsikani’ nir.
34 Dyusqami rimashallana karan, Jesús
wanushanmanta kawsamuyanqa kwirpun ama
ismunanpaq nir. Kaynutami, iskribishanpipis
nin:
‘Qushaqmi kusa allinkunata Davidta arnishay-
taqa’ nir.
35 Chaymi Salmosllapi ninpis:
‘Ama kusa munashayki Wamraykipa kwirpun-
taqa dijankichu ismunanpaqqa’ nir.
36 “Piru Davidmi, paypa tyimpun runakunataqa
Dyus munashannulla yanaparmapis, wanurqa
rukunkunawan pulla pampakaran. Chaypimi
kwirpunpis ismur tukukaran.
37 Nataq, Dyus kawsachimushan Cristupa
kwirpunqa mana ismuranchu.
38-39 “Chayraykumi ukniykuna allita
intrakayllapa, kaynu nirmi yaĉhachikunillapa:
Jesusraykulami uchanchikmanta pir-
dunakanchikllapa, mana Moisés mantakushanta
kasushanchikllaparaykuchu. Chaymi ashwan
Dyusqa, Jesuspi kriyiqkunataqa tukuylata
pirdunar, mana uchayjunpaqnachu riqsin nir.
40 “Chaymi kuytakankillapa Dyuspa ri-
maqninkuna iskribishankuna nishannulla, ama
mana kriyiqkuna yupay pasashunanllapapaq.
Chaqa chay iskribishankunapiqa nin:

41 ‘¡Qamkuna mana kriyinaqkuna,
dispantakar chinqayllapa!
Chaqa qamkunapa tyimpuykikunapimi rurashaq
ukman shumaq ruraykunata.
Chaymi mayqan parlashutinllapamapis,
mana kriyinkimanllapachu’ nir”.
42 Chaynu Pabluwan Bernabé yaĉhachikur
tukchirnaqa, lluqshimuranna Israel runakunapa
tantakananllapa wasimantaqa. Chaymi
chay mana Israel runakunaqa, paykunataqa
rugaranllapa qashan uk samana diyapipis
chayllapaq mas intrachinanllapapaq.
43 Piru Pabluwan Bernabé, tukuymanta
dispidikur, ritinllapanaqa, kusa achka Israel
runakuna, chaynulla Israel runakunapa
kriyinanpi kriyiqkuna ima paykunawan
riranllapa. Chaymi Pabluwan Bernabiqa, chay
tantakaqkunataqa kaynu nir willaran: “Ama uk-
manta yarpur imachu Dyuslapi allita kriyiyllapa,
Dyus llakipar akrashushanllaparayku” nir.
44 Chaymanta uk simanapina, samana diyapiqa
yaqqa tukuyla chay pwiblumanta runakunaqa
tantakaranllapa, Dyuspa shumaq rimayninta
uyakunanllapapaqqa.
45 Chaymi Israelmanta kaq karguyjunkunaqa,
achka runakuna tantakaqta rikarqa, kusata in-
bidyakaranllapa. Chayraykumi Pablutaqa kun-
trar allipla saqrata willaranllapa.
46 Chaymi Pabluwan Bernabiqa mana imatapis
mancharchu kaynu niranllapa:
—Nuqakunaqami naypaqtaqa qamku-
nataraq Dyuspa shumaq rimayninkunataqa
yaĉhachishunayllapapaq karayllapa. Piru

qamkunaqa chayta mana munashaykillapachu. Chaynu mana yaĉhachishunayllapata munarqami, mana tukuy tyimpu kawsayta munankillapachu. Chaymi kananqa mana Israel runakunatana yaĉhachiq rishaqllapa,
47 imanuĉhi Amitunchikllapa nir kaĉhamaranllapa chaynulla:

‘Nuqami qamtaqa ĉhurashusha kani mana Israel kaq runakunapa uk achkirachikuqnin yupay kanaykipaq.
Chayna qamqa nuqapa shumaq rimayniyta yaĉhachikunki tukuy pachapi washakananllapapaq’ nir.

48 Chayta uyaparllapami, chay mana Israel kaq runakunaqa, kusata aligriyar, niranllapa: “Amitunchik nishanqami kusala allin” nir. Chaymi ashwan Dyuspi kriyir tukuy tyimpupaqna kawsananllapapaq kaqkunaqa, tukuyla kriyiranllapa.
49 Chaynumiri Dyuspa rimaynintaqa tukuy chay lugarkunapiqa yaĉhachikuranllapa.
50 Piru chay Israelmanta kaq karguyjunkunaqa Dyuspi kriyini niq wakin warmikunawan, tukuy puytiq runakunawan ima parlar animachiranllapa, Pabluwan Bernabitaqa aypar chay lugarmantaqa lluqshichinanllapapaq.
51 Chaynu ruratinllapaqa Pabluwan Bernabiqa llanqinllapata ĉhaspichikuranllapa, kay pwiblupi runakunaqa mana kriyiyta munanllapachu nishaq nir. Chayta rurarllapanaqa riranllapana Iconio pwiblumanna.
52 Piru Cristupi kriyiqkuna-shuypaqa, Dyuspa

Santu Ispiritunwan kar, allipla aligrina karanllapa.

14

Pabluwan Bernabimi Iconio pwiblupi

1 Iconio pwiblupimi, Pabluwan Bernabiqa pulla yaykuranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chaymi, chaypi paykunaqa yaĉhachikuranllapa Jesucristupaq. Chaynu yaĉhachikutinllapami achka runakuna kriyiranllapa, Israel runakuna, mana Israel runakunamapis.

2 Piru Israel runakuna Jesucristupi mana kriyiqkunaqa ukman shumaqta rimar ingañaranllapa chay mana Israel runakunataqa, Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa kuntran kananllapapaq.

3 Chaynu katinmapismi, Pabluwan Bernabiqa mana mayqantapis mancharchu, ashwan Amitunchikpi kusata kunfyakar, achka diyakunata chaypiqa kidaranllapa yaĉhachikur. Chaymi Amitunchikqa paykunataqa yanapar, pudirninta quran, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata rurananllapapaq. Chaymi yanaparan runakuna rikar ninanllapapaq, chiqaptami Dyus nishanta yaĉhachikuyan nir.

4 Piru, chay pwiblupi runakunaqa ukmanta ukmanta yarpupakuranllapa. Chaymi wakinqa Israel runakunapa faburnin kaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa Apustulkunapa faburnin kaqllapa.

5 Chaymantaqa, Israel runakuna, chaynulla mana Israel runakunapis karguyjunkunawan

parlaranllapa, Pabluwan Bernabitaqa kusata qischar, rumikunawan sitar ima wanuchinanllapapaq.

6 Piru chaykunata yaĉharmi Pabluwan Bernabiqa alsakar riranllapa prubinsya Licaoniapa pwiblunkunaman. Paykunaqa alsakar riranllapa Listraman, Derbiman, chaynulla chay shipchan pwiblukunamanpis.

7 Chaymi chaykunapina Dyuspa shumaq rimaynintaqa yaĉhachikuranllapa.

Pablutami sitaranllapa Listra pwiblupi

8 Chay Listra pwiblupimi, karan uk kuju runa. Paymi mana puriyta puytiqchu. Chaqa payqari nasishanmanta-pacha mana maydiyapis purishachu kaq.

9 Chaymi Pablo yaĉhachikuqta uyakur tayaran. Chaynu yaĉhachikuyarmi, Pabluqa chay runataqa chapar yarpuran, payqami alliyanqa allita Dyuspi kriyishanrayku nir.

10 Chaymantami, Pabluqa jwirtita rimar niran:

—¡Sharir shay! nir.

Chaynu nitinqa chay runaqa das piryar sharir, puriq qallariranna.

11 Chaynu Pablo rurashanta rikarllapaqa, runakunaqa qallariranllapa kusalata rimaq chay Licaoniapa rimayninpi, kaynu nir:

—¡Runa yupay dyusninchikkunami shamusha nuqanchikkunamanqa! nir.

12-13 Chay Listra pwiblupi taqkunapaqqami Jupiterqa uk dyusninllapa kaq. Iglisyanshuypaqa, pwiblunpa yaykunanlapi kaq. Chaynu dyusninchik nirllapami, Bernabita

shutichiranllapa Jupiter. * Nataq Pablutashuypaqa shutichiran Mercurio, pay rimaq chay katin. Chayna chay Jupiterpa kuranqa apamuran turukunata, tuktitukunata ima, tukuy chaypi runakunawan pullana, Pabluwan Bernabitaqa aduranan llapapaq.

14 Piru Bernabiwan Pablo, nuqanchikta aduramanayanchik nir kwintata qukarqa, llakir piñakur raĉhpanmatapis llikiranllapa. Chaymantaqa, chay runakuna riyashanman kallpar rir yaykuranllapa, jwirtita kaynu nir:

15 —Piru taytituykuna, ¿imapaqtaq kaytaqa ruranayankillapa? Chaqa, nuqakunapis qamkuna yupay runakunala kanillapa. Ashwanmi chay yanqa imakunata aduranaykillapata dijanaykillapapaqna shamusha kanillapa Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishuqllapa. Chaynuqami chiqap kawsaq Dyus, syiluta, pachata, mar yakuta, tukuy ima kaqta rurasha, chay paypina kriyinaykillapapaq.

16 Unayllaqami, Dyusqa tukuy runakunata dijamashanchik karan munashanchikllata rurar kawsanallapapaq.

17 Chaynu dijamarninchikmapis, allinkunata rurar rikachimashanchik, ‘Pimi kani’ nirmapis. Chaynulla kananpis, paymi nuqanchikkunaman tamyata kaĉhamun, tarpukushanchikkunamanta shumaqta urqukunallapapaq. Chaynulla, paylla chay mikunanchikllapamatapis qumayanchikllapa unta mikur ima aligri

* **14:12-13** Griego rimaypimi Jupiterpaq ninqallapa “Zeus”. Nataq Mercuriupaq-shuypaqa ninllapa “Hermes” nir.

kawsanallapapaqmapis.

18 Chaynu Pabluwan Bernabé nitinllapamapis
paykunaqa mana intrakanaranllapachu. Chaymi
yaqqa mana imanupis willayta puytiranllapachu
turunllapakunataqa wanuchir paykunata adura-
natinllapaqa.

19 Chaypi chaynu kayatinllapaqa, ĉharanllapa
ayka Israel runakuna. Paykunaqa karanllapa
Antioquiamanta, Iconiumanta ima. Paykunami
chayman ĉharqa chay runakunataqa ukmanta
yarpuchiranllapa. Chaymi runakunaqa Pablu-
taqa sitaran rumikunawan wanuchinanllapapaq.
Chaynu qischarllapaqa, wanushana kanqa nir
yarpurllapa pwiblu waqtalawman aysaĉhakur
urqur itakuranllapa.

20 Chayna, chaypi itakur ritinllapaqa,
Jesucristupi kriyiqkunaqa Pablo usurayashan
ridurninman tantakaranllapa. Chaymantami
payqa allinna sharir qashan tikrakaran
chay pwiblullaman. Chaymanta, allaqninqa
Bernabiwan chay pwiblumanta lluqshir, riran
Derbe shutiq pwiblumanna.

21 Chayna chay Derbipi, Amitunchikpa shu-
maq rimayninkunata yaĉhachikutinllapaqa, achka
runakuna kriyiranllapa. Chaymantaqa qashan
tikrakaranllapa Listraman, Iconiuman, prubin-
sya Pisidiapa pwiblun Antioquiakaman ima.

22 Chaymi, chay pwiblukunapiqa Jesuspi
kriyiqkunata willar animachiranllapa
Amitunchikta allita kasur, paypi allita kriyir
kawsananllapapaq. Chaynulla paykunataqa
niranpis: “Syiluman Dyusninchikwanna

kawsaq rinapaqqa, kay bidapiqa kusataraq qischakanchik” nir.

23 Chaynulla, chay purishanllapa pwiblukunapiqa, kriyiqkunapa rikaqninkunata paykunallamanta numraranllapa. Chaymantami Dyusman mañakur, ayunasha imana karqa, Amitunchikpi kriyishanllaparayku, paypa makinpina dijaranllapa.

Pablumi Bernabiwan tikrakaran Siriapa pwiblun Antioquiaman

24 Chayna, prubinsya Pisidiamanta rirnaqa, ĉharanllapa Panfilialawman.

25 Chay Panfilia lugarpi Perge pwiblupi, Amitunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikur, chaymantaqa riranllapa Atalia pwibluman.

26 Chaymantaqa, yaku karrupi mar yakullata riranllapa Antioquía pwibluman ĉhanankaman. Chay pwiblumanmi kaĉhasha karanllapa, Dyusta kusata mañakur, pay yanapatin rimayninta yaĉhachikunanllapapaq. Chaynu yaĉhachikushana karllapaqa, qashan tikrakaranllapa Antioquiallamanna.

27 Chayman ĉharqami, Jesucristupi kriyiqkunata tantar parlaran manyaqla, Dyus tukuy imata paykunawan rurashanta. Chaynulla parlaranllapapis imanumi Dyus, chay mana Israel kaq runakunatapis yanapasha paypi kriyinanllapapaq nir ima.

28 Chaymantaqa Pabluwan Bernabiqa, chay Antioquiapina Dyuspi kriyiqkunawan kidaranllapa unaytana taq.

15

Jerusalenpimi kriyiqkunaqa tantakaranllapa

1 Chay tyimpukunapimi wakin Judeamanta
runakunaqa Antioquiaman riran, Jesucristupi
kriyiqkunata yaĉhachiq. Chaymi kaynu
niranllapa: “Moisés mantakushannulla chay
siñal kustumrita mana rurarqashi, mana
washakashunllapachu” nir.
2 Chaymi, Pabluwan Bernabiqa alliplata
paykunawanqa, uknin uknin willanakuranllapa:
“Manami chaynuchu washakanapaqqa” nir
ima. Chaynu willanakuyatinllapaqa, Pabluta,
Bernabita, ayka wakin kriyiqkunatapis,
Antioquiamanta kriyiqkunaqa numraranllapa
Jerusalenman rinanllapapaq. Chayna chay
parlayashanllapapaq, Amitunchikpa apustul-
ninkunawan, chaynulla wakin kriyiqkunapa
rikaqninkunawanpis parlananllapapaq.
3 Chaynu kaĉhatinllapami, paykunaqa riranl-
lapa Jerusalenmanqa. Chayman riqnuqa, Feni-
ciapa, Samariapa pwiblunkunapi kriyiqkunataqa
parlaranllapa tukuy mana Israel runakunapaq:
“Unay kriyinanllapataqa dijar ashwan kananqa,
Dyuspina kriyinllapa” nir. Chaynu parlakutinmi,
chaypi kriyiqkunaqa alliplata aligriyaranllapa.
4 Chaynu yaĉhachikur riyarqa Pabluwan
Bernabé Jerusalenman ĉharanllapana. Chaypiqa
samachiranllapa Jesuspi kriyiqkuna, wakin
apustulkuna, chaynulla kriyiqkunata rikar
yaĉhachiqkuna ima. Samachitinllapaqa, Dyus
tukuy imata paykunawan rurashanllapataqa
parlakuranllapa.

5 Piru Jesuspi wakin kriyiq fariseo runakunaqa
das sharir, kaynu niranllapa: “Kriyiq mana Israel
runakunaqa, chay siñal kustumrita, chaynulla
Moisés tukuy mantakushakunatapis ruranan llapapaq” niqllapa.
6 Chaynu nitinllapaqa, apustulkuna, Jesuspi
kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkuna ima tantakaranllapa chay fariseukuna nishanpaq parlananllapapaqqa.
7 Chaynu kusata uknin uknin unaytana parlayatinllapaqami, Pedruqa sharir paykunataqa niran:
“Kriyiq masiykuna, qamkunaqami
yaĉhayankillapa, pulla kashallapa Dyusninchikqa
nuqata akramaran chay mana Israel runakunata,
Dyusninchikpa shumaq rimayninkunata
yaĉhachitiy, paykunapis kriyirna washakananllapapaq.
8 Dyusninchikmi tukuypa yarpuyninchikllapata riqsin chay paymi, mana Israel runakunatapis
allita riqsir wamranpaqna nisha. Chaymi Santu
Ispirituntapis qusha, imanuĉhi nuqanchikkunata
qumaranchikllapa chaynulla.
9 Nuqanchikkunatami paykunawanqa mana
ukmanta ukmantaqa rikamaranchikllapachu.
Chaqa paykunatapis yarpuyninllapataqa
shumaqchasha, paypi kriyishanllaparayku.
10 Chaynu katinqa kanan-shuypaqa
¿imapaqtaq Dyusta mana munaq yupaychu
tukunkillapa, kay mana Israel runakunata,
Moisés mantakushanta rurachirqa? Moisés
mantakushankunaqami kusala llashaq karga
yupay, mana puytiypaqchu. Chaykunataqa

manami chiqapta rurashanchikllapachu
nuqanchikkuna, unay rukunchikkunamapis.
11 Ashwan nuqanchikkunaqami yaĉhanchikllapa
Amitunchik Jesús llakipamarninchikllapa
uchanchikllapamanta washamashanchikllapa
dibaldila, nir. Chaynumiri mana Israel
runakunatapis washasha nuqanchikkunata
yupaylla”.
12 Pedro parlakutinnaqa, Pabluwan Bernabipis
parlakuq qallariranllapa. Paykunaqa parlaku-
ranllapa Tayta Dyus yanapatin, mana Israel
kaq runakunapi tukuy milagrukunata mana
ruraypaq shumaq imakunata rurashanllapata.
Chaynu parlakuyatinllapami tukuy chaypi
kaqkunaqa uyarala uyakuranllapa.
13 Chaynu parlakur tukchitinnaqa, Santiaguqa *
niran:
“Kriyiq masiykuna uyakumayllapa.
14 Simonqami willamayanchikllapa, imanutaq
kananqa Tayta Dyus, mana Israel runakunatapis
yanapar, paypa wamrankunana kananpaq nisha
nir ima.
15 Kayqa Dyuspa rimaqnin nishannu, allip
chaynu kasha. Chaqa chay iskribikashapiqami
kaynu nin:
16 ‘Davidpa ayllunkunaqami wasi limpu ratasha
yupay
unayna mana mantakunnachu.
Chaymi nuqa shamur qashan mushuqmanta alli
shachir kamkachishaq,

* **15:13** Santiagutami niqllapapis “Jacobo” nir. Payqami Jerusalenpi kriyiqkunapa punta rikaqnin karan. Rikashun Hechos 12.17; Gálatas 1.19.

amana qashanqa ratananpaqnachu. †
17 Chaynu ruratiymi mana Israelmanta kaqku-
nata akrashaykunapis maskamanqallapa.
18 Kaytaqami nuqa Tayta Dyus nini.
Chaqa unaymanta-pacha chaynu kananpaq
nishallana karay' nir.
19 "Tayta Dyus nisha katinmi nuqapis nini: Chay mana Israel kaq runakuna unay kriyinanllapakunata dijar, Dyuspina kriyisha katinqa, ama piñachishunllapachu 'Moisés tukuy mantakushankunata ruray' nirqa.
20 Ashwan paykunamanqa iskribishunllapa kaykunalata ruranapaq: Chay runa rurashan yanqa dyusman ufrindakunata ĉhurashanllapataqa ama mikunanllapapaq. Chaynulla nishunllapapis runa kar, warmi karmapis ama ukwan ukwan pununanpaqchu. Nishunllapapis, animalpa yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar wanushapa aychantaqa ama mikunanllapapaqchu.
21 Chaqa Moisés mantakushanllata unaymanta-pacha tukuy pwiblukunapi yaĉhachikunllapa. Chaymi tukuy samana diyapi Israel runakunapa tantakananllapa wasinkunapiqa liyir yaĉhachikunllapa". ‡

Kartata kaĉharanllapa mana Israel runakuna-man

---

† **15:16** Rikashunllapa Amós 9.11-12. Nuqa shamur qashan mushuqmanta alli shachir kamkachishaq nirqami intrachimanchik Jesús shamur tukuy tyimpupaqna mantakunanpaq nir. ‡ **15:21** Kaykunatami willaranllapa Israelmanta kaqkuna Moisés mantakushanlata kasuqkunawan Jesuspi kriyiq mana Israel runakunaqa pulla kananllapapaq nir.

22 Santiago chaynu nitinqa, Jesuspa apustul-
ninkuna, Dyuspi kriyiqkunapa rikaqninkuna,
tukuy kriyiqkunawan yarpuranllapa:
Nuqanchikkunamanta akrar kaĉhashunllapa
rinanllapapaq Pabluwan Bernabiwan pulla
Antioquiaman nir. Chay akrashanllapaqa
karan Judas Barsabás ninllapa chaywan Silas.
Paykunaqami kusa rispitakasha runakuna
karanllapa kriyiqkunapaqqa.
23 Chaymi, paykunawan kaĉharan chay kar-
tataqa, kaynu nir:

Mana Israelmanta kriyiq masiykuna,
qamkuna Antioquiapi, Siriapi, Ciliciapi taqku-
nata saludashunillapa nuqakuna apustulkuna,
kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunawan, chaynulla
tukuy kriyiqkunawan ima.
24 Chaqa yaĉhashami kanillapa, kay
Jerusalenmanta wakin kriyiqkunashi,
nuqakuna mana kaĉhamutiyllapachu
shamur, Moisés mantakushanta ukmanta
yaĉhachishushallapa, nir. Chayshi alliplata
piñachir ukmanta yarpuchishushallapa ima.
25 Chayraykumi nuqakunaqa tukuyniyllapa
yarpur parlasha kanillapa, nuqakunamanta
runakunata akrar kaĉhamutiyllapa rikashunan-
llapapaq. Chay kaĉhamuyanillapa chaykunaqami
kusa munashayllapa Bernabiwan Pabluwan
pulla shamuyanllapa.
26 Bernabiwan Pabluqami wanuchinatinlla-
pamapis mana manchakurchu Amitunchik Jesu-
cristupa shumaq rimayninta yaĉhachikur purinl-
lapa.

27 Chay ishkay qamkunaman shamuqqami
Judaswan Silas. Paykunanami manyaqmanta
parlashunqallapa kay iskribishunillapa
chaypaqqa.
28 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritunmi mana mu-
nanchu, Moisés tukuy mantakushanta rurar mas
qischakanaykillapataqa. Chaynulla nuqakunapis
mana munanillapachu kay nishuyanillapa chay-
manta mas qischakanaykillapataqa.
Chaymi nishunillapa kaylata ruranaykillapa-
paq:
29 Ama mikuyllapachu runakuna rurashan
yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapata.
Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa
yawarninta, animal ratar manaqa ĉhuqar
wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar
manaqa warmi karpis ama ukwan ukwanqa
pununkillapachu. Chiqapta kay nishushayllapata
kasurqami, Dyus munashanta kumpliyankillapa.
Chaylatanami willashunillapa.

30 Chaymanta chay kartata qutin, paykunaqa
dispidikur riranllapana Antioquiamanqa. Chay-
man ĉharqa Jesuspi tukuy kriyiq runakunataqa
tantamur, chaypi quranllapa kartataqa.
31 Chaymanta chay kartata Dyuspi kriyiqkuna
liyirqa allipta aligriyaranllapa, chay kartapi
paykunapaq uk kunswilu kashanrayku.
32 Chaynulla Judaswan Silaspis Dyuspa
rimaqninkuna kar, paykunata kusata kunsular
ima, animachiranllapa, Amitunchikta allita
kasunanllapapaq.
33 Chaymanta uk diyapinaqa, Judaswan

Silastaqa kaĉharanna chaypi, Jesuspi kriyiqkunaqa
“Kusa allin rinkillapa” nir. “Chaynulla chay
kaĉhamushushallapa chaykunatapis shumaqta
saluduta qupamankillapa” nir ima. [
34 Piru Silasqami Antioquialapi kidanar, chay-
lapina kidaran.]
35 Chaynulla Pabluwan Bernabipis Antioquial-
lapi kidaranllapa. Chaypiqami wakinkunawan
pulla yaĉhachikuranllaparaq Amitunchikpa shumaq
rimaynintaqa.

Pablumi Bernabimanta chiqanchakaran

36 Chaymanta uk tyimpu pasatinnaqa, Pabluqa
niran Bernabitaqa:
—Rishun qashan kriyiq masinchikkunata
watukuq, chay mayqan pwiblukunapiĉhi Ami-
tunchikpa shumaq rimayninta yaĉhachikushanchik
karan chaykunaman, imanushi paykunaqa
puriyan nir.
37 Piru Bernabiqa, Juan Marcos niqllapa chayta
pullanllapaqa apanaran.
38 Piru Pablutaqa mana allintachu chayqa
yarpuchiran. Chaqa Juan Marcosqa Panfilia
pwiblupi paykunalatana dijar mana pullanllapa
yaĉhachikurnachu puriran. Chaymi Pabluqa mana
munaranchu pullanllapa rinantaqa.
39 Chaypaqmi Pabluwan Bernabiqa allipta
uknin uknin willanakuyarqa, chiqanchanaku-
ranllapa. Chaymi Bernabiqa Marcosta apar riran
Chipriman.
40 Nataq Pablo-shuypaqa Silasta akraran pul-
lan apananpaqqa. Chaymanta Pablo rinanpaqna

katinqa, tukuy chaypi kriyiqkunaqa Dyusman mañakuranllapa paykunata yanapananllapapaq.
41 Chaymi riqnuqa pasaranllapa Cilicia, Siria pwiblukunapi kriyiqkunata kusata animachir ima.

16

Timoteumi Pabluwan Silaswan riran

1 Pabluqami ĉharan Derbe shutiq pwibluman, chaynulla Listra pwiblumanpis. Listrapiqa tarinakuran Jesuspi kriyiq Timoteo shutiqwan. Paypa mamanmi unaymanta-pacha Jesuspi kriyiq. Payqami, Israel warmi kaq. Nataq taytanshuypaqa griego runa karan.
2 Chay Listra, Iconio pwiblukunapi kriyiqkunaqami Timoteupaqqa kusa allinta rimaqllapa.
3 Chaymi Pabluqa munaran Timoteuqa yapananta. Piru naypaqtaqa siñal kustumrita rurachiran. Chaytaqami ruraran Israel runakuna chay lugarpi taqkuna ama piñakunanllapapaq, chay kustumrinta mana rurashanrayku. Chaqa tukuy runakuna yaĉhayaqllapa Timoteupa taytanqa griego runa nir.
4 Tukuy pwiblukunata pasashanllapapiqa, kriyiqkunata intrachir riranllapa, chay apustulkuna, Jerusalenpi kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunapa kartanpi iskribishanta ima.
5 Chaymi chay pwiblupi kaqkunaqa kriyishanllapapi masta animakur, kusatana waran waranqa achkayaranllapa.

Pablumi musqupakuran

6 Pabluqami, Silaswan Timoteuwan riyta
yarpuran prubinsya Asiaman yaĉhachikuq. Piru
Dyuspa Santu Ispiritun “Ama wakmanqa riychu”
nitinmi, manana Asiaman rirchu, pasaranllapa
prubinsya Frigiata, prubinsya Galaciata, Misia
pwiblupa lindirunman ĉhanankaman.
7 Chay pwiblumantaqa paykunaqa, riyta yarpu-
ranllapa Bitiniapa lugarninkunaman. Piru Ami-
tunchik Jesuspa Ispiritun “Ama riychu” nitinmi,
mana riranllapachu chay lugarkunamanqa.
8 Chaymi paykunaqa chay prubinsya Misiataqa
pasashannu riranllapa Troas pwibluman.
9 Chaypimi Pabluqa musquyninpi, Macedonia-
manta uk runata rikaran. Chayshi chay runaqa
shasha rugakuyaran kaynu nir: “Shamuy-ari kay
chimpa Macedonia pwibluman yanapamanaykil-
lapapaq” nir.
10 Chaynu Pablo musqupakutinqa, chay kutilla
Macedoniamanqa rinayllapapaq listakarayllapa,
* Dyusninchik qayamayanchikllapa, shumaq ri-
mayninta rimanallapapaq nir yaĉhar.

Pabluwan Silasmi Filiposman riranllapa

11 Troas pwiblumantaqa yaku karrupina mar
yakuta pasarayllapa Samotracia shutiq pachaka-
man. Nataq, allaqnin diyaqa yaku karrupi
ĉharayllapa Neápolis pwiblukaman.
12 Chaymantaqa rirayllapa Filiposman.
Chayqami romano runakunapa pwiblun. Chay
pwibluqami kusa mas mantakuq kaq, tukuy chay

---

* **16:10** Macedoniaman rinayllapapaq listakarayllapa nirqami, intrachimanchik kay libruta iskribisha Lucas chaynuqa niyan nir.

Macedonia pwiblupa pwiblunkunamanmatapis.
Chaymi, chay pwiblupi ayka diyakunata
tarayllapa.
13 Uk diyapimi, samana diya katin, chay
pwiblumanta lluqshir, rirayllapa uk riyupa
yatankaqman, chaypi Israel runakuna Tayta
Dyusman mañakunanpaq lugar kanqa nir yarpur.
Piru chaypiqa warmikunalata tantakashata
tarir, nuqakunaqa chaylapi tar, Jesucristupaq
yaĉhachirayllapa paykunataqa.
14 Chay warmikunamanta ukninmi shutiran
Lidia. Payqami Tiatira shutiq pwiblumanta
karan. Rantikuqmi chupika murada seda
raĉhpakunata. Chay Lidiaqami aduraq Taytanchik
Dyuslata. Pay Dyusninchik intrachitin uyakur
intrakaran Pablo yaĉhachikutinqa.
15 Chaymi chaymantaqa nuqakunaqa
shutichirayllapa tukuy aylluntinta "Jesusna
washamayan" nir kriyitinllapa. Shutichishana
katiyllapaqa, kaynu nir rugamaranllapa:

—Qamkuna, alliptana Dyusta kasunki nir
yarpuyatkillapaqa, rishunllapari wasiypi
samanaykillapapaq.

Chaynu kutir kutir "Rishunllapa wasiyman" ni-
mayatinllapaqa, rir chay wasinpina samaray-
llapa.
16 Chaymanta qashan, Dyusman
mañakunanllapa lugarman riyatiyllapanaqa, uk
surtyakuq shipash tarimaranllapa. Chaymi qil-
layta tarisha apamuyaran mantaqninkunaman.
Chay shipashpa rurinpimi dyablupa yarpuynin
katin, payqa chaynu surtyakuq ima kaq. Chaynu

karmi chay mantakuqninkunataqa, surtyakurla
kusa achka qillayta quq.
17 Chay shipashqa Pablupa, nuqapa ikiyllapata
shamuq qallariran kaynu nir jwirtita rimar:
—Kay runakunaqami unaq syilumanta Dyuspa
sirbikuqninkuna. Paykunami qamkunata
yaĉhachishunllapa imanu washakankillapa nir.
18 Chaynu rimarlla puriran ayka diyatana.
Chaymi Pablutaqa kusata piñachitin, kaynu nir
yarpuran, wakqami Dyuspi mana kriyiq kar
yanqa illaqta chaynu niyan, nir. Chaymantami
chay shipashpi dyablupa yarpuynin kaqtaqa
kaynu niran:
—Jesucristupa shutinwan mantashuni: ¡Lluqshiy
kay shipashmantaqa! nir.
Chaynu nitinmi, das dyablupa yarpuyninqa
lluqshiranna.
19 Piru chay shipashpa mantaqninkunaqa
“Manana qillayta tariyta puytishunnachu” nirqa,
Pabluwan Silastaqa aypar aparanllapa tukuy
karguyjunkunapa naypanman.
20 Kaynu nirmi jwiskunapa naypanmanqa
ĉhachiran:
—Kay Israel runakunami pwiblunchikmanta
runakunata pantachiyan.
21 Kusa ukman saqra kustumrikunata
yaĉhachiyan. Chay kustumrikunataqa
nuqanchikkunaqa mana rurayta puyt-
inchikllapalamapischu, Roma pwiblumanta
kashanchikllaparayku nir.
22 Chaypi wakin runakuna kayaq chaykunaqa
Pabluwan Silastaqa musyaq qallariranllapa.

Chaymi jwiskunaqa kaĉhakuran raĉhpanta amalas
lluqshichir barakunawan wipyananllapapaq.
23 Chaynu wipyarllapanaqa, karsilman itar,
chay punkupi kuytakuqtaqa mantaran, allita kuy-
tar ama safachinanllapapaq nir.
24 Chaynu nir willatinllapami, chay
kuytakuqqa, chay karsilpa mas ruri kaqman
itaran. Chaymi chaypiqa uĉhkuyjun qiruman
ĉhakinta itar apirtar dijaranllapa.

25 Piru ĉhaypi tuta yupaynaqa, Pabluwan Silas
Dyusman mañakur himnukunata takitinllapa
imaqa, wakin prisu kaqkunaqa uyakuyaranllapa.
26 Chaymantami illaqmanta kusa jwirtita pacha
kuyuran. Chaymi wasipa patankunamapis
kusata kuyutin, chay kutilla punkukunamapis
kiĉhakaran. Chaynulla kadinakunawan wakin
prisu wataraqkunapis, kaĉhakaranllapana.
27 Chaymanta chay kuytakuq rikĉhakur,
punkukunata kiĉhallata rikarqa, ispadanta
lluqshichir paylla wanuchikanaran, prisukunaqa
safashallapa kanqa nir yarpur.
28 Piru Pabluqa jwirtita kaynu niran:

—¡Ama imatapis rurakaychu, tukuyniyllapami
kaypi kanillapa! nir.

29 Chaymi, chay kuytakuqqa Pabluta uyarqa,
“Bilata apamuyllapa” nir, kallpaqlla yaykuran
kusalata manchakur chukchukyaqnulla.
Chaymi Pablupa, Silaspa ĉhakinllapaman qimikar
pukĉhiraran.
30 Chayna paykunataqa ruri karsilmanta waq-
taman urqur, tapuran kaynu nir:

—Taytituykuna, ¿imatataq rurashaq washakanaypaqqa? nir.
31 Paykunaqa niran:
—Amitunchik Jesucristupi kriyiy, washakanaykipaq tukuy aylluykikunawanna nir.
32 Chaymantaqa willaranllapa Amitunchik Jesuspa shumaq rimayninta, tukuy chay wasinpi kaqkunatapis.
33 Chaymi chay tutalla chay kuytakuqqa, Pablupa, Silaspa chuqrikashankunata paqashana karqa, tukuy ayllunkunawan tantakar shutikuranllapana.
34 Chaymantaqa Silaswan Pabluta wasinman apar, qararan. Piru payqa tukuy aylluntin kusala aligri karanllapa, Taytanchik Dyuspi kriyishanllaparayku.
35 Allaqmanta achkiyatinnaqa, jwiskunaqa kaĉharan suldadukunata, chay kuytakuqta willatin, Pabluwan Silasta kaĉhar lluqshichinanllapapaq.
36 Chaymi chay kuytakuqqa, Pabluta niran:
—Jwiskunami kaĉhakamusha, qamkunata lluqshichishunayllapapaqna. Chaymi, shumaqna rikunkillapa nir.
37 Piru Pabluqa chay suldadukunata niran:
—Nuqakunatami tukuypa naypanllapapi alliplata llibachir karsilman itamaranllapa romano runakuna katiyllapamapis. Chaqa paykunaqa mana allita tapukur yaĉharchu, chay mana allinkunataqa ruramaranllapa. Nuqakunapismi alli yaĉhaymantaqa romanukuna kanillapa. ¿Kananqachu kaĉhamanayanllapana

mana mayqanpis yaĉhatinchu? ¡Manami lluqshishaqllapachu kaymantaqa! Paykunalla shamur, lluqshichimanqallapa nir.

38 Chaynu nitin, chay suldadukunaqa rir Pablo nishanllata jwiskunata willatinllapaqa, kusata manchakuranllapa, paykunaqa romano kashallapa nir.

39 Chaymi jwiskunaqa karsilman rir, Pabluwan Silastaqa kusata rugaranllapa: “Pirdunamayllapari” nir. Chayna, karsilmanta urqur, shumaqta willar, rugaranllapa chay pwiblumanta lluqshir rinanllapapaq.

40 Chaymi Pabluwan Silasqa, karsilmanta lluqshirqa, Lidiapa wasinmanraq riranllapa. Chaymanta, Jesucristupi kriyiq masinkunata watukur, animachirllapa imanaqa, chay pwiblumantaqa riranllapana.

17

Tesalonicapimi kusa ukmanta tukuranllapa

1 Pabluwan Silasqa, Anfípolis Apolonia pwiblukunata pasar rir, ĉharanllapa Tesalónica pwibluman. Chaypiqami, Israel runakunapa tantakananllapa wasi kaq.

2 Chaymi Pabluqa, kustumrin katin, Israel runakunapa tantakananllapa wasiman rir, kimsa simanata kada samana diyakunapi chay runakunawanqa parlaranllapa.

3 Pabluqami, Dyuspa rimananmanta paykunataqa kaynu parlaran: “Dyus Akrashan Cristunqashi qischakar wanunqa. Chaymanta, qashan

kawsamuyanqa” nir. Chaynulla niqpis: “Jesus-
paq parlashuyanillapa chaymi, Dyuspa Akrashan
Cristunqa” nir ima.

4 Chaynu Pablo nitinqami Israel wakin
runakunaqa kriyiranllapa. Chaynulla Dyuspi
kriyiq achka griego runakuna, achka yaĉhaq
warmikunapis Pablo nishannu Amitunchik
Jesuspiqa kriyir pullachanakuranllapa
Pabluwan, Silaswanqa.
5 Piru chaynu kriyitinllapami, wakin
mana kriyiq Israel runakunaqa alliplata
piñakuranllapa “Jesuspi kriyiqkunaqashi
paykunapa yarpuyninmantaqa mana allintachu
tukuyan” nir. Chaymi kallikunamanta mana allin
qilla runakunawan tantanakur, yarpuranllapa
Jesuspi kriyiqkunataqa qatiĉhashunllapa nir.
Chaymi kusa ukmanta tukur, laqyar ima rir,
ashwan Jasón shutiq runapa wasinman ĉhar
maskaranllapa Silaswan Pablutaqa, chaypi
tarirqa wakinninllapaman qukunanllapapaq.
6 Piru Pabluwan Silasta mana tarirnaqa, chay
wasipa amun Jasonta, chaynulla wakin kriy-
iqkunatapis aysaĉhakuypimapis aparanllapa kar-
guyjunkunaman. Chayman ĉhachirnaqa kaynu
jwirtita rimar qukuranllapa:

—¡Pabluwan Silasmi tukuy intirupi runakunata
kusa ukmanta yaĉhachisha! Chaynullami kayman-
pis shamushallapana chayllata yaĉhachikuq.
7 ¡Piru chaynu katinmapis, kay Jasón
samachisha paykunataqa! ¡Chaymi tukuy
paykunaqa, mantakuqninchik César nishantaqa
mana kasuyanllapachu! Ashwan paykunapa

mantaqninllapaqashi kan uk. Payqashi shutin Jesús nir.

8 Chayta uyaparllapami tukuy runakuna, karguyjun runakunamapis kusa ukmanta tukuranllapa.

9 Chaymi chay karguyjunkunaqa, Jasonta wakin kriyiqkunatapis pagrakuchir dijatin, riranllapa.

Pabluwan Silasmi Bereaman riranllapa

10 Chay diyalla tutanaqa, chay Tesalonicamanta Dyuspi wakin kriyiqkunaqa Pabluwan Silastaqa kaĉharanllapa Berea pwibluman. Chaymanta paykuna chayman ĉharnaqa, riranllapa Israel runakunapa tantakananllapa wasiman.

11 Chay Berea pwiblupi taq Israel runakunaqa, Tesalonicapi Israel runakunamantaqa mas das intrakar kasukuq runakuna karanllapa. Chaynu karmi Pabluwan Silas, Jesuspaq yaĉhachikutinqa, kusata uyakuqllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunataqa waran waran kusata liyiqllapa, chiqapchu kanqa chay yaĉhachikuyashanllapaqa nir.

12 Chaynu Pabluwan Silas yaĉhachikutinllapaqa, chaypi Israel runakunaqa kusa achka kriyiranllapa. Chaynulla griego runakuna, kusa nisha warmikunamapis, kusata kriyiranllapa.

13 Piru chaymanta, Jesuspi mana kriyiq Israel runakuna Tesalonicapi taqkunaqa, Pabluqa Berea pwiblupipis yaĉhachikuyan nir uyaparqa, chaymanpis riranllapa. Chaymi runakunataqa kusa ukmanta willaran, amami Pabluwan Silastaqa kasunkillapachu nir.

14 Piru chaynu nitinllapamapis, Jesuspi kriyiqkunaqa utqaylla Pablutaqa chay pwiblumantaqa kaĉharanllapa marlawman. Nataq Silaswan Timoteo-shuypaqa Bereallapi kidaranllapa.
15 Pablupa pullan riqkunaqa, Atenas pwiblukaman riranllapa yaparqa. Chaymantami Pabluqa paykunataqa kaĉharan kaynu nir: “Rir willapamayllapa Silaswan Timoteo utqar shamutin, kaypi tarinakunayllapapaq” nir.

Pablumi Atenas pwiblupi

16-17 Chaynu nir Pabluqa Atenas pwiblupi Silaswan Timoteupaq yarakur tayaran. Chaynu yarakuyarqa riran Israel runakunapa tantakananllapa wasiman. Chayman rirmi Israel runakunawan, wakin griego runakuna Dyuspi kriyiqkunawanpis kusata Jesuspaq parlaranllapa. Chaynu parlakur puriyarqa chay pwiblupi runakuna rurashan kusa achka yanqa dyuskunata rikar mana allintachu yarpuran. Chaynuta rikarmi tukuy diya plasapi tantakaq runakunawanpis parlaqllapa Jesuspaqqa.
18 Chaynu parlakuyarmi Pabluqa tarinakuran wakin kusa yaĉhaq runakunawan. Paykunaqami shutiran Epicureukuna Estoicukuna. Chaymantaqa paykunapis Pabluwan willanakuq qallariranllapa. Chaymi Pablo, “Jesús nuqanchikrayku wanur, piru qashan kawsamuran” nitin, paykunamanta wakinqa niyaqllapa:

—¿Mayqanpaqtaq rimayan, kay yanqa illaqta rimar alabakaqqa? nir.

Ukkuna-shuypaqa niqllapa:

—Kay runaqa riqchaq dyuskunapaq willamayanchik nir.

19 Chayraykumi, Pablutaqa aparanllapa uk lugar Areópago shutiqman. Chaypiqami allipla yaĉhaq runakuna tantakaqllapa. Chaymi, chayman ĉhatinnaqa kaynu niranllapa:

—Willamayllapa taytituy imatataq yaĉhachikuyanki.

20 Chaqa qamqa mana riqsishayllapakunapaq willamankillapa. Chaymi nuqakunaqa yaĉhayta munanillapa, ima niyanmi chay rimashaykiqa nirmapis.

21 Chaynuqa tapukuyaranllapa yanqa illaqta, chaynulla mushuq rimaykunalata uyakur parlakur ima taq karllapa.

22 Chaynu nitinqa, chay Areópago lugarpiqa Pabluqa tukuy paykunapa ĉhaypinpi shar, kaynu niran:

"Atenasmanta runakuna, nuqapa rikayniymantaqami qamkunaqa chay dyusnikillapapiqa kusata kriyinkillapa.

23 Rikashami kani achka lugarkunapi dyuskunata aduranaykillapata. Piru puriyarqami tarisha kani uk lugarpi kaynu iskribikashata: 'KAY ALTARMI UK DYUSTA MANARAQ RIQSIYANCHIKCHU CHAYPAQ' niqta. Nishaykillapa: Nuqami Dyusta mana riqsinillapachu niyashaykillapapaq yaĉhachishuyanillapa.

24 "Chay Dyusmi, kay pachata, tukuy ima kaqkunatapis rurasha. Chaymi pay, unaq syilupa, kay pachapa Amun. Manami runakuna wasita shachishanpichu tan.

25 Chaynulla payqa mana mayqantapis min-
istinchu imata rurar yanapananllapamatapis.
Chaqa pay, ashwan tukuyta kawsachimanchik,
amayninchikta qumanchik, chaynulla tukuy
imakunatapis qumanchik.
26-27 Paymi uk runalamanta tukuy
intirupi runakunata ruraran, tukuy pachapi
kawsananllapapaq. Chaynulla paymi nisha
runakuna maypi tar ima tyimpukaman
kawsananllapapaqmapis. Chaqa munanmi
runakuna paypi chiqapta kriyir, munashanlata
ruranananllapata. Piru alli yaĉhaymantaqami mana
kriyinashamapis, Dyusqa nuqanchikkunapaqa
pullanchikllapa.
28 Payraykumi kanchikllapa, kawsanchikllapa,
purinchikllapa, imamapis. Kaynullatami wakin
qamkunamanta unay yaĉhaq runakunapis niql-
lapa: 'Tukuy runakuna Dyusmanta kanchikllapa'
nir.
29 "Chaynu Dyusmanta tukuyla karqa, ama
chay urumanta, platamanta, rumimanta yanqa
rurakashakunataqa dyusniy nishunllapachu.
Chaqa chaykunataqami runakuna yarpuyninlla-
manta rurasha.
30 Piru unaynari mana yaĉhar pantasha
kar michkata uchakusha kashallapamapis
Dyusninchikqa chay uchakushanchikpaqqa
mana kwintachakaranchu. Piru kanan-shuypaqa
chay mana allin ruraynninchikkunata amana
rurarchu, paylatana kasunallapapaq nisha.
31 Chaqa uk diyatami jwisyu diyapaq
akrashana. Chay diyapiqami tukuyta rikar
yaĉhamashunllapa 'Allin mana allin kanchikllapa'

nirmapis. Chay diyapaq rikamanallapapaqqa uk runata akrashanrayku wanushanmanmatapis kawsachimuran. Chayna rikar kwintata qukanallapapaq chay paymi rikamaqninchikqa nir”.

32 Chaynu “Dyus chay runata wanushanmanta kawsachimuran” nir Pablo parlakutinmi, wakinkunaqa kusata asiparanllapa. Piru ukkunaqa kaynu niranllapa:

—Qashan kaykunata parlamatkillapapis uyakushaykillapa nir.

33 Chaynu nitinllapami, Pabluqa paykunata chaypi dijar riranna.

34 Chaymantami wakinkunaqa kriyir Pabluwanqa pullachanakuranllapa. Chay kriyiqkunaqami ukqa karan Dionisio. Paymi Areopagupa uk mantaqnin kaq. Chaynulla uk warmi Dámaris shutiqpis wakinkunawanpis pullachanakuranllapa.

18

Pablumi Corinto pwiblupi

1 Chaymantami Pabluqa chay Atenas pwiblumantaqa lluqshir, riran Corinto pwiblumanna.

2 Chaypiqa tarinakuran uk Israel runa Aquila shutiqwan. Payqa Ponto lugarmanta karan. Chay tyimpumi, payqa warmin Priscilawan pulla chayraq ĉhamusha karan Italia nasyunmanta. Paykunaqa Italiamantaqa ĉhamusha karanllapa, chay nasyunpa mantakuqnin Claudio, Romamanta tukuy Israel runakuna lluqshinqa

nisha katin. Chaymi Pabluqa paykunata watukuq
rir,
3 chaypina kidaran, pulla trabajananllapapaq.
Chaqa paykunapismi Pablo yupay tulduta siraypi
trabajaqllapa.
4 Samana diyakunapi-shuypaqami Pabluqa Is-
rael runakunapa tantakananllapa wasiman riq.
Chaypiqa tukuy Israel runakunata, mana Israel
runakunamatapis, kusata willaq intrakananlla-
papaq, Jesús tukuypa Washakuqnin nir.

5 Chaymanta chay diyakunapi Silaswan Timo-
teo Macedoniamanta ĉhamuran. Chaymi Pabluqa
chaypiraq kusa masta yaĉhachiq qallariran Is-
rael runakunata "Jesusmi Dyusninchik Akrashan
Cristunqa" nir ima.
6 Piru ashwan Israel runakunaqa, Pablupaqa
kuntran tikrakar kusata qaryaparanllapa.
Chaymi Pabluqa raĉhpanta ĉhaspir kaynu niran:

—Dyusninchikpa Cristunpaq willashutiyllapa,
mana kriyishaykillapapaqqa qamkunana
kulpayjunqa kankillapa, mana nuqachu.
Ashwanmi kananmantaqa riyani chay mana
Israel runakunatana Jesuspaq yaĉhachiq.

7 Chaynu nir, Israel runakunapa tantakananll-
lapa wasimanta lluqshir, Pabluqa riran uk runa
Justo shutiqpa wasinman. Payqami tantakanan-
llapa wasipa qichqanlapi taq. Paypismi Dyusta
aduraq.
8 Chaynulla chaypi uk runa Crispo shutiqpis,
tukuy aylluntin kriyiq Amitunchik Jesuspi. Payqa
Israel runakunapa chay tantakananllapa wasi-
paqa mantakuqnin kaq. Chaynulla Corintumanta

kusa achka runakunapis Dyuspa shumaq rimayninta uyakurllapaqa, kriyirna rir shutikuranllapa.

9 Chaymanta uk tutaqa, Amitunchik Jesusqa Pabluta musquyninpi niran: “Ama manchakurchu, ama upallala kidar imachu ashwan nuqallapaq yaĉhachikuskiy.

10 Chaqa kay pwiblupiqa kusa achka runakuna nuqapi kriyinaqkunaqa. Nuqaqami qamwanqa pulla kani, manami mayqanpis ima mana allinkunataqa rurashuyta puytinqachu” nir.

11 Chaynu nitinmi, Pabluqa uk añu-y-midyuta chay Corintupiqa taran, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachikur.

12 Piru uk tyimpupi, Acaya prubinsyapa gubirnadurnin Galión katinqa, Israel runakunaqa Pablupa kuntran tikrakar, aparanllapa gubirnadurman.

13 Ĉhachirqa gubirnadurtaqa, kaynu niranllapa:

—Kay runami Dyusta kasunanllapapaq yaĉhachikur puriyan. Piru chay yaĉhachikushanqami mana liyninchik nishannullachu nir.

14 Chaynu nitinllapami Pabluqa rimananlapaqna katin, Galionqa chay Israel runakunataqa niran:

—Ima kusa mana allinkunata rurasha katin, manaqa wanuchikusha ima katinqa, nuqaqa rikar yaĉhayman imanu katinpis.

15 Piru yanqa illaq qamkunapa liynikillapalapaq katinqa imapaqnari chaymanqa nuqaqa yakapakashaq. Chaytaqa qamkunalla imanupis parlayllapa nir.

16 Chaynu nirmi chay dispachunmantaqa
lluqshichiran, Israel runakunataqa.
17 Chaynu lluqshichitinqa, chay piñakuq
runakunaqa waqtapiqa ashwan Sóstenes
shutiq runatana ayparanllapa. Payqami
Israel runakunapaqa uk mantakuqnin
karan. Ayparllapaqa chaylata kusata
wipyaranllapa, chay gubirnadurpa naypanpi.
Piru wipyatinllapamapis Galionqa, mana
chaypaqqa kwintachakaranchu.

Pablumi kimsa kutipaqna Antioquiaman riran yaĉhachikuq

18 Pabluqami Corintupiqa achka diyataraq
taran. Chaymantaqa Jesuspi kriyiqkunata
dispidir, payqa Priscilawan, Aquilawan pulla
riq qallariranllapa Siriapa uk lugarninman.
Chayman riqnuqa, ashwan Cencrea pwibluman
ĉharqa aqchanta rutukaran, runakuna
yaĉhananpaq, Dyusta arnishanta kumpliyan nir.
19-21 Chay Siriaman riqnullami yaku karrupina
rir ĉharanllapa Éfeso pwibluman. Chaypi
karnaqa, Pabluqa riran Israel runakuna
tantakananllapa wasiman. Chaypiqami
Pabluqa, Jesuspaq parlaran Israel runakunataqa.
Chaynu yaĉhachikutinqa kusata rugaranllapa
mas diyakunata kidananpaq. Piru payqa,
[“Imanupis Jerusalén fyistapi kanaypaq karay”
nir] “Mana puytinichu” niran. Chaymi “Dyus
munatinqa may diyalapis, qashan shamushaq
watukushuqllapaqa” nir dispidikurmi,
Priscilawan Aquilataqa Efesupi dijar paylana
riran yaku karrupi.

22 Chaymanta Cesarea pwibluman ĉharqa
wichan riran Jerusalenman tukuy kriyiqkunata
saludaq. Chaypi saludakurnaqa, chaymanta
riranna ura Antioquía pwibluman.
23 Chaymantami uk tyimpumantaqa, unay pur-
ishankunaman qashan lluqshiran puriq pwiblun
pwiblun, Galaciapa, Frigiapa pwiblitunkunapi Je-
suspi kriyiqkunata animachiqnu ima.

Apolosmi yaĉhachikuran Éfeso pwiblupi

24 Chay tyimpumi Priscilawan Aquila Efesupi
taqllapa. Chaymanmi, Alejandriamanta uk Is-
rael runa Apolos shutiq ĉharan. Paymi Dyus
nitin iskribikashakunata kusa allita intrakaq kar,
runakunatapis alliplata intrachiq.
25 Chaynulla kusa allitami yaĉhakusha karan
Shutichikuq Juan, Amitunchik Jesuspaq
yaĉhachikushanmatapis. Chaymiri Amitunchikpaq
yaĉhashantaqa, kusa aligrila allita yaĉhachikuq.
26 Chayraykumi, Apolosqa mana manchakur
imachu, tantakananllapa wasipi yaĉhachikuq
qallariran. Chaynu yaĉhachikuqta uyaparmi,
Priscilawan Aquilaqa, Apolostaqa wakaqla
apar kusa masta intrachiranllapa Dyuspaqqa,
imanumi washamanchik nir ima.
27 Chaymanta Apolos uk lugar Acaya
shutiqman rinatinqa, Jesuspi kriyiqkunaqa,
kusata animachir uk kartata rurar kaĉharanllapa
Acayapi kriyiqkunaman, Apolos ĉhatinqa
shumaqta samachinanllapapaq. Chaymi Apolos
ĉharqa, Dyus akrashan kriyiqkunataqa, kusata
yanaparan.

28 Chaqa tukuy Israel runakunataqa intrachi-
ran Jesuspaq, payqa Dyuspa Akrashan Cristun
nir. Chaynulla Dyus nitin iskribikashakunata liyir
chaypaq intrachikutinmi, mana mayqanpis mana
chaynuchu niytaqa puytiranllapachu.

19

Pablumi Éfeso pwiblupi

1 Corinto pwiblupi, Apolos kanankamanqa,
Pabluqa Antioquía pwiblumanta lluqshir rir, chay
achka shallqakaq pwiblukunata watukurnaqa,
ĉharan Éfeso pwibluman. Chaypimi tariran ayka
kriyiqkunata.
2 Chaymi paykunataqa kaynu nir tapuran:
—¿Kriyitkillapaqachu, Dyuspa Santu Ispiritunqa,
qamkunaman shamuran? nir.
Paykunaqa niranllapa:
—Manami Santu Ispiritu kan nirlamapis uya-
pashachu kanillapa nir.
3 Chaynu nitinllapaqa, qashan Pabluqa tapu-
ran:
—¿Chaqa, Santu Ispiritunta mana riqsirqa,
imanutaq shutikushaykillapaqa? nir.
Chayna, paykunapis qashan niranllapa:
—Shutichikuq Juan yaĉhachikushanta kriyirmi,
shutikurayllapa nir.
4 Chaynu nitinqa, Pabluqa paykunataqa niran:
—Alliptamiri Juanqa, uchanllapata dijar
Dyusman tikrakaqkunataqa shutichiq. Piru
shutichirqami niq: Kay nuqamantaqami uk runa
shamuyan. Chay paypimi kriyinkillapa. Chaynu
nirqami Jesucristupaq niyaq.

5 Chaynu Pablo nitin uyaparqa, Amitunchik Je-
sucristupa shutinpi shutikuranllapana.
6 Chaymantami Pabluqa ananllapaman
makinkunata ĉhuratin, Dyuspa Santu Ispiritun
paykunamanqa shamuran. Chaymi ukman
ukman rimaykunapina Dyusllapaq rimaranllapa.
7 Tukuyninqami paykunaqa dusi runakuna
kasha kanqallapa.

8 Chay Éfeso pwiblupi kayarllaraqmi, kimsa
misistana Pabluqa risha karan Israel runakunapa
tantakananllapa wasiman. Chaypiqami
shumaqta yaĉhachikuq mana mayqantapis
mancharchu, “Dyusninchikqami mushuqmanta
nuqanchikkunata mantamayashunllapa” nir
ima.
9 Piru chaynumapis, wakinqa kusa mana in-
trakaq runa kar, mana kriyinaranllapachu. Ash-
wanmi Jesuspi kriyiqkunata tukuy runakunapa
naypanpi kusa ukmanta juraparanllapa. Chaymi
Pabluqa kriyiqkunataqa akrar, aparan uk runa
Tiranno shutiqpa yaĉhachikunan wasinman.
10 Chaypinami Pabluqa waran waran
yaĉhachikuran, ishkay añuta. Chaynumi, tukuy
Israel runakuna, mana Israel runakunamapis
prubinsya Asiapi taqkunaqa, uyakuranllapa
Amitunchik Jesuspa shumaq rimaynintaqa.

11 Dyus pudirninwan Pabluta yanapatinmi,
kusa shumaq mana ruraypaq milagrukunata
ruraran.
12 Chayraykumi Pablupataqa raĉhpanlata, pañu
ĉhurakushanlamatapis qishaqninkunaman apaql-
lapa. Chaynu apatinllapami, qishaqkunaqa dasla

alliyaq. Chaynulla dyablupa yarpuyninmapis lluqshiq qishaqkunamantaqa.

13-14 Karanpismi Israelmanta wakin runakuna dyablupa yarpuyninkunata runakunamanta lluqshichiq. Kay paykunamanta karanllapa kurakunapa mantaqnin Escevapa syiti wamrankuna. Paykunami Pablo rurayashanta rikar, Jesuspa shutinwanna uk runamanta dyablupa yarpuyninta lluqshichinarqa niqllapa: “Chay Pablo yaĉhachikuyashan Jesuspa shutinpi nishunillapa: ¡Kay runapa rurinmanta lluqshiy! nir”.

15 Chaynu niyatinllapami dyablupa yarpuyninqa niran: “Nuqaqami Jesustaqa riqsini. Chaynulla yaĉhani Pablupaqpis, mayqanmi payqa nirmapis. Piru ¿qamkunaqa pitaq kankillapa mantamanaykillapapaqqa?” nir.

16 Chaynu nirqami, chay kutilla chay dyablupa yarpuyninwan runaqa, kuntran tikrakar kusa jwirsayjun kar, chay Escevapa syiti wamrankunataqa binsir kusata qischaran. Chaynu qischatinllapami, chay wasimantaqa lirila limpu lisyakasha alsakar riranllapa.

17 Tukuy Éfeso pwiblupi taqkunaqa, Israel mana Israel runakunamapis chay syiti runakunata pasashanta uyaparllapaqa, alliplata manchakuranllapa. Chaymi, Amitunchik Jesuspa shutinta kusa allinpaq riqsirna, ashwan kusata alabaranllapa ima.

18 Chaynulla tukuy kriyiqkunaqa, unay ima mana allin rurashanllapapaqqa, tukuypa naypanpi rimaranllapa: “Mana allintachu tukusha karayllapa” nir.

19 Chayrayku unay wasqakuqkuna,
surtyakuqkunamapis, Amitunchik Jesuspi
kriyirna chay sirbiq papilninllapamatapis
apamur rupachiranllapa tukuypa naypanpi.
Chay papilnin rupashakunapa ĉhaninqami, karan
sinkwinta mil (50,000) qillay yupay.
20 Chaynumiri Amitunchik Jesuspa shumaq ri-
maynintaqa uyakur, pudirninta rikar ima, mas-
tana kriyir achkayaranllapa.
21 Tukuy chaykuna pasatinnaqa, Pabluqa riyta
yarpuran Macedoniaman, Acayaman, chaynulla
Jerusalenman ĉhanankaman. Chaymi niqpis:
"Jerusalenman ĉharqa, Romamanpis rishaq" nir.
22 Chaymi ashwan kaĉharan Macedoniaman
ishkay yanapaqninkunata, Timoteuwan Erastuta.
Nataq pay-shuypaqa kidaranraq prubinsya Asial-
lapi uk tyimpu masta.

Efesupimi kusa ukmanta tukuranllapa

23 Chay tyimpukunapiqami, kusala ukmanta
tukuranllapa Jesuspi kriyiqkunata kuntrashan-
rayku.
24 Chaytaqami uk runa Demetrio shutiq ruraran
wakin runakunawan. Demetriuqami platamanta
ruraq, dyusnin Diana * niqllapa chaypa wasinpa
ritratunkunata. Chaynulla paywan trabajaqku-
natapis kusa achkata pagraq.
25 Chaymi chay trabajaqninkunata, wakin
chaynukaqllapi trabajaqkunawan tantar, kaynu
niran:

---

* **19:24** Kay Dianatami "Artemisa" niqllapapis.

“Taytituykuna, qamkunaqami yaĉhankillapa chay trabajashanchikwan imanchikta tarikur kusa shumaqta kawsanchikllapa nir.
26 Piru qamkuna rikashaykillapanu, uyapashaykillapanu, chay Pablo shutiq runaqa, purin runakunata yaĉhachir kay rurashanchikllapa dyuskunaqashi mana chiqap dyuschu nir ima. Chaynu purirqami yaqqa tukuy intirupina runakunataqa intrachisha, mana kay Efesulapichu. Ashwan tukuy kay prubinsya Asiapimapis tukuykaqtana kriyichisha.
27 Kayqami allip manchakuypaq. Chaqa manana ganayta puytichuwanllapanachu. Chaynulla chay mamanchik Dianapa iglisyanmatapis manana shumaqtanachu riqsinmanllapa. Chaynu ruratinllapaqami, chay mamanchik Dianataqa manana pipis kriyinqallapanachu tukuy Asiamanta runakuna, chaynulla tukuy may pachamanta runakuna kriyiq chaykunamapis”.

28 Chaynu nitin, uyaparmi kusata piñakur kaynu niranllapa: “¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chayqa paymi nuqanchik Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!” nir.

29 Chaynumiri chay pwiblupi kaqkunaqa tukuyla kusa ukman dispantakaypaqta tukuranllapa. Chaymi kallpar rir ayparanllapa Macedoniamanta ishkay runakuna, Pabluta yapar puriqkunata. Ukninqa shutiq Gayo, uknin-shuypaqa Aristarco. Chay paykunataqa aysaĉhakur aparanllapa chay kusa atun tantakananllapa wasiman.

30 Chay wasi ruriman yaykuchitinllapaqa,
Pabluqa yaykunaran runakunawan parlaq. Piru
wakin kriyiq masinkuna mana yaykunantaqa
munaranllapachu.
31 Chaynulla chay prubinsyamanta
karguyjunkuna Pablupa riqsinan karan
chaykunapis, niranllapa: “Willayllapa ama
yaykunqachu chay kuntrankunamanqa” nir.
32 Chaykamanqami ruripiqa tantakasha
runakunaqa, wakinqa ukmanta niyaqll-
lapa. Chaynulla wakinkunapis ukmanta
niyaqllapa. Nataq wakinkuna-shuypaqa
mana yaĉhayaranllapachu imapaqmi tantaka-
mushanchikllapa nirmapis. Piru chaynumapis
kusata lanyaranllapa.
33 Piru chaypi Israel runa kaqkunaqami, uknin
Alejandrutaqa naypaqman kumsar kaĉharan
paykunapaq rimananpaq. Chaymi naypaqman
lluqshir, Alejandruqa makinlawan siñata rurar
runakunata uyarachir intrachiyta yarpuran.
34 Piru chaynu tukutinmi, kwintata qukaran-
llapa paypis Israel runa nir. Chaymi, ashwan
qayĉhakuranllapa ishkay urata yupay kaynu nir:
“¡Biba biba mamanchik Dianaqa! ¡Chay paymi
tukuy Efesumanta runakunapa dyusninchikqa!”
nir.
35 Nataq, Éfeso pwiblupa sikritaryun-shuypaqa
runakunata upallachir niran:
“Taytituykuna, tukuy pachamanta runakunami
yaĉhanllapa, kay pwiblumanta runakunaqa inkar-
gakasha syilumanta ishkimusha mamanchik Di-
anata kuytananllapapaq, chaynulla iglisyantapis
rikananllapapaq.

36 Yaĉhashaykillapanu, manami mayqanpis mana
niytaqa puytinllapachu dyusninchikllapataqa.
Chaymi ashwan ama imatapis rurayta
yarpuyllapachu, manaraq allita yarpurqa.
37 Kay runakunata apamushaykillapaqami,
mana imatapis mana allintaqa rurashachu
mamanchik Dianapa iglisyantaqa. Chaynulla
mamitanchiktaqa manami jurapashalamapis-
chu.
38 Chay Demetrio trabajadurninkunawan,
chaynulla mayqanwan dimandayta yarpuyatinl-
lapaqa, chaypi wakmaqa jwiskuna chaykunapaq
parlananllapapaqqa. Chaypiqa paykunana
yaĉhanqallapa imanu parlashaq nirmapis.
39 Qamkuna imata mas yaĉhayta munarqa tukuy
mantakuqkunawan tantanakur parlayllapa.
40 Piru kay pasashanrayku karguyjunkunaqa
nimachuwanllapa mana allintachu tukushaykil-
lapa nir. Chaynu nimashallapaqa mana imanu
washakayta puytishunllapachu, imapaqmi kaynu
purichinakuyanillapa nirmapis”.
41 Tukuy chaykunata willarqami, runaku-
nataqa riyllapana nitin riranllapana.

20

Pablumi riran Macedoniaman Greciamanpis

1 Chaynu kusa ukmanta tukuyar qasillatinlla-
panaqami, Pabluqa Jesuspi kriyiqkunata qaya-
mur, kusata animachir abrasar ima dispidirnaqa
riran Macedonia lugarman.
2 Chaymi, chaypa lugarninkunapiqa tukuy kriy-
iqkunata watukur animachir shumaqta willar
imanaqa, riran prubinsya Greciaman.

3 Chaypiqami kimsa misista tayar, Siria lugarman riyta yarpuran. Chaymanta, Siria lugarman rinanpaq yaqqana yaku karruman iqayarqa, Pabluqa yaĉharan, Israel runakunashi wanuchinanpaq yarpusha nir. Chaymi payqa yarpuran qashan ĉhakpala Macedonia lugarllata tikrakar riyta.
4 Chaymanta Pablo ritinqa, yapar riranllapa Berea pwiblumanta Pirro shutiq runapa wamran Sópater, chaynulla Aristarcuwan Segundo ima. Paykunaqami ishkantin Tesalónica pwiblumanta kaqllapa. Chaynulla riranllapapis Derbe pwiblumanta Gayuwan Timoteo. Wakin riqkunaqami prubinsya Asiamanta Tíquico, Trófimo ima kaqllapa.
5 Tukuy kay ukninchikkunami naypaqta rir, Troas pwiblupi yaramaranllapa.
6 Nataq, nuqakunaqa Pascua fyista pasatinna, Filipos pwiblumantaqa rirayllapa yaku karrupi. Chaymantami, sinku diyamanta ĉharayllapa Troas pwibluman. Chayna, wakpiqa syiti diyata karayllapa.

Pablumi Troas pwiblupi kriyiqkunata watukuran

7 Piru chay simanapa punta diya qallarinanpiqa, tantakarayllapa Santa Mikunata mikunayllapapaq. Nataq Pabluqa allaqnin rinanpaqna kar, mana shaykuqchu ĉhaypi tutakaman yaĉhachiyaran kriyiq masinkunataqa.
8 Tukuymi uk wasipa unaq kimsa altunpi tantakasha karayllapa. Chaynulla chaypiqami achka bilakuna achkirachikuyaran.

9 Chaypi Pablo yaĉhachikuyatinqa, uk musu
wamra Eutico shutiq bintanalapi uyakur tayaq.
Chaynu kusa unaytana uyakur tayatinqa chay
musutaqa punuy binsiran. Chaymi wasipa unaq
kimsa altunmanta ratamuran pachaman. Chaynu
ratamutinqa, wanushatana tariranllapa.
10 Piru Pabluqa pachaman ishkimur,
chay wanushataqa piratar abrasar chaypi
kaqkunataqa niran:
—Ama manchakuyllapachu. Kawsayanmi kay
musuqa nir.
11 Chayna, Pabluwan tukuy chaypi kaqkunaqa
qashan chay wasipa unaq altun kayashanllapa-
man iqar, Santa Mikunata tantakar mikutinlla-
panaqa, yaĉhachikuran achkiyanankaman. Chay-
mantaqami riranna.
12 Nataq chay Euticutaqa kawsaqtana aparan-
llapa wasinmanqa. Chaymi chay llakiqkunaqa
kusalata aligriyaranllapa.

Troasmanta Mileto pwibluman riranllapa

13 Riyatiyllapanaqa, nimaranllapa:
“Qamkunaqa yaku karrupi naypaskiyllapa Asón
pwibluman. Nataq nuqami ĉhakpala shamushaq”
nir.
Chaynu Pablo nimatinllapami, rirayllapa yaku
karrupi naypaqta payta wakpi yaraq.
14 Yarakuyatiyllapa ĉhatinnaqa, yaku karrupina
rirayllapa Mitilene shutiq pwibluman.
15 Chaynulla chay pwiblumantapis lluqshir, al-
laqninraq pasarayllapa mar yakupa ĉhaypinlapi
uk pachita kaq chaypa naypanlawta. Chay pa-
chitaqami shutiq Quío. Nataq allaqninraqmi

ĉharayllapa Samos pwiblumanqa. Chaymanta chay pwiblumanta rirna, allaqnin [Trogiliuman ĉhar pasar] ĉharayllapa Mileto shutiq pwiblumanqa.

16 Chaqa Pabluqari mana yaykunaranchu chay Éfeso shutiq pwiblumanqa, chay prubinsya Asiapi mana kidanar. Chaqa payqami daskaqlla ĉhanaran Jerusalén pwiblumanqa, ashwan chay Pentecostés fyista Jerusalenpi kaq chaypi kayta munar.

Pablumi Efesumanta kriyiqkunawan

17 Piru Miletupina karqa, Pabluqa kaĉhakuran Éfeso pwibluman, kriyiqkunata rikar yaĉhachiqkunata willatin, pay kayashanman shamunanllapapaq.

18-19 Chaymi, ĉhamutinllapanaqa paykunataqa niran:

"Qamkunaqami yaĉhankillapa imanu nuqa qamkunawan karay naypaqta chay prubinsya Asiaman shamushaymanta-pacha nirmapis. Chaqa, tukuy tyimpumi qamkunawan kar, Amitunchikta sirbisha kani. Manami kusala puytiqkuna yupayqa tukuraychu. Ashwanmi qamkunapaq waqasha, qischakasha imamapis kani, Israel runakuna imanachimayta munatinllapamapis.

20 Chaynu qischakarpis, manami uyararchu ashwan yanapashunayllapapaq tukuy imatapis yaĉhachishushallapa kani tukuypa naypanpi, chaynulla wasikillapapi ima.

21 Chaynulla Israel runakunata, mana Israel runakunamatapis willashana kani, chay uchakushankunata dijarna kriyinanllapapaq

Taytanchik Dyuspi, chaynulla Amitunchik
Jesucristupipis.
22 “Nataq, kananqami Jerusalén pwibluman
riyani, Dyuspa Santu Ispiritun * apamatin.
Chaypiqa ima pasamayanqa nirmapis manami
yaĉhanichu.
23 Piru kaylata yaĉhani, kada pwibluman
rishaypi Dyuspa Santu Ispiritun willamayan,
karsilman itamar qischamayanqallapa
Jerusalenpi nir.
24 Chaykunata yaĉharmapis, manami llakir
manchakunichu wanunaypaqqa. Chaqa
kay bidayqa mana imachu nuqapaqqa.
Chaymi aligriyar, allita Amitunchik Jesús
munashanta ruranani wanunaykaman. Chaqa
paymi akramasha runakunata yaĉhachinaypaq:
‘Dyus llakipamarninchik nuqanchikkunata
washamayninchikta munan’ nir.
25 “Kanan-shuypaqa qamkunata nishunillapa:
Manami kananmantaqa rikamankillapanachu
mayqannikillapapis, Amitunchik mantamaqn-
inchikpaq yaĉhachishurayllapa chay qamkunaqa.
26-27 Chaymi kananqa willashunillapa: Dyus-
ninchik tukuy munashanlata willashushallapa
kani mana imalatapis pakarchu. Chaymi
kananqa manana mayqannikillapapaqpis
uchayjun yupaynachu yarpuni. Chayqa
qamkunapinari kanqa.
28 Chayna qamkunana kuytakar, Dyuspi tukuy
kriyiqkunataqa shumaqta rikar kuytayllapa.

* **20:22** Dyuspa Santu Ispiritun apamatin riyani nirqami intrachi-
mayninchiktapis puytin, ispirituy kusalata animachimatin riray
nir.

Dyuspa Santu Ispiritunqa, uk michikuqkunata
yupay akrashushallapa rikanaykillapapaq paypi
kriyiqkunataqa. Chaqa paypi kriyiqkunaraykumi
Amitunchik Jesusqa kruspi wanur yawarninwan
rantishana.

29 “Chaymi nini: Maydiya nuqa ritiynaqami
rikarimunqa uk saqra yaĉhachikuqkuna. Paykunami, atun surrukuna uyshata mikuqkuna yupay kanqallapa. Chaymi kriyiqkunataqa ukmanta yaĉhachitin manana Dyuspiqa kriyinqallapanachu.

30 Chaynulla qamkunamanta wakinnikillapami
Dyuspa kuntran tikrakar, ukmanta yaĉhachikutin
Dyuspi wakin kriyiqkunaqa chaypina kriyinqallapa.

31 Chaymi qamkunaqa kusata kuytakar
alamirala kawsankillapa. Yarpunkillapa
kimsa añutami, tuta, unaq katinmapis,
waqaypi ima, mana shaykuq tukuynikillapata
yaĉhachishurayllapa.

32 “Kanan-shuypaqa kriyiq masiykuna, Dyusninchikman mañakusha kani payna qamkunata llakipashurllapa kusa shumaqtana kuytashunanllapapaq. Ashwan payna kananqa qamkunata yanapashurllapa kusa yaĉhaqpaqna tikrashunqallapa. Chayna chay arnishushannu washashunqallapa tukuy kriyiqkunataqa.

33 Manami nuqallapaqqa raĉhpata, uruta, qillaymatapis munashachu kani, mayqanpatapis.

34 Ashwan allitami yaĉhankillapa, makiywan trabajaray, nuqapaq chaynulla wakin pullay kaqkunapaqpis.

35 Chaqa Amitunchik Jesusmi nisha: ‘Mas allinmi kanqa ministiqkunata qunallapapaq, ashwan paykuna qumanallapamantaqa’ nir. Chaynu pullaykillapa karqami, nuqaqa yaĉhachishuyaqllapa kani ‘Trabajar ministiq runakunata yanapankillapa’ nir”.
36 Chaymanta chaynu nirqa Pabluqa tukuy paykunawan qunqurikur Dyusman mañakuranllapa.
37 Chaymi tukuyninllapa waqar Pablutaqa abrasar mucharanllapa ima.
38 Chaqa paykunaqami alliplata llakisha karanllapa, Pablo “Mananami rikamankillapachu” nisha karan chayrayku. Chaymantami Pablutaqa yapar aparanllapa yaku karru kayashankaman.

21

Pablumi qashan riran Jerusalenman

1 Chaymanta Jesuspi kriyiq masiyllapata dijarna rirayllapa yaku karrupi uk pwiblu Cos shutiqman. Chaymanta allaqninqa, rirayllapa Rodas pwibluman. Chaymantami rirayllapa Pátara pwiblumanpis.
2 Chay Patarapimi, tarirayllapa uk yaku karruta. Chayqami riyaran uk pwiblu Fenicia shutiqman. Chaymi, chayman iqar rirayllapa wakmanqa.
3 Chayna chay yakupa ananta riqnuqa, rikarayllapa yakupa ĉhaypinlapi uk pwiblu Chipre shutiqta. Chay pwiblumi, ichuqlawniyllapapi karan. Chayta pasarmi rirayllapa uk prubinsya Siria shutiqkaman. Piru chay yaku karrumanta kargakunata chay Tiro pwiblupi ishkichinanpaq katinmi,

nuqakunapis chay yaku karrumanta ishkir chay
pwiblumanqa yaykurayllaparaq.
4 Chayman yaykurqa, Jesuspi kriyiqkunata
tarir chaypi paykunawan kidarayllapa syiti
diyata. Piru paykunatami, Dyuspa Santu Ispiritun
willasha katin, Pablutaqa willaranllapa ama
rinanpaqchu Jerusalenmanqa.
5 Chaynu niyatinllapamapis, syiti diya pasatin-
naqa Pabluwan rirayllapana. Chayna tukuy
runakuna, warmikuna wamrituntin ima yapa-
maranllapa pwiblumanta lluqshinayllapakaman.
Chaymi, mar yakupa manyanlapi qunqurikur
Dyusman mañakurayllapa.
6 Chaymanta dispidikur yaku karruman iqatiyl-
lapanaqa, paykunapis tikrakaranllapa wasinlla-
pamanna.
7 Chaynu Tiro pwiblumanta rirmi, Tolemaida
pwibluman ĉharayllapa. Chayman ĉharmi, Jesuspi
kriyiq masiyllapata tarir saludarayllapa. Chayna
chaypi kidarayllapa paykunawanqa uk diyataraq.
8 Chaymanta allaqnin chay pwiblumanta
rirqa, ĉharayllapa Cesarea pwibluman. Chayman
ĉharnaqa, rirayllapa kriyiq masiyllapa Felipipa
wasinman samaq. Paymi apustulkunapa
syiti akrashanmanta uknin kaq. * Paymi
mana kriyiqkunata intrachiq Jesuspi kriyir
washakananllapapaq.
9 Kay Felipipami, kwatru shipash wamrankuna
mana runayjunchu kaq. Paykunaqami Dyuspaq
rimaqninkuna karanllapa.
10 Chayna, chay paykunapa wasinpi ayka diy-

* **21:8** Rikayllapa Hechos 6.1-6.

atana kayatiyllapaqa, Judea pwiblumanta Dyuspaq rimaqnin uk runa Agabo shutiq ĉharan.
11 Paymi, Pablo waĉhkakushan waĉhkunta lluqshichir ĉhakinta, makinta watakur niran:
—Dyuspa Santu Ispiritunmi nin, Jerusalenpiqa Israel runakunaqashi kay waĉhkupa amuntaqa, kaynu watar uklawmanta jwira kaq runakunata quyanqa nir.
12 Chayta uyarmi, nuqakuna, chaynulla Cesarea pwiblumanta kaqkunapis, Pablutaqa rugaraylapa ama Jerusalenmanqa rinanpaq.
13 Piru Pabluqa nimaranllapa:
—¿Imapaqtaq waqankillapa? Kusataraq llakichimankillapa. Nuqaqami listuna kani mana watakanaylapaqchu. Ashwanmi Amitunchik Jesucristurayku Jerusalenpi wanuypaq karmapis, wanushaq.
14 Chayna mana imanupis kidanatinmi, mana imatapis willarllapanachu, “Amitunchik Jesús munashanmi kanqa” nirayllapa.
15 Chaymantaqa nuqakunapis alli kamkachikur imanaqa, rirayllapana Jerusalenmanqa.
16 Pullayllapaqami Cesarea pwiblumanta ayka kriyiq masiyllapakuna riranllapa. Paykunami apamaranllapa Chiprimanta uk runa Mnasón shutiqpa wasinman. Chaymi payqa Jesuspi unaymanta-pacha kriyiq kar samachimaranllapa.

Pablumi Santiaguta watukuq riran

17 Chayna, Jerusalén pwibluman ĉhatiyllapaqa, Jesuspi kriyiqkunaqa kusa aligrila samachimaranllapa.

18 Chaymanta allaqninqa, Pabluwan nuqakunaqa rirayllapa chay punta yaĉhachiqninllapa Santiaguta watukuq. Chayman ĉhatiyllapaqa chaypi kasha karanllapa tukuy kriyiqkunata rikar yaĉhachiqninkuna ima.
19 Chaymi, Pabluqa tukuyninta saludar manyaqmanta parlaq qallariran, Tayta Dyus pudirninwan yanapatin chay jwira mana Israel runakunawan rurashanta ima.
20 Chaynu parlatinmi, Dyusta kusata alabaranllapa. Chayna, Pablutaqa niranllapa:

"Allitami ninki kriyiq masiy. Qam rikashaykinumi tukuy Israel runakunamanta, Jesucristupi kusala achkana kriyinllapa. Piru ninllapami Moisés mantakushanllatashi rurashaqllapa nir.
21 Chaynulla nishapismi, qamshi Israel runakuna uklaw pachakunapi taqtaqa ninki: 'Moisés mantakushantaqa ama kasunkichu' nir. Chaynullashi ninkipis: 'Chay siñal kustumrita, chay wakin kustumrikillapatapis ama kasunkillapachu' nir.
22 ¿Imanutaq tukushaqllapa? Chaqa runakunaqami yaĉhanqallapa qam kaypi kanki nir.
23 Kaytami ruranaykipaq allin kanqa: Kay nuqakunamantami kan kwatru runakuna. Paykunami kumpliyanqallapa Dyusta arnishanllapataqa.
24 Paykunawan pulla rir, rurayllapa chay paqakuna kustumritaqa. † Chaymanta, chay gastashanllapata pagray, paykunapis aqchanta rutunanllapapaq. Chaynuqami

† **21:24** Masta intrakanarqa rikashunllapa Números 6.1-12.

tukuy yaĉhanqallapa qampaqqa ‘Yanqalla rimapakuyashanchikllapa’ nir. Ashwan nishunqallapa ‘Payqa Moisés mantakushantaqa chiqapta kasun’ nir.

25 “Piru chay jwira mana Israel runakuna kriyiqkunatami, mana kay nuqakuna rurani chaytaraq ruray ima ninillapachu. Ashwan kaykunalata ruranapaq iskribir ‡ willasha kanillapa kaynu nir: ‘Ama mikuyllapachu runakuna rurashan yanqa dyuskunapaq ufrindata ĉhurashanllapakunata. Chaynulla ama mikuyllapapischu animalpa yawarninta, animal ratar, manaqa ĉhuqar wanushapa aychantapis. Chaynulla runa kar, manaqa warmi karpis, ama ukwan ukwanqa pununkillapachu’ nir”.

Dyusta aduranallapa wasipi Pabluta ayparanllapa

26 Chaynu willatinllapami, allaqmantaqa Pabluqa chay kwatru runakunawan riran, chay paqakuna kustumritaqa pulla ruranallapapaq. Chaymanta chay kustumrita rurar tukchinanllapapaqnaqa, Pabluqa Dyusta aduranan wasiman rir yaykur, willaran ima diyami chay ufrinditanllapata ĉhurayanqallapa nir.

27 Chayna chay willashan syiti diya kumplikayatinnaqa, Asiamanta shamuq Israel runakunaqa, Dyusta aduranan wasipi Pablutaqa rikaranllapa. Chaymi runakunata willatin, kusa ukmanta piñakur, Pabluta kuntrar ayparanllapa.

28 Chaynu ayparllapami, kusa jwirtita kaynu niranllapa:

‡ **21:25** Rikayllapa Hechos 15.29.

“Israel pwibluymanta kaq runakuna, ¡yanapa-
mayllapa! Kay runami, tukuy pachapi runaku-
nata yaĉhachir purin. Chaynuqami nuqanchikku-
nata, Moisés mantakushanta, chaynulla Dyusta
adurananchikllapa wasimatapis kuntrar purin.
Chaynu kuntramayarninchikllapamapis, ashwan
kananqa Dyuspa kusa allin adurana wasimanpis,
apamusha yanqa jwira mana kriyiq runakunata.
Chayta rurarmi mana allintachu rurayan” nir.

29 Chaynuqami niyaqllapa, Trófimo
shutiq runawan pulla pwiblupi puriqta
rikashanllaparayku. Chay Trofimuqami
Efesumanta, mana Israel runachu kaq. Chaymi
yarpuqllapa, Pabluqa chay Trofimutapis
apamusha kanqa Dyusta adurananllapa wasiman
nir.

30 Chaymi chay pwiblumanta tukuyla
runakuna kusala ukmanta piñakur, kallpar rir
ĉharanllapa Dyusta adurananllapa wasimanqa.
Chaymantami Pablutaqa aypar aysaĉhakur
urqumur, punkukunamatapis chay kutilla
kirparanllapa.

31 Chaynumi Pabluta limpu wanuchinanlla-
papaqna katinqa, Romamanta suldadukunapa
mantaqninta kunachiranllapa, kay pwiblumanta
runakuna kusa ukmanta tukuq qallarishallapa
nir.

32 Chaymi payqa suldadunkunata, suldaduku-
napa mantaqninkunata ima tantar, kallpar
riranllapa chay runakuna kayashanmanqa.
Chayna paykunata rikarqa, Pablutaqa
dijaranllapana chay qischayashanllapamantaqa.

33 Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa

qimikar, Pabluta aypar kaĉhakuran alli watananllapapaq ishkay kadinakunawan. Chaymanta chay runakunataqa tapuran: “¿Pitaq payqa, imatataq rurasha?” nir.

34 Chaynu taputinllapami wakinqa ukmanta niyaq. Nataq ukkunaqami ukmanta niyaqllapa, mana chayllatachu. Chayraykumi mana imapaq rimayanllapa nirpis intrakaranchu. Chaymi, kaĉhakuran kwartilman apananllapapaq Pablutaqa.

35 Chaymanta chay kwartilman ĉharnaqa, alsar Pablutaqa ruriman yaykuchiq qallariranllapa, chay achka runakuna qillakachir ikinta riyashanllaparayku.

36 Chaqa tukuy runakunamiri ikinta riyaranllapa, kusa jwirtita kaynu nir: “¡Wanuchiyllapa!”

Pablumi tukuypa naypanpi rimaran washakananpaq

37 Chaymanta, chay kwartilman itananllapapaqna katinqa, Pabluqa kaynu nir tapuran chay mantakuqtaqa:

—¿Qamwanchu uk ratituta parlayta puytini? nir.

Chaymi, chay mantakuqqa niran:

—¿Griego rimaytachu yaĉhanki?

38 ¿Manachu qamqa kayanki kanqa Egiptumanta runa uk kuti kusata tukuq qallarir, chunllaq lugarman kwatru mil wanuchikuq runakunawan riran chay? nir.

39 Chaymi, Pabluqa niran:

—Manami. Nuqaqami Israel runa kani, Ciliciapa pwiblun Tarsumanta. Chay pwiblumi kusala

riqsikasha pwiblu. Piru uk ratituta yaray, tukuy runakunawan parlanaypaq.

40 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa uk ratituta dijaran rimananpaq. Chaynu dijatinqa Pabluqa chay iqayashanllapalapi shar, makinlawan runakunata willar uyarachirqa, hebreo rimaypi kaynu nir willaran chay runakunataqa.

22

1 “Pwibluymanta taytituykuna uyakuyllapa, kaytami willashaykillapa intrakanaykillapapaq”.

2 Chaynu nir hebreo rimaypi rimaqta uyaparllapa, ashwan masta uyakuranllapa. Chaymi, Pabluqa rimaran kaynu nir:

3 “Nuqaqami chiqap Israel runa kani. Ciliciapa pwiblun Tarsupimi nasisha kani. Piru kay Jerusalén pwiblupimi kriyakasha kani. Chaynulla Gamaliel shutiq runami yaĉhachimaran, unay rukunchikkunapa kustumrinllawan. Nuqaqami maydiyapis allita Dyuslata sirbiyani nir yarpuq kani, imanutaq qamkuna Dyuslata sirbiyani nir yarpunkillapa chaynulla.

4 Yarpuqpismi kani Jesuspi kriyiqkunapa ikinpi wanuchinaypaq purirqa, allinta rurayashaq nir. Chaymi apar itaq kani karsilman ullqutaraq warmitaraq.

5 Chaykunapaqqami yaĉhan kurakunapa mantaqnin, chaynulla ruku mantakuqkunapis. Chaqa paykunami urdinta qumaran, chay Damascupi Israel masinchikllapata qunaypaq. Wakman chay

urdinwan riray maskanaypaq Jesuspi tukuy kriyiqkunata kay Jerusalenman apamur qischachikunaypaq.

6 “Damascuman nanta riyar yaqqana chay pwibluman ĉhayatiyllapanaqa, alas dusi yupayqa, unaq syilumanta kusa llipya intiru nuqa kayashayman achkirachikamuran.

7 Chaynu achkirachimatinqa, rataray pachaman. Chaymi syilumanta uk rimayta uyaparay, kaynu niqta: ‘Saulo, Saulo. ¿Imapaqtaq ikiypi puriyanki qischamanaykipaq?’ nir.

8 Chaynu niqta uyaparmi nuqaqa tapuray: ‘¿Mayqantaq kanki taytituy?’ nir. Chaymi chay rimaqqa nimaran: ‘Nuqaqami Nazaretmanta Jesús kani, chay mayqanpa ikinpiĉhi qischanaykipaq puriyanki chay’ nir.

9 “Chaymi nuqawan riyaq chaykunaqa, chay llipyaraq chaytaqa rikaranllapa. Nataq chay rimayta-shuypaqa mana intrakaranllapachu.

10 Chaymi nuqaqa qashan tapuray: ‘¿Imatataq rurashaq, Taytituy?’ nir. Chaymi payqa nimaran: ‘Sharir, riy chay riyashayki Damascuman. Chayman ĉhatkimi willashunqallapa imatami ruranki’ nirmapis.

11 Piru chay achkirachikamuqpa llipyayninmi syigu dijamasha katin, chay pullay riqkunana aysakur apamaranllapa Damascumanqa.

12 “Chay Damascupiqami uk runa Ananías shutiq shamuran rikamaq. Chay paymi kusa llakipakuq runa kaq. Chaynulla allitami kumpliq Moisés mantakushankunataqa. Chaymi tukuy Israel runakuna chaypi taqkunaqa kusala allinta rimaq paypaqqa.

13 Chaynu rikamaq ĉhamurnaqa nimaq: ‘Kriyiq
masiy Saulo, qashan allitana chapakuy’ nir.
Chaynu nir willamatinqa, paytaqa chay kutilla
rikarayna.
14 Chaynulla nimaranpis: ‘Unay rukunchikku-
napa Dyusninmi akrashusha pay munashanta
riqsinaykipaq. Chayna kusala allin Amitunchikta
rikar, pay willashutin uyanaykipaq.
15 Chaqa qammi tukuy kay rikashaykipaq, uya-
pashaykipaq uk tistigu karna, tukuy intirupi par-
lakunki.
16 Chayraykumi, ama yararchu ashwan chay
uchaykikunamanta shumaqna kanaykipaq,
Amitunchik washamaqninchik nir kriyir sharir
kananlla shutikuy’ nir.

17 “Chaymanta Jerusalenman tikrakaray.
Chaymi chaypiqa Dyusta aduranannllapa wasiman
rir mañakuyarqa, rikapakuray
18 Amitunchik kaynu nimaqta: ‘Kay Jerusalen-
pimi nuqapaq rimar parlakutkiqa, mana kriy-
ishunqallapachu. Chayrayku kaymantaqa utqar
lluqshir riy’ nir.

19 “Chaynu nimatinqa nuqaqa niray: ‘Piru
Taytituy, paykunami yaĉhan nuqaqa tukuy tanta-
kananllapa wasikunaman ĉhar, qampi kriyiqku-
nata prisur qischaq kani nirmapis.
20 Chaynulla qampaq rimaq Estebanta
yawarninta iĉhachir wanuchiyatinllapamapis,
nuqami chaypi kar allinmi wanuchiyllapa niq
kani. Chaynullami raĉhpanmantapis kuytaq kani
chay wanuchikuqkunapataqa’ nir.
21 Piru Amitunchikqa nimaran: ‘Utqar riyna.

Chaqa kaĉhashuyanimi jwira mana Israel runakunaman nuqapaq yaĉhachikunaykipaq' nir".

Pablumi suldadukunapa mantaqninpa naypanpi

22 Tukuy chaykunata rimatinmi kaykamanqa Pablutaqa uyakuranllaparaq. Piru "Jwira mana Israel runakunaman Dyus kaĉhamasha" nitinshuypaqa, kusa jwirtita kaynu niranllapa: "Wak runaqami mana allinchu kawsananpaqqa, ¡wanuchiy!" nir.

23 Chaynu kusa jwirtita rimar raĉhpanllapamatapis ĉhaspir, allpata unaqman ima itakuyatinllapaqa,

24 suldadukunapa mantaqninqa kaĉhakuran Pabluta kwartilman itananllapapaq. Kaĉhakuranpismi wipyatin rimananpaq, imapaqshi chay runakunaqa paypaq chaynu rimapakunllapa nir.

25 Piru wipyananllapapaq watashallapana katinqa, Pabluqa tapuran chay suldadukunapa kapitanninta kaynu nir:

—¿Qamkunataqachu mantashushallapa romano runata wipyanaykipaq, mana imanu kasha nir allita yaĉharmapis? nir.

26 Chaynu nitin, uyaparqami chay suldadukunapa kapitanninqa rir kaynu nir willaran chay suldadukunapa mantaqnintaqa:

—¿Imatataq rurayanki kanqa kay runawanqa? Chaqa payqami romano runa nir.

27 Chaynu nitinqa, chay suldadukunapa mantaqninqa Pabluman qimikar kaynu nir tapuran:

—¿Chiqaptachu qamqa romano kanki? nir.

Pabluqa niran:
—Arí. Romanumi kani nir.
28 Chaymi chay suldadukunapa mantaqninqa
Pablutaqa niran:
—Nuqaqami achka qillaykunata gastaray ro-
mano kanaypaqqa nir.
Nataq Pabluqa niran:
—Nuqaqami romano kani taytayrayku.
29 Chaynu Pablo nitinmi chay wipyar
rimachinanpaq karan chaykunaqa paymanta
wakaq tukuranllapa. Chaynulla chay
suldadukunapa mantaqninmapis romano
nir kwintata qukarqa, kusata manchakuran
kadinakunawan watashanpaqqa.

Pablumi kusa karguyjunkunapa naypanpi

30 Chaymanta allaqninqa, chay suldadukunapa
mantaqninqa, ¿imapaqtaq Israel runakunaqa
Pablutaqa uchachayanllapa? nir chiqapta
yaĉhanaran. Chaymi kadinakunawan watashanta
kaĉhar, kaĉhakuran tantakamunanllapapaq chay
kurakunapa mantaqninkuna, chaynulla kusa
mas karguyjunkunapis. Chaymanta Pabluta
urqur paykunapa naypanman qimiran.

23

1 Chaymi Pabluqa tukuy chay tantakasha kusa
mas karguyjunkunata chapar kaynu niran:
—Ukniykuna, nuqaqami kanankaman Dyuspa
naypanpiqa tasha kani allinkunata yarpur, rurar
ima.
2 Chaynu nitinmi, kurakunapa mantaqnin Ana-
niasqa willaran, chay yatankaqlapi kaq runaku-
nata, Pabluta shiminpi maqananllapapaq.

3 Chaymi Pabluqa niran:
—¡Allin tukuq runa, Dyusmi qamtapis maqashunqa! Chaqa qam, liy nishannullata nuqawan ruranaykipaq chaypi tayarqa, ¿imapaqtaq liyta mana kasurqa maqachimanki? nir.
4 Chaynu nitinqa, chaypi kaqkunaqa niranllapa:
—¿Waknuchu Dyus akrashan kurakunapa mantaqnintaqa musyanki? nir.
5 Pabluqa niran:
—Ukniykuna, manami nuqaqa yaĉharaychu kurakunapa mantaqnin kanqa nirqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi nin: ‘Amami pwibluykipi mantakuqtaqa mana allinta willankichu’ nir.
6 Chaymantami Pabluqa chaypi tantakashakunaqa fariseo, saduceo runakuna nir kwintata qukaran. Chaymi jwirtita rimar niran:
—Ukniykuna, nuqaqami fariseo runa kani, fariseukunapa ayllun. Chayraykumi, wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, allita tapumar yaĉhamanayanllapa.
7 Chaynu Pablo nitinmi, chay fariseukuna, chaynulla saduceo runakunapis, paynin paynin willanakur, chiqanchanakuranllapa. Chaqa fariseo runakuna yupayllami Pablupis kriyiq.
8 Piru saduceo runakunaqa ninllapa, wanuqkunaqashi mana kawsamunnachu nir. Chaynulla ninpis, angelkuna, ispiritupis, mana kanchu nir. Nataq fariseo runakunashuypaqa kriyinllapa chay saduceukuna mana kriyishankunapiqa.

9 Chaynu piñachinakurmi, paynin paynin anyanakuranllapa. Chayna, yaĉhar yaĉhachikuqkuna fariseukuna kar, sharir kaynu niranllapa Pablupaqqa:

—Kay runaqa mana ima mana allintapis rurashachu. Imanupiqaĉhi uk ispiritu, manaqachu uk ángel willatin rimasha kanqa nir.

10 Piru chaynu mana qasillaq anyanakuyatinllapaqa, chay suldadukunapa mantaqninqa yarpuran: Wak Pablutaĉhi aypar piti piti tukchinqallapa nir. Chaymi ayka suldadukunata kaĉharan Pabluta dasla apananpaq chay kwartil kayashanllaman.

11 Chaymanta chay tuta yurqaypimi Amitunchikqa Pabluman rikarir niran: “Shachinakuy Pablo. Chaqa nuqapaq kay Jerusalenpi rimashaykinumi, Romapipis rimanki” nir.

Pabluta wanuchinanpaqmi parlaranllapa

12 Chaymanta achkiyatinnaqa, wakin Israel runakunaqa parlaranllapa imanu Pabluta wanuchinanllapapaq nirmapis. Chaymi juraranllapamapis, manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqalamapischu Pabluta manaraq wanuchisha karqa nir.

13 Chaynu tratuta rurasha chaykunaqami, kwarintamantapis mas runakuna karanllapa.

14 Chaymi kurakunapa mantaqninkunaman, chaynulla ruku mantakuqkunaman rir kaynu niran:

—Nuqakunaqami jurasha kanillapa ama mikunayllapapaqchu, manaraq Pabluta wanuchiyarqa.

15 Kananqami qamkuna chay wakin kusa mas karguyjunkunawan mañayllapa chay suldadukunapa mantaqninta qamkunaman allaqmanta Pabluta apamunanllapapaq, ‘Imanullapis allita tapushaqllapa’ nirla. Chaypaqqami, nuqakunaqa listuna yarakuyashaqllapa, manaraq ĉhamuyatin wanuchinayllapapaq.

16 Piru chaynu parlashanllapapaqmi, Pablupa irmananpa wamran yaĉharan. Chayta yaĉharqa, riran chay suldadukunapa kwartilninman Pabluta willaq.

17 Chaymi, Pabluqa suldadukunapa uk kapitanninta qayar niran:

—Kay wamrata apay mantaqnikiman. Paymi imalataqa willanayan nir.

18 Chaymi, chay kapitanqa mantaqninman apar niran:

—Chay prisu kaq Pablumi qayamar nimasha, kay wamrata qamman apamunaypaq. Chaqa payqashi imalataqa willashunayan nir.

19 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa, makinmanta aysakur wakaqla apar chay wamrataqa kaynuta tapuran:

—¿Imatataq willamanayanki? nir.

20 Chaynu nitinmi, chay wamraqa niran:

—Israel runakunami parlasha, qamta willashutinllapa allaqmanta apanaykipaq Pabluta chay kusa mas karguyjunkunaman, ‘Imalataqa tapushaqllapa’ niqnula.

21 Piru amami kriyinkichu. Chaqa, paykunamanta kwarintamantapis mas runakuna yarakuyanqallapa pakakusha wanuchinanpaq. Chaqa paykunami jurashallapa manashi mikuyanqallapachu, chaynulla manashi upyayanqallapapischu Pabluta wanuchinankaman nir. Kananqami, paykunaqa ‘Apashaq’ ninaykilatana yarayanllapa.

22 Chaymi, chay suldadukunapa mantaqninqa chay wamrata kaĉharan kaynu nir:

—Amami mayqantapis willankichu chay parlamashaykitaqa.

Pablutami kaĉharanllapa gubirnadur Felixman

23 Chayna chay suldadukunapa mantaqninqa, ishkay kapitanta qayamur willaran:

—Suldadukunata willay listakanqallapa kanan tuta tukuynin, a las nwibi rinanllapapaq Cesarea pwibluman. Kaynumi listakanqallapa: Dusyintus suldadukuna ĉhakpa rinanpaq, sitintaqa bistyapi rinanpaq, nataq dusyintus-shuypaqa lansawan rinanllapapaq.

24 Chaynulla Pablupaqpis listankillapa uk bistyata chaypa anan ritin, allilanta ĉhachinaykillapapaq gubirnadur Felixpa naypanmanqa.

25 Chay paykunawanqa uk kartata kaĉharan kaynu niqta:

26 Nuqa Claudio Lisiasmi,
qam kusa mantakuq gubirnadur Felixta saludashuni.

27 Nishunimi: Israel runakunami, kay runataqa aypashallapa kasha wanuchinanllapapaq. Chaymi “Nuqa romano runa” nir yaĉhar, suldaduykunawan rir washasha kanillapa.

28 Chaypaq allita yaĉhanarmi, aparay Israel runakunapa kusa mas karguyjunkunaman.

29 Chayman apatiymi, paykunapa kustumrinkunaraykula ĉhiqnisha kasha karanllapa. Chaynu katinmi, wanuchinanllapapaq, karsilman itananllapapaqmapis mana allinchu.

30 Chaymi, Pabluta qamman kaĉhamuni Israel runakunashi parlashallapa wanuchinanllapapaq nir yaĉhar. Chaynulla gubirnadur Félix, Israel runakunatapismi willasha kani qampa naypaykiman shamur parlashutin yaĉhanaykipaq, imapaqmi uchachayan nirmapis.

Kaylatami willashunaray.

31 Chay suldadukunaqami, chay mantaqnin nishannulla Pablutaqa tuta aparanllapa. Chaynu tukuy tuta rirllapami, ĉharanllapa Antípatris shutiq kwartilkaman.

32 Chaymanta achkiyatinnaqa, chay ĉhakpa risha suldadukunaqa tikrakamuranllapana chay kwartilninllapaman. Nataq chay bistyapi risha chaykuna-shuypaqa, riranllaparaq chay Cesarea pwibluman ĉhanankaman.

33 Chaymanta Cesarea pwibluman ĉharnaqa, chay kartata apashanllapataqa gubirnadurta quranllapa. Chaynulla Pablutapis qukuranllapa.

34 Chay kartata qutinllapa liyirqa, chay gubirnadurqa Pablutaqa tapuran:

—¿Maymantataq kanki? nir.

Chaymanta Pabluqashi prubinsya Ciliciamanta nir yaĉharqa,
35 niran:
—Chay uchachashuqkuna shamutinmi yaĉhashaq nir.
Chaymantami, kaĉhakuran allita rikananllapapaq Pablutaqa, gubyirnu Herodespa mantakuna wasinpi tatin.

24

Pablumi Felixpa naypanpi rimaran

1 Chaymanta sinku diyamantaqa, chay kurakunapa mantaqnin Ananiasqa Cesareaman ĉharan wakin ruku runakunawan, chaynulla paykunapa uk abugadun Tértulo shutiqwan. Tukuy kaykunami, chay gubirnadurpa naypanpi taranllapa Pablupaq willananllapapaq.
2-3 Chaymanta, Pabluta apamutinllapanaqa, washaqninllapa Tertuluqa willaq qallariran chay gubirnadur Felixtaqa kaynu nir:
—Kusa allin tayta gubirnadur Félix, qamrayku kusa shumaqta tanchikllapa. Qampa yaĉhaynikiwan kusa shumaqkunata rurashanchikllapa kay nasyunninchikpiqa. Tukuy chaykunapaqqami maydiyapis, maypipis yaĉhar tukuy shunquyllapawan payji nir agradisishunillapa.
4 Piru ama masyadu tardachishunaypaqmi, qamta rugashunillapa uk ratulataqa rimatiyllapa uyakunaykipaq.
5 Kay runatami, lanĉha yupay mana allinta tukuqta tarisha kanillapa. Chaqa tukuy pachapimi, ukmanta yaĉhachikutin

Israel runakunaqa manana pullanachu kar, piñachinakur kawsanllapa. Chaynulla payqa Nazaretmanta Jesús ninllapa chay paypi kriyiqkunapa mantaqnin.

6 Payqami, Dyusta aduranchikllapa wasipipis ukmanta tukunaran. [Chayraykumi, runakunawan ayparayllapa nuqakunapa liyniyllapawan rikar kastiganayllapapaq.

7 Chaypi aypasha katiyllapa, chay suldadukunapa mantaqnin Lisiasmi suldadunkunawan shamur binsimarllapa aparan.

8 Chaynu aparnaqa ashwan kaĉhamaranllapa qamman.] Chaymi kananqa qamlla tapukur yaĉhanki tukuy kay uchachayashayllapapaqqa.

9 Chaynu nitinmi, wakin Israel runakunapis chaynullata nir kaynu niqllapa: “Chiqaptami chaynu tukusha” nir.

10 Chaymanta chay gubirnadurqa, makinwan siñalta ruraran Pablo rimananpaq. Chaymi Pabluqa niran:

—Tayta gubirnadur. Nuqaqami rimashaq kaynuta qampa naypaykipi washakanaypaq. Chaqa yaĉhanimi qamqa kay pachapa rikaqnin kanki unaymanta-pacha nir. Chaymi yaĉhanki imami allin, mana allin nirmapis.

11 Qamllami allita tapukuyta puytinki, nuqaqami Jerusalenmanqa ĉhamusha kani chayraq Dyusninchikta aduraqqa. Chayraq dusi diyaraqmi kayman ĉhamushayqa.

12 Piru nuqataqami, mana mayqanwan anyanakuqlamatapis tarimashallapachu. Chaynulla Dyusta aduranllapa wasipipis runakunataqa mana imanishalamapischu kani.

Chay wakin tantakananllapa wasikunapimapis,
chaynulla kay pwiblupa lugarninkunapiqa mana
imatapis rurashachu kani.
13 Kay runakunaqami, mana imanupis
uchachamayta puytinllapachu, chay
rimashankunaqa mana chiqap kashanrayku.

14 “Piru nuqaqami allita willashaykillapa:
Paykuna yupaymi tukuy unay rukunchikkunapa
Dyusninta sirbini, Moisés mantakushankunata
rurani, Dyuspaq unay rimaqninkuna iskribis-
hankunapi kriyini ima. Chaynulla Amitunchik
Jesuspipis kriyini. Piru Amitunchik Jesuspi
kriyiqkunaqashi, chay uchachamaqkunapaqqa
mana allinchu nin.
15 Nishushayllapanulla nuqapis, Dyus nishanta
kriyiq kar, paykuna yupay yarakuyani wanuqku-
naqa qashanpis kawsamun, allin kar, mana allin
kasha karmapis nir yaĉhar.
16 Chayta yaĉharmi Tayta Dyuspa naypanpi,
chaynulla runakunapa naypanpipis, kusa
allinlata rurayta yarpuni tukuy tyimpu mana
shaykuq.

17 “Unaytana uklaw pachakunapi yaĉhachikur
puriyarqa, tikrakamuray pwibluy Jerusalenman
qillaysitukunata tantar ima, chay mana
imayjunkunata yanapanaypaq. Chaynulla
riraypis ufrindakunata ĉhuraq Tayta Dyuspaqpis.
18-19 Kayllatami rurayaray, chay paqakuna kus-
tumrita rurashana kar, mana mayqantapis qil-
lakachirchu. Chaypi chaynu kayatiy, piru Asia
pwiblumantami, Israel runakuna shamur tari-
maranllapa Dyusta aduranannllapa wasipi. Chay

paykunami kay naypaykiman shamur willashunmanllapa, imanu nuqa mana allinta tukusha katiymapis.

20 Imatataq kay uchachamaq runakunaqa yarayanllapa. Willashunmannari chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi nuqapa uchayta tarisha karqa.

21 Manaqachu nuqataqa uchachamayanllapa chay kusa mas karguyjunkunapa naypanpi jwirtita rimar kaynu nisha kayaq kani chaypaq: ‘Qamkunami wanushakunaqa qashan kawsamun nir kriyiq katiy, rikar yaĉhamanayankillapa’ nishayrayku”.

22 Chay Felixqa allita, Jesuspi kriyiqkunapaq yaĉhaq kar, Pablo rimatin uyakurmi chaylapi qasillaran, “Chay suldadukunapa mantaqnin Lisias Jerusalenmanta ĉhamutinmi allitaqa yaĉhashaq, kay runata uchachayashaykillapapaq” nir.

23 Chaymi Felixqa, chay kapitanta niran:

—Pablutaqa apar chay kwartil kayashanman itar kuytayllapa. Piru mayqan amigunkuna ayllunkuna ima ministiyashanwan rikaq ĉhatinmaqa, dijatkillapa lluqshir parlanqa.

24 Chaymanta ayka diyamantanaqa, qashan Felixqa ĉharan warmin Drusilawan pulla. Chay warminqami Israel warmi kaq. Chaymantami Felixqa kaĉhakuran Pabluta qayamunanllapapaq. Chaymi Amitunchik Jesuspi chiqapta kriyishanpaq parlatin, payqa uyakuran.

25 Pabluqami niran: “Allinkunata rurar, imakunamantapis tantyakar ima tashunllapa. Maydiya

jwisyu diya ĉhamutinmi Tayta Dyus tukuyta rikamarninchikllapa yaĉhamashunllapa”. Chaynu nitin uyaparqami, kusata manchakur niran:

—Riy kananqa. Qashan yanqalla karmi qayashayki nir.

26 Piru Felixqami yarpuyaran: Pabluqami lluqshichinaypaqqa qillayta qumayanqa nir. Chayraykumi kutir, kutir qayayaranlla Pablutaqa, paywan parlananpaq.

27 Chaynuqami ishkay añuta karanllapa. Chaymanta Felixqa gubirnadur kashanmanta yarqunanpaqna karqa, Israel runakunawan allinpi kidanar, Pablutaqa prisu dijaran. Felixpa lugarninqa, uk runa Porcio Festo shutiqna kidaran.

25

Pablumi Festupa naypanpi

1 Chaymantami, Cesarea pwiblupi Festuqa gubirnadur kargunta ayparna, kimsa diyamantaqa Jerusalén pwibluman riran.

2 Chaypimi, kurakunapa mantaqninkuna, Israel runakunapa wakin karguyjunkunawan tantakar, Pabluta kuntrar chay uchachayaqllapa chaypaq willaranllapa.

3 Chaynullami kusalata mañaranllapapis Pablutaqa, Jerusalenman apamunanllapapaq. Chaynuqami munaranllapa nanllapi wanuchiyta yarpur.

4 Piru Festuqami niran:

—Pabluqami Cesarea pwiblupi prisu. Ayka diyamantami nuqa riyani wakman.

5 Qamkunamanta kay karguyjunkuna nuqawan pulla Cesareaman rinayarllapaqa riyllapa. Chayna wakpi chay runa ima mana allinta rurasha katinqa, naypaypi willatkillapa yaĉhashaq nir.

6-7 Chay Festuqami, uchu diya manaqa dyis diyataraq kasha kanqa Jerusalenpiqa. Chaymantaraqmi Cesareamanqa tikrakaran. Allaqnin Cesareaman ĉhashana katinqa, chay Israel karguyjunkuna ĉhatinnaqa, Festuqa chay mantakunan samananpi tar kaĉhakuran Pabluta apamunanllapapaq. Chayna Pabluta yaykuchitinllapanaqa, Israel runakuna Jerusalenmanta ĉhasha chaykunaqa qimikar, kusa mana allin ukmankunata willar uchacharan. Piru chay rimashanllapaqa, mana chiqapchu karan.

8 Chaynu nitinllapanaqa Pablupis washakananpaqqa, kaynu niran:

—Nuqaqa manami paykunapa liyninmanta, Dyusta aduranllapa wasimanta, chaynulla Romapa mantakuqnin Cesarpaqpis ukman mana allintaqa tukushachu kani nir.

9 Chaynu nitinmi, Festuqa Israel runakunawan allinpi kidanar qashan Pablutaqa tapuran:

—¿Rinayankichu Jerusalenman, wakpi nuqaqa rikar yaĉhanaypaq?

10 Pabluqa niran:

—Nuqaqami qampa naypaykipi kani romano kashayrayku chay punta mantashuqniki Romamanta numrashusha katin. Chaymi qam rikar yaĉhamanaykipaq kanki imanu kani nirmapis. Qamqami allita yaĉhanki, nuqaqami

mana ima mana allinkunataqa tukushachu kani,
Israel runakunawanqa nirmapis.
11 Mana allinta tukusha katiyqa, kastigar
wanuchimanqallapa. Wanunaypaqqa manami
manchakunichu. Piru mana imanu tukusha
katiyqa, manami mayqanpis paykunaman
qukumaytaqa puytinllapachu. Chaynu
paykunaman kaĉhamanatkiqa, ashwan mañashaq
chay Romapa punta mantakuqnin Cesarta, payna
rikar yaĉhamananpaq nir.
12 Chaymi Festuqa wakinnin karguyjun kaqku-
nawan parlar niran:
—Qamllami mañamanki, chay mantakuq César
rikar yaĉhashunanpaq nir. Chaynami paymanna
rinki nir.

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi

13 Ayka diya pasatinnaqa, gubyirnu Agripaqa
irmanan Berniciwan riranllapa Cesarea
pwibluman Festuta watukuq.
14 Chayman ĉhar ayka diyatana katinmi, Festuqa
parlaran Agripata kaynu nir:
—Kaypimi dijasha chay gubirnadur Félix uk
prisuta. Paymi shutin Pablo.
15 Jerusalenpi katiymi, kurakunapa mantaqnin,
Israel runakunapa ruku mantakuqninkunawan
payta uchachar wanuchichinaypaq nimaran.
16 Piru nuqaqa niray: ‘Romamanta
karguyjunkunaqami mana wanuchikuyta
puytinchikchu, manaraq chay uchachakuq
chaywan, chay uchachakaq chayta allita tapur
yaĉharqa’ nir.

17 Chayraykumi paykunawan Jerusalenmanta
kay Cesareaman shamurayllapa. Ĉhamurnaqa,
manami tardarchu allaqnin chay mantakunay
samanaypi tar, kaĉhakuray chay runata naypay-
man apamunanllapapaq.
18 Piru chay naypayman shamur uchachaqkuna
qimikarqa, mana ukman imata rurashankuna-
paq uchachayanqa nir yarpuyashaynutachu
willaranllapa.
19 Chay uchachaqkunaqami, uchachayanllapa
uk runa, Jesús shutiq wanusha katinshi, Pabluqa
chay runaqa kawsayan nir kriyishanlapaq. Chay
paykunamanta ukmanta kriyiq katin, chayla-
paqmi ĉhiqnir uchachayanllapa.
20 Chayna nuqaqa mana imatapis chaykunapaq
rurashaq nir yaĉharna, tapuray Pablutaqa
rinayanqallachu Jerusalenman chaypi tapur
yaĉhanayllapapaq kaykunapaqqa nir.
21 Piru payqami mañamaran: ‘Romapa
mantaqnin César rikar yaĉhamananpaq’ nir.
Chaymi nuqaqa prisullaraq dijasha kani, payman
kaĉhanaykaman nir.
22 Chaymi Agripaqa niran Festutaqa:
—Nuqapismi chay runataqa uyakuyta munani
nir.
Chayna Festuqa niran:
—Allaqmantami uyakunki nir.
23 Chayna allaqmantaqa Agripawan Berniciqa
kusata mudakusha ĉhar, chay wasipi tantakasha
karanllapa chayman yaykuran. Pullanqami
yaykuran suldadukunapa mantaqninkuna,
chaynulla chay pwiblumanta kusa runa

nishakunapis. Chaymi Festuqa kaĉhakuran apamunanllapapaq Pablutaqa.

24 Ĉhachitinllapanaqa niran:

—Gubyirnu Agripa, wakin kaypi kaqkuna, chaypimi wak runaqa. Tukuy Israel runakunami Jerusalenpi chaynulla kay Cesareapipis, nuqaman shamur payta uchachar, mana uyaraq '¡Wanuchiy, wanuchiy!' nimaranllapa.

25 Piru nuqapaqqa manami imatapis mana allintaqa rurasha yupaychu wanuchinapaqqa. Chaynu katinmapismi paylla mañamasha, chay Romapa mantaqnin César ninllapa pay tapunanpaq. Chaymi nuqaqa payman kaĉhashaq nisha kani.

26-27 Piru paypaq mana imatapis allita yaĉharmi, mana imatapis iskribiyta puytinichu chay mantaqninchik Cesarmanqa. Chaqa manami allintachu yarpuchiman, uk prisuta kaĉhanaypaq payman ima uchayjun nir mana iskribirqa. Chaymi apamuni qamkunapa naypaykillapaman qam gubyirnu Agripa taputki, uyakurna iskribinaypaq.

26

Pablumi gubyirnu Agripapa naypanpi rimaran

1 Chaymantami Agripaqa niran Pablutaqa:

—Kananqa rimayta puytinki yaĉhanaypaq imanu purinki nirmapis.

Chaymi, Pabluqa makinta alsar kaynu niran:

2 —Gubyirnu Agripa, kusala aligrimi kani, qampa naypaykipi rimanaypaq kashayrayku.

Nuqami Israel runakuna uchachamashanllapa-
paq rimashaq yaĉhanaykipaq.
3 Qamqami chiqapta yaĉhanki kay Israel
runakunapa kustumriyllapataqa. Chaynulla
yaĉhankipismi chay willanakushayllapapaq.
Chayraykumi mañashuni allita uyaku-
manaykipaq.

4 “Tukuy Israel runakunami yaĉhanllapa,
takshaymanta-pacha chay pachaypi,
Jerusalenpimapis, imanumi paykunawan tasha
kani nirmapis.
5 Yaĉhanllapapismi, rimayta munarqa riman-
qallapa, nuqaqa fariseo runa kasha kani nir.
Chaqa chay fariseo runakunaqami tukuy Israel
runakuna kriyishanchikllapataqa kusa allita ru-
rar kumplinllapa.
6 Nuqaqami kriyini unay rukunchikkunata,
Dyus ‘Ük washakuqta kaĉhamushaq’ nir arnis-
hanpi. Chaypi kriyishayraykumi uchachamar-
llapa kanan-shuypaqa kayman apamashallapa
tapumananllapapaq.
7 Chaynu kay Israel dusi ayllukunamanta, Dyus
chay arnishanta rikayta yarpur, unaqpis tutapis
Dyusta allita kasur sirbir ima kawsanllapa.
Gubyirnu Agripa, nuqapis chaynu paykuna yupay
katiymi, yanqa illaqta uchachamayanllapa.
8 ¿Manachu qamkunaqa kriyinkillapa, Tayta
Dyusqa wanushakunata qashan kawsachimun
nirqa?

9 “Paykuna yupay nuqapis unayqa Nazaret-
manta Jesuspa shutinta ĉhiqnir, kusa saqra uk-
manta rurayta yarpuq kani.

10 Chay yarpushaynumi ruraray Jerusalenpiqa,
chay kurakunapa mantaqninkuna urdinta
qumatinllapa. Chaymi Jesuspi kriyiqkunataqa
prisuq kani. Chaynulla wanuchitinllapapis
nuqapis chay yarpuylla kar ‘Wanuchiyllapa’ niq
kani.
11 Kutir kutirmi qischaq kani, ‘Jesuspiqa man-
ana kriyishaqnachu’ ninankaman. Chaynul-
latami ruraq kani tukuy tantakananllapa wasiku-
napi. Paykuna kusata piñachimatinmi, uklaw
pwiblukunapi katinmapis ikinta riq kani.
12 “Chaynu chay kriyiqkunapa ikinllapapi
puriq karmi, riyaray Damasco pwibluman, chay
kurakunapa mantaqninkuna urdinta qumasha
katin.
13 Piru, gubyirnu Agripa, alas dusi yupayna
nanpi karqami, rikaray unaq syilumanta
kusa llipya intiru, rupaymanmatapis masta
achkirachikamuqta. Chayqami tukuy nuqawan
riqkunamanpis achkiramuran.
14 Chaynu achkirachimatinllapami
tukuyniyllapa pachaman ratarayllapa.
Chaymanta uk hebreo rimaypi, kaynu nimaqta
uyaparay: ‘Saulo Saulo ¿imapaqtaq ikiypi
purinki qischamanaykipaq? Chaynu purirqami
qamlla mana allintachu rurakayanki, imanuĉhi
turumaqa yapukuyar, ikiman matqakur, rijapi
ĉhachikarqa paylla nanachikun chay yupay’.
15 “Chaymantaqa niray: ‘¿Mayqantaq kanki,
Taytituy?’
“Chaynu nitiymi Amitunchikqa nimaran:
‘Nuqami kani Jesús, chay mayqanpa ikinpiĉhi
qischanaykipaq puriyanki chay.

16 Sharir shay. Chaqa nuqaqami qamman
rikarisha kani nuqatana sirbimar, kay
kanan rikashaykikunapaq uk tistigu yupay
parlakunaykipaq. Chaynullami kaymanta
naypaqman rikachishuyani, chaykunapaqpis
qam parlakunki nuqapaqqa.
17 Chaynu parlakutki, Israel pwibluykimanta
kaqkuna, chaynulla chay jwira mana Israel
runakuna ĉhiqnishutinpis nuqami washashayki.
Chaqa mana Israel runakunamannami kananqa
kaĉhashuni.
18 Chaynu yaĉhachikutki paykunaqa intrakar
manana tutaparaqpi yupay dyabluwannachu
purinqallapa. Ashwan nuqapi kriyirna,
achkiraqlapina kusa shumaqta kawsanqallapa.
Chaynuqami uchankunamanta pirdunar
wamraypaqna riqsishaq, chay wakinkuna
nuqapi kriyishakunata yupayna' nir.
19 "Chaymi gubyirnu Agripa, syilumanta willa-
mashanta, kasurmi kriyirayna.
20 Chayraykumi ashwan naypaqtaqa Dyus
rimashankunata Damasco pwiblupi rimar
yaĉhachikuray. Chaymantami yaĉhachikuray
Jerusalenpi, chaynulla Judea pwiblukunapi,
mana Israel runakunata, Dyuspina kriyir,
paymanna tikrakar kusa allinkunatana rurar
kawsananllapapaq.
21 Chayta rurashayraykumi Israel runakunaqa
Dyusta aduranllapa wasipi aypamar wanuchi-
manaranllapa.
22 Piru Tayta Dyus yanapamatinmi, kananka-
man mana manchakur imachu payllapaq
yaĉhachikur purini, tukuy runakunata – taksha

kaqkunata, chaynulla atun kaqkunamatapis. Manami Dyuspa rimaqninkuna, chaynulla Moisés rimashanmanta ukmantachu rimasha kani. Chaqa paykunata Dyus rimachitin, imami pasayanqa nir kaynu niqllapa:

23 ‘Dyus Akrashan Cristunshi wanuyanqa. Piru wanushana karmapisshi, qashan tukuymanta naypaqta kawsamuyanqa. Chaynullashi pay wanur kawsamushanwanqa, intrachimanchik paypi kriyisha kar wanurmapis washakayashun, kay pwiblunchikpi taqkuna, chaynulla uklaw pwiblukunapi kaqkunamapis’ nir”.

Pablumi gubyirnu Agripata willaran Jesuspi kriyinanpaq

24 Pablo, Jesús wanur qashan kawsamusha nir rimatinmi, Festuqa jwirtita rimar kaynu niran:

—¡Pablo kusa yarumi kanki! ¡Kusata istudyasha karmi yaruyashayki! nir.

25 Piru Pabluqa niran:

—Manami yaruyashachu kani. Kusa allin tayta Festo, ashwan kay rimashaykunami chiqap mana llullachu intrakaqkunapaqqa.

26 Mana kriyimatkillapapismi, kay tayta gubyirnu Agripa, pay yaĉhan Jesuspaqqa tukuyta. Chaymi nuqaqa paypa naypanpimapis mana manchakurchu rimani. Chaqa nuqaqa yarpuni payqami chiqapta intrakasha kaykunapaqqa nir. Chaqa kaykunapaqqami tukuy runakuna yaĉhan.

27 ¿Kriyinkichu gubyirnu Agripa, Dyuspa unay rimaqninkuna nishantaqa? Nuqaqami yaĉhani, qamqa kriyinki nir.

28 Chaynu nitinqa, chay gubyirnu Agripaqa niran:
—¿Kananllachu Jesucristupi dasla kriyiq tikrakanayta munayanki? nir.
29 Chaymi Pabluqa niran:
—Tayta Dyus munatinqami kanan, manaqa maydiyapis kanman. Piru mana qamlachu, ashwanmi tukuy kaypi uyamaqkunaqa kriyinmanllapa. Maydiyaqaĉhi nuqa yupay kanmanllapa, mana prisukasha karllapa imamapis.
30 Chaymantaqa, chay gubyirnu sharir chaynulla gubirnadurpis, Berniciwan pulla, wakin chaypi taqkunawanpis,
31 riranllapa wakaqla parlaq, Pablo nishankunapaq. Chaymi paykunapura ninakuyaqllapa: “Kay runaqa manami ima mana allintapis rurashachu wanuchinallapapaqqa. Chaynulla manami karsilpi kananlapaqmapis allinchu”.
32 Chaymi chay gubyirnu Agripaqa, Festuta niran:
—Mana pay, chay mantakuq César rikar yaĉhamanqa nimasha kashallapaqa, kay runataqa kaĉhashana kachuwanllapa nir.

27

Pablutami Roma pwibluman kaĉharanllapa

1 Chaymanta, Italiaman kaĉhamananllapapaq parlaranllapa. Chaymi Pabluwan wakin prisukunataqa quranllapa suldadukunapa mantaqnin uk kapitan Julio shutiqta. Payqami Romapa mantaqnin Augustupa chay wakin suldadunkunata mantaq kaq.

2 Nuqakunaqami riq kanillapa yaku karrupa
shananman, Italiaman rinayllapapaq. Chayman
ĉharqa tarirayllapa uk yaku karruta Adramitio
pwiblumanta. Chayqami rinanlapaqna kasha
kayaq Asiapa pwiblunkunaman. Chaymi chay-
man iqar rirayllapa. Pullayllapaqami riyaq Mace-
doniapa pwiblun Tesalonicamanta Aristarco.
3 Chaymanta allaqnin diyaqa ĉharayllapa mar
yakupa manyan uk pwiblu Sidón shutiqman.
Chaypiqami chay Juliuqa, Pabluwan kusa shu-
maqta yarpur Pablutaqa dijaran amigunkunata
rir watukutin, paykunana samachir qarananlla-
papaq ima.
4 Chaymanta Sidón pwiblumanta lluqshitiylla-
panaqa, naypayllapalawmanta kusa jwirti wayra
shamuq qallariran. Chaymi mana naypaqman
rinayllapapaq dijamatinllapaqa, chay yakupa
ĉhaypinpi Chipre shutiq pachapa allilaw qichqanta
pasar rirayllapa.
5 Chaynu mar yakullata riyar, pasarayllapa
Ciliciapa, Panfiliapa pwiblunkunapa naypanta.
Chaynu riyarmi ĉharayllapa Liciapa uk pwiblun
Mira shutiqman.
6 Chayman ĉhatiyllapanaqa, chay suldadukunapa
kapitanninqa, uk yaku karru Alejandría
pwiblumanta Italiaman riqta tarir chayman
iqachimaranllapa chaypina rinayllapapaq
Italiaman ĉhanayllapakaman.
7 Chaymi ayka diyata wayrarayku allmanta ri-
rayllapa. Chaynu rirmi uk pwiblu Gnido shutiqpa
naypanlawlaman ĉhaq kanillapa. Piru wayra nay-
paqman mana rinayllapapaq dijamatinllapami,
yakupa ĉhaypinpi Creta shutiq pachapa ichuqlaw

qichqanta pasar rir, Salmona pwiblupa naypan-
lawta pasar rirayllapa.
8 Chaynu chay pachapa naypanlawta riyar
wayrarayku qischakayarmapis ĉharayllapa uk
pwiblu “Buenos Puertos” shutiqman. Chayqami
Lasea shutiq pwiblupaqa yatalanpi kaq.
9 Kusa unaytanami yakullapi karayllapa.
Chaymi mar yakullata rinayllapapaq kusa
manchakuypaqna kayaq. Chaqa tamya tyimpu
shipchanamiri * karan. Chaymi Pabluqa tukuyta
kaynu nir willaran:
10 —Taytituykuna kay riyashanchikllapaqami
kusa manchakuypaqta rikani. Kaypiqami
imallaqa pasamashunllapa. Chaymi yaku
karrumapis tukuy imantinchik limpu
chinqanqa. Piru manami yaku karrulachu
chinqanqa, ashwanmi nuqanchikkunamapis
chinqachuwanllapa nir.
11 Chaynu nitinmapis, chay suldadukunapa
mantaqninqa, masqa chay yaku karrupa amunta,
chaynulla chay yaku karruta purichiqta kasuran.
Nataq Pabluta-shuypaqa mana kasuranchu.
12 Chay pwiblumi yaqqa mana allinchu kaq
tamya tyimputa pasanayllapapaq. Chaqa kusa-
tari wayra kallpaq. Chayrayku yaqqa tukuyla
yarpurayllapa Cretapa pwiblun Fenice shutiq-
man ĉhayta. Chaqa chaylawtaqari wayraqa mana
kallpaqchu. Chaymi chaylapi tamya tyimputaqa
pasayta yarpurayllapa.

---

* **27:9** Israel runakuna ayunu fyistanta silibranan tyimpu pasatinnaqami, tamya tyimpu qallariqna. Chaymi mar yakupi purinanllapapaqqa mana allinnachu kaq.

Kusa manchaypaq wayra, yaku karruta kallpachiran

13 Rinayashayllapalawman wayra kusa shumaqta qallaritin, anklata tantar chay mar yakullata riq qallarirayllapa. Chaymi chay Creta pachapa qichqanllata riyaq kanillapa.
14 Chaymanta wakaqpina katiyllapaqa illaqmanta kusala jwirti wayra Euroclidón shutiq shamuq qallariran chay allilaw qichqayllapamanta.
15 Chaymi chay yaku karrutaqa kusalata awikuq qallarir, chay riyashayllapamanqa wayra mana dijamaranllapachu rinayllapapaqqa. Chayraykumi dijatiyllapana apamaranllapa pay riyashanman.
16 Chaynu wayra apamatinllapa riyarqa pasayarayllapana yakupa ĉhaypilanpi uk pachita Clauda shutiqpa ikinlawta. Chayta riyatiyllapanaqa chay pachita ashlila wayrata arkashanrayku, kusata qischakar ima chay ikilawpi watakasha kayaq yaku karritutaqa iqachirayllapa.
17 Chaymanta-shuypaqa waskakunawan allita watarayllapa chay atun yaku karruqa ama pakikananpaq. Chaynu kusa jwirti wayra katinmi, kallpachir apar chay achka aqu tantakasha Sirte shutiqman waqrachimachuwanllapa nir yarpur, chay yaku karrupa unaqninpi raĉhpa kaq chayta ishkichimuranllapa. Chaynu ruratiyllapaqami wayraqa munashannuna apamaranllapa.
18 Nataq allaqninqa, chay wayraqa kusala jwirtillaraq karan. Chaymi chay yaku karru

ankishyananpaqqa, kargata apayashanllapatapis
yakuman itakuqna qallariranllapa.
19 Chaymanta kimsa diyamantanaqa, ashwan
makinllapawan † itakuq qallariranllapa chay
yaku karrupi yaqqa mana ministikaypaq
kaqkunataqa.
20 Chaynulla rupayta, qullarkunamatapis ayka
diyata mana rikayta puytirayllapachu. Chaqa,
chay wayraqa kusala puktay intiru karan. Chaymi
nuqakunaqa kusalata qischakar mana imanupis
washakayashunllapachu nir yarpuyarayllapa.
21 Chaynu qischakar imami, unaytana mana
mikushachu karayllapa. Chaymi Pabluqa
tukuypa ĉhaypinpi shar niran:
—Taytituykuna, allinmi kasha kanqa qamkuna
kasumanaykillapapaq. Kasumar chay Creta
pachamanta mana shamusha kashallapamaqa,
mana tukuy kay pasamayashanchikkunaqa
pasamayachuwanllapachu.
22 Chaynu katinmapis, kananqa ama kwashal-
laqa tikrakayllapachu. Kay yaku karru chinqat-
inmapis, nataq tukuy nuqanchikkuna-shuypaqa
mana uklamapis wanushunllapachu.
23 Chaqa nuqa Dyuspa kar, payta sirbini chaymi
naqa tuta nuqaman uk angelninta kaĉhamusha.
24 Chaymi payqa nimaran: ‘Pablo, ama
manchakuychu. Chaqa Roma pwiblupa punta
mantakuqnin Cesarmanqami ĉhanaykipaq Dyusqa
nisha. Chaynulla qamraykumi wakin pullayki
chay yaku karrupi kaqkunapis washakanqa’ nir.

† **27:19** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Makiyllapawan itakuq qallarirayllapa” nir.

25 Chayraykumi nuqa nishunillapa:
Animakuyllapa. Chaqa nuqaqami Dyusniypi
kunfyakar kriyini. Chaymi nini chay nimashanqa
chaynu kanqa nir.
26 Piru wayraqami apar yaku ĉhaypinlapi uk pa-
chita chayman waqrachir itakumashunllapa.

27 Chay tuta riyashayllapawanqa ishkay
simanapaqna yakullata rirayllapa. Chaymi
karayllapa chay yaku Adriático shutiqpi. Chay
lugarpimi wakman kayman wayraqa yaku
rurillapi purichimaranllapa. Chaymi ĉhaypi
tutana yupay chay yaku karruta purichiqkunaqa
tantyaran pachaman shipchayanchikllapana nir.
28 Chayna miditinllapanaqa yaku rurimanqa
karan binti brasa. Chaymanta ashlila naypakaq
riyar qashan miditinllapaqa kinsi brasalana
kayaq.
29 Chay ruripi rumikuna katin
waqrakachuwanllapa nir, chay yaku karrumanta
waskakunawan watar ikilawman itakuran
kwatru anklakunata. Chaykamanqa paykunaqa
kusalata yarpuyaqllapa achkiyanmanna nir.
30 Nataq chay yaku karruta purichiqkunaqa
alsakar washakayta yarpuranllapa. Chaymi
naypaqlawmanpis anklata itakuq tukuqnula
chay takshala yaku karrituta yakuman
ishkichiyta yarpuranllapa.
31 Piru Pabluqami, chay mantaqninta chaynulla
suldadunkunatapis niran:

—Kaykuna mana kay yaku karrupi kidatinqa,
nuqanchikkunaqa mana washakashunllapachu
nir.

32 Chaymi chay suldadukunaqa, chay taksha
yaku karruta ayka waskakunawan watasha
karan chaytaqa pititin, yakuman rataran.
33 Nataq achkiyayatinnaqa, Pabluqa tukuy
mikunanllapapaq kaynu niran:
—Ishkay simananami kay yaku ruripi
yarakushanchikllapa imashi pasanqa nir.
Chaypaq yarpur mana mikuranchikllapachu
imanuĉhi mikunchikllapa chaynuqa.
34 Chaymi rugashaykillapa imalataqa
mikuyllapa nir. Mikunaykillapapaqmi allin
kanqa kawsanaykillapapaq. Chaqa manami
mayqanninchikllapapis uk aqchanchiklamapis
chinqanqachu nir.
35 Kaykunata nirmi Pabluqa tantata aypar
tukuypa naypanpi Dyusta payji nir, pakir mikuq
qallariran.
36 Chaymi, tukuy animakur mikuq qallariranl-
lapa.
37 Chay yaku karrupiqami dusyintus sitintay-
saysi (276) runakuna karayllapa tukuyniyllapaqa.
38 Chaymanta munashanllapata mikurnaqa,
trigukunataqa mar yakuman itakuranllapa, yaku
karruta ankishyachinanllapapaq.

Yaku karrumi marman chinqaran

39 Chaymanta limpu achkiyatinnaqa, chay
yaku karruta purichiqkunaqa karu maypi
pachata rikaran. Piru mana yaĉharanllapachu
maypi kanchikllapa nirmapis. Chaymi chaypi
rikaranllapa uk kusa shumaq laduyjun aqulla
pachata. Chaymi chaykaman yaku karrutaqa
qimiyta yarpuranllapa.

40 Chayraykumi chay anklakunataqa, pitir
chaypina dijaranllapa. Chaynulla uk palalla
qiru ikilawpi tikrachinanpaq sirbin chaytaqa,
watashanmanta sarpicharanllapa chaywanna
apananllapapaq. Chaymantaqa chay naypaqlaw
purichinan raĉhpakunata unaqman alsar
timplaranllapa, wayra pukatin yaku karru
rinanpaq. Chaymi chay yaku karruqa chay aqulla
pachaman ĉhanayaqllapa chaylawman qimikaq
qallariranna.
41 Piru chay yaku karruqami, yaku ruripiqa
aqulla uk pacha karan chaypi waqrakaran.
Chaymi naypaqlawunqa chay aquman yaykutin,
manana kuyuranlamapischu. Nataq chay
ikilawun chayta-shuypaqa yaku limpu pakiq
qallariran.
42 Chaymi suldadukunaqa, chay prisukunata
wanuchiyta yarpuranllapa kanan nuqanchikku-
namanta naypaqta lluqshirqa alsakanqa nir.
43 Piru, chay suldadukunapa mantaqnin,
Pabluta washanar mana wanuchinanllapataqa
munaranchu. Ashwanmi kaĉhakuran,
mayqanninpis nadayta puytiqqa yakullata rir
naypaqta chay pachamanqa ĉhananpaq.
44 Nataq wakin-shuypaqa tablakunapi, chay
yaku karrupa pakinkunapi anan rir chay
pachamanqa ĉhananllapapaq. Chaynumiri
tukuyniyllapa allilan mana imapis pasamatin-
llapachu, ĉharayllapa pachamanqa.

28

Pablumi Malta shutiq pwiblupi

1 Chaymanta tukuyniyllapa washakashana
karqa, yaĉharayllapana chay maypiĉhi karayllapa
chay pachaqa Malta shutin nir.
2 Chaymi chay pachapi taqkunaqa, tukuyniylla-
pata kusata kuytamaranllapa. Chayna kusalata
tamya ishkiyatin kusata qasatin, ninata ratachir
qayamaranllapa qimikar quñukunayllapapaq.
3 Pablupismi shapshu yamtata tantakusha
kar, chay ninamanqa itayaran. Chaymi,
kusata nina miratin chay shapshuta ninaman
itayashanmanta uk largu kuru lluqshimur
Pabluta makinpi kanir warkurakuran.
4 Chayna, chaypi taq runakunaqa chay largu
kuruta, Pablupa makinpi warkuraqta rikarqa
paykunapura ninakuranllapa: “Kay runaqami uk
wanuchikuq kanqa. Chaymi mar yakumanta
michka washakasha karmapis, kastigakar
wanuyanqa” nir.
5 Piru Pabluqa chay largu kurutaqa ninaman
ĉhaspitin mana imapis pasaranchu.
6 Chaymi tukuy chaypi kaqkuna chayta
rikar yarpuyaranllapa: Saksarchu wanunqa,
manaqachu das wanunqa nir. Chaynu
nirmi kusata chapayaranllapa. Unaytana
chapayatinllapaqa mana imapis pasaq yupay
katinqa, ukmantana yarpur ninakuqllapa:
“Pabluqami uk amitu” nir.
7 Chay kayashayllapamanta yatayllapakaqlapi
karan ĉhakrakuna. Chayqami chay lugarmanta
uk runa punta mantakuq Publio shutiqpa kaq.
Paymi samachir kuytamaranllapa kimsa diyata.
8 Chaymi chay Publiupa taytan kusala qishaq
mantalapi kayaq. Allipla rupapi chaynulla

kusata waqtallata apaq. Chaymi Pabluqa riran watukuq. Ĉhayman ĉharnaqa, Dyusman mañakur chay qishaqpa ananman makinkunata ĉhuratinla, alliyaran.

9 Chayta rikarllapami, ukkunapis qishaqninkunata apamuqllapa. Chaymi chaykunatapis Pabluqa allicharan tukuyta.

10 Chayraykumi, ashwan kusa masta kuytamaranllapa. Chaymi rinayllapapaqqa tukuy ima ministishayllapata qumaranllapa.

Pablumi Roma pwibluman ĉharanna

11 Piru kimsa misismantaraqmi rirayllapa, Alejandriamanta uk yaku karru tamya tyimputa chaypi pasasha kayaq chaypi. Chay yaku karruqami dyusninkuna Ĉastorwan Pólux niqllapa chaykunapa ritratunta naypaqlawunpi ĉhurakusha kayaq. Chayman iqarmi rirayllapa.

12 Chaynu rirllapaqami, yakupa manyanlapi uk lugar Siracusa shutiq chayman ĉhar, chaypina kidaq kanillapa kimsa diyata.

13 Chaymantaqa rirayllapa yakullata, Regio shutiq pwibluman ĉhanayllapakaman. Nataq allaqninqami, wayra surlawmanta shamuyatin, uk diyapi tardilana ĉhaq kanillapa uk pwiblu Puteoli shutiqman.

14 Chaypiqami tarirayllapa, Jesuspi ayka kriyiqkunata. Chaymi paykuna chaypi kidachimatinllapa kidarayllapa uk simanata. Chaymantaqa rirayllapana Roma pwibluman.

15 Chaynu rir largullaraq ĉhanayllapapaq faltayatinqa Romamanta wakin kriyiq masiyllapakunaqa yaĉhayaqllapana nuqakuna riyanillapa nir.

Chaymi shamur tarimaqllapa uk pwiblu Foro
Apio shutiqpi. Chaynulla wakinkuna-shuypaqa
tarimaranllapa chay uk lugar “Tres Tabernas”
niqllapa chaypi. Chaymi paykunata rikarqa,
Pabluqa kusata aligriyar Dyusta payji niran.
16 Chaymanta Roma pwibluman
ĉhatiyllapanaqami Pablutaqa karsilmanqa mana
itaranllapachu. Ashwanmi kaĉhakuranllapa
paylana uk wasipi tatin uk suldaduna rikar
kuytananpaq.
17 Pabluqa Romaman ĉhashana kar kimsa diya-
mantaqa, kaĉhakuran Israel runakunapa wakin
mantaqninkunata qayamunanllapapaq. Chaymi
tantakashana katinllapaqa, Pabluqa niran:
—Ukniykuna manami ima mana allintapis
rurashachu kani chay Israel runakunataqa.
Chaynulla chay unay rukunchikkunapa
kustumrinkunamatapis mana ukmantaqa
rurashachu kani. Piru chaynu katiymapis,
Jerusalenpimi, Romamanta karguyjunkunaman
qukumaranllapa.
18 Paykunaqami limpu tapumarllapanaqa di-
jamanaranllapa. Chaqa manari ima uchaytaqa
tariranllapachu wanuchimananllapapaqqa.
19 Piru Israel runakunaqa mana dijamayta mu-
natinllapa, nuqalla mañaray kaypi Romapa punta
mantaqnin tapumar allita yaĉhananpaq. Nataq
chay uchachamaqkunamataqa, nuqa-shuypaqa
mana ima mana allinta rurayta yarpusha imachu
kani. Chaqa paykunaqa pwibluyllamantari.
20 Chayraykumi qamkunaman qayachimusha
kani shumaqta parlanallapapaq tantakar. Chaqa
tukuy nuqanchikkuna Israel runakunaqami

kriyinchikllapa Dyusmanta washamaqninchikqa shamun nir. Chaynu kriyiq kar yaĉhachikur puritiymi, nuqataqa kadinakunawan watar imamapis prisumashallapa.

21 Chaynu nitinmi paykunaqa niranllapa:

—Nuqakunamanqami, Judea pwiblumantaqa mana ima kartalamatapis ĉhachimushallapachu qampaqqa. Manami chay pwiblunchikmanta runa masinchikkuna wakmanta ĉhamuqkunamapis willamashallapachu qampaqqa imanu mana allinta tukushayki nirmapis.

22 Piru nuqakunami qamta uyakushunayanillapa imatataq yarpunki chay kriyishaykipaq nir. Chaqa kay mushuq kriyishanllapapaqmi, tukuy pwiblupi ukmanta rimanllapa.

23 Chaymi uk diyapi parlashunllapa nitin, chay diya paykunaqa achka runakunawan ĉharanllapa chay maypiĉhi Pablo samasha karan chay wasimanqa. Chaymi Pabluqa allaqmantapacha tardikaman parlaran tukuy runakunata, Dyus imanumi mantakun nir. Chaynulla Dyuspa rimaqnin Moisés, wakin rimaqninkuna iskribishankunata liyir Jesuspaq intrachiyta kamaran.

24 Chaymi Pablo chaynu rimatinqa, wakin runakunaqa kriyiranllapa. Nataq wakinkunashuypaqa mana kriyiranllapachu.

25 Chayna paynin paynin mana intrachinakuyta puytirqa, riq qallariranllapa chay runakunaqa. Chaymi Pabluqa niran:

—Santu Ispiritu Dyuspa rimaqnin Isaiaswan kar unay rukunchikkunata willashanqami chiqap kasha kaynu nirqa:

26 ‘Rir willay kay runakunata:
Qamkunaqami michka kusata uyakurmapis, mana intrakankillapachu.
Chaynulla michka chapakurmapis, mana rikakunkillapachu.
27 Chaqa kay pwiblumanta runakunapa yarpuyninqami mana intrakaqpaq tikrakasha.
Chaymi rinrinllapamapis limpu kirpakasha amana uyakunanllapapaq.
Chaynulla nawinllapamapis limpu kirpakasha amana rikakunanllapapaqnachu.
Chaynuqami tukushallapa ama nuqapi kriyinanllapapaq.
Mana nuqapaq intrakar kriyitinllapaqami, mana allichashaqmapischu nir’.
28 Imanuĉhi unay rukunchikkuna yupay, Dyus nishanta mana intrakasha karqa, qamkuna Israel kaqkunaqa manana intrakankillapachu. Chaynu katin kananqa Dyus washashunanllapapaq willashushayllapaqa chay jwira mana Israel runakunapaqna kanqa. Chaqa paykunaqami uyakur intrakanqallapa kay nishaytaqa.
[
29 Chaymi kaykunata Pablo nitinqa, Israel runakunaqa riranllapana paykunapura willanakur.]
30 Chaymanta Pabluqa, ishkay añuta kidaran chay pwiblullapi chay wasita alkilashanllapi. Chaynulla chaypimi tukuyta samachiq payta watukuq ĉhaqkunataqa.
31 Manami mayqantapis manchar, mana mayqanpis willatin imachu, Pabluqa Dyuspa

mantakuyninpaq, chaynulla Amitunchik Jesucristupaqpis yaĉhachikuq.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.
You do not sell this work for a profit.
You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.
You do not sell this work for a profit.
You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 1 Oct 2024 from source files dated 30 Dec 2021
05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a